

Økonomiske analyser

Nr. 6 – 1990

Konjunkturtendensene for Norge og utlandet

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå og utkommer med 9 nummer i året. Innholdet omfatter løpende publisering av nasjonalregnskapstall, kvartalsvis oversikter over konjunkturutviklingen i Norge og i utlandet og artikkelstoff med samfunnsøkonomisk innhold. Første nummer hvert år inneholder Økonomisk utsyn over året som gikk. Numrene med konjunkturstoff vil også foreligge i engelsk oversettelse.

Ved gjengivelse bes kilde oppgitt (også årgang/nummer). Synspunkter i artikler med navngitt forfatter kan ikke uten videre tas som uttrykk for Statistisk sentralbyrås oppfatning. Forfatternavn bør derfor framgå ved gjengivelse av artikkelinnhold.

Redaksjon: Olav Bjerkholt, Erling J. Fløttum, Ådne Cappelen, Olav Ljones, Svein Longva, Lorents Lorentsen.

Redaksjonssekretærer: Kirsten Hansen (artikkelstoff), Lisbeth Lerskau Hansen (konjunkturoversikter mv.).

Forsknings- avdelingen

ble opprettet i 1950 og er i dag organisert i 12 grupper delt inn i fire faglige seksjoner:

- o Forskningsavdelingens ledelse (forskningsdirektør Olav Bjerkholt)
 - * Mikroøkonometri (forsker John K. Dagsvik)
- o Seksjon for nasjonalregnskap (rådgiver Erling J. Fløttum)
 - * Løpende nasjonalregnskap (planlegger Tore Halvorsen)
 - * Fremkjøring og drift (førstekonsulent Randi Hallén)
 - * Utvikling og metoder (planlegger Anders Harildstad)
- o Seksjon for økonomisk forskning (forskningssjef Svein Longva)
 - * Økonomisk analysegruppe (forskningssjef Ådne Cappelen)
 - * Offentlig økonomi og arbeidsmarked (forsker Olav Ljones)
 - * Likevektsmodeller (forsker Erling Holmøy)
- o Seksjon for ressurs- og miljøanalyser (forskningssjef Lorents Lorentsen)
 - * Olje- og energi (forsker Asbjørn Aaheim)
 - * Miljøøkonomi (forsker Knut Alfsen)
 - * Miljøstatistikk (førstekonsulent Frode Brunvoll)
- o Seksjon for sosiodemografisk forskning (forskningssjef Per Sevaldson)
 - * Demografisk analysegruppe (forsker Helge Brunborg)
 - * Regional analyse (forsker Tor Skoglund)

Økonomiske analyser

Nr. 6 – 1990

INNHold

	Side
KONJUNKTURTENDENSENE I NORGE OG UTLANDET	
Sammenfatning	3
Konjunkturutviklingen i utlandet	11
Internasjonale markedsforhold	22
Bedriftene	26
Offentlig forvaltning	37
Arbeidsmarkedet	38
Lønns- og prisutviklingen	41
Husholdningene	43
Utenriksøkonomi og disponibel inntekt for Norge	47
ØKONOMISKE KONSEKVENSER AV HØYERE OLJEPRIS	49
UTSIKTENE FOR 1990 OG 1991 - EN MODELLBASERT FRAMSKRIVING	51
ØKONOMISK-POLITISK KALENDER	53
TABELL- OG DIAGRAMVEDLEGG	55

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1 – Tlf. (02) 86 45 00

KONJUNKTURTENDENSENE

Arbeidet med Konjunkturtendensene blir utført ved Økonomisk analysegruppe i Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til Einar Bowitz eller Ådne Cappelen.

Arbeidet med denne rapporten ble avsluttet tirsdag 28. august.

Publiseringsplan for Statistisk sentralbyrås økonomiske oversikter

Rapport-type	Regnskapsgrunnlag	Publiseringstidspunkt
Økonomisk utsyn	4. kvartal (anslag)	Begynnelsen av februar
Revidert nasjonalregnskap	4. kvartal (regnskap)	Begynnelsen av mai
Konjunkturtendensene	1. kvartal	Begynnelsen av juni
Konjunkturtendensene	2. kvartal	Begynnelsen av september
Konjunkturtendensene	3. kvartal	Begynnelsen av desember

Sammenfatning

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) tyder nå på at det har funnet sted et moderat oppsving i innenlandsk etterspørsel de siste fire kvartalene. Sammen med en fortsatt høy vekst i tradisjonell vareeksport har dette ført til at BNP for fastlands-Norge har vært i oppgang det siste året. Dette synes å være en viktig årsak til at forverringen på arbeidsmarkedet stoppet opp i første halvår 1990. Oppsvinget i innenlandsk etterspørsel skyldes høyere vekst både i privat og offentlig konsum, samtidig som tempoet i nedgangen i bruttoinvesteringene i fastlands-Norge har blitt mindre. Når veksten i produksjonen ikke har blitt større, skyldes det at etterspørselen er dreid i retning av importerte varer som f.eks. klær og skotøy, industrielle ferdigvarer (fly og biler) og nordmenns konsum i utlandet. Både import i alt og import av tradisjonelle varer har derfor økt betydelig siden konjunkturbunnen ble nådd i 1. kvartal 1989.

For OECD-området sett under ett, har produksjonsveksten blitt mindre i løpet av året. Særlig i USA er veksten lav, mens den fortsatt er høy i Japan og Vest-Tyskland. Hos noen av Norges viktigste handelspartnere er det nå lavere vekst i innenlandsk etterspørsel. Konsumprisveksten i utlandet er fortsatt økende, men forventes å avta igjen.

Pris- og lønnsveksten fortsetter i moderat tempo i Norge. Prisstigningen målt ved konsumprisindeksen er klart lavere enn hos våre handelspartnere og forskjellen i prisstigningstakt har økt gjennom hele det siste året og er nå vel 1,5 prosent på årsbasis. Etter at lønnsoppgjørene i hovedsak er brakt i havn, tyder alt på en moderat nominell lønnsvekst i 1990. Pga. nedgangen i konsumprisveksten vil imidlertid reallønnen kunne øke noe. Selv om prisene på petroleumsprodukter skulle stige en del utover høsten, vil prisveksten fortsatt vil bli så lav at indeks-klausulen i tariffavtalene neppe blir effektiv.

Konjunkturbildet i Norge er nå noe mer oppløftende enn det vi ga uttrykk for i vår konjunkturoversikt før sommeren. Det er imidlertid tre faktorer som gjør at en bør vurdere oppsvinget i fastlandsøkonomien med varsomhet. For det første er den fortsatt høye veksten i tradisjonell vareeksport i stor grad knyttet til en betydelig vekst i eksporten av raffinerte petroleumsprodukter i forbindelse med oppstartingen av produksjonen ved Mongstad-anleggene. Eksportveksten vil derfor neppe fortsette i samme tempo. For det andre er den sterke veksten i privat konsum i første halvår i år, høyere enn inntektsveksten slik at husholdningenes sparerate ikke lenger øker. Tatt i betraktning det lave nivået

på spareraten, må en regne med at spareraten vil øke igjen. Dette vil moderere konsumveksten i tiden framover. For det tredje er oppsvinget i offentlig konsum i første halvår klart større enn det som er mulig på årsbasis ifølge reviderte offentlige budsjetttrammer fra i vår. Oppgangen, særlig i sivilstatlig konsum, må derfor skyldes framskyvning av kjøp og opptrapping av arbeidsmarkedstiltakene. En videre vekst her er derfor ikke sannsynlig.

Ytterligere tegn til svekket produksjonsvekst i flere land.

Avmatningen i produksjonsveksten i OECD-området under ett har fortsatt i sommer, selv om det fortsatt er en betydelig vekst i Vest-Tyskland og

KONJUNKTURTENDENSENE I HOVEDTREKK

Underliggende veksttakt fra forrige kvartal.
Sesongjustert. Prosent, årlig rate 1)

	89.3	89.4	90.1	90.2
REALØKONOMISKE VOLUMINDIKATORER				
Innenlandsk anvendelse	3	3	1	2
- etterspørsel fra				
fastlands-Norge	0	1	2	3
- privat konsum	2	3	4	4
- bruttoinv. av fast				
kapital fastl.-Norge	-10	-7	-5	-3
Eksport	10	7	8	8
- tradisjonelle varer	10	10	12	11
Import	10	12	8	6
- tradisjonelle varer	7	12	14	11
BNP	3	2	2	3
- fastlands-Norge	1	1	1	3
ARBEIDSMARKEDET				
Utførte ukeverk	-3	-3	-1	1
Sysselsatte personer	-3	-2	-1	1
Arbeidsledighetsrate, nivå 2)	5,0	5,0	5,5	5,3
PRISER				
Konsumprisindeksen	4	4	4	4
INNTEKTER				
Driftsbalansen, milliarder kroner 3)	2,6	-3,9	1,3	-2,9

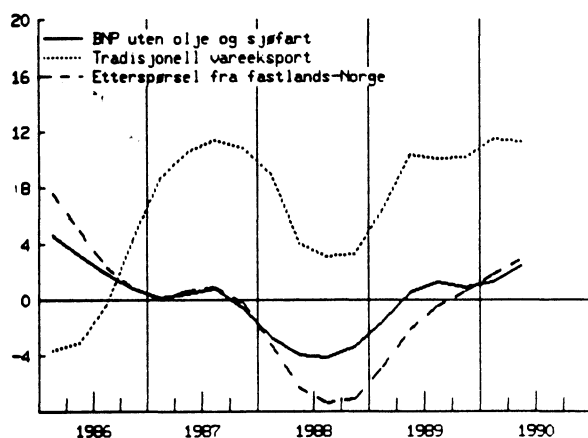
1) Se teknisk merknad om kvartalsregnskapet.

2) Arbeidsledighetstallene er gitt som sesongjusterte nivåttall i prosent.

3) Tallene for driftsbalansen er gitt som ujusterte nivåttall i mrd.kr.

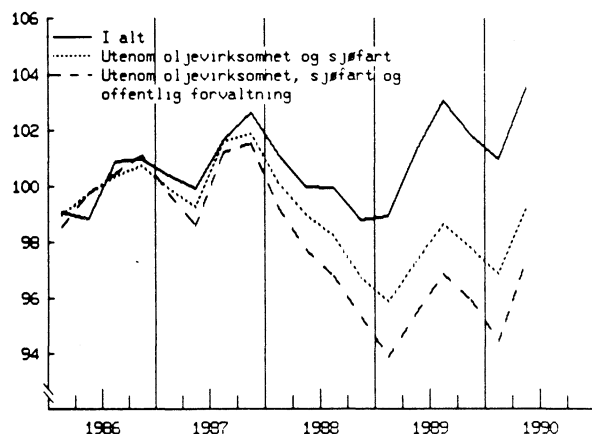
UNDERLIGGENDE TENDENS

(Prosentvis volumvekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate.)

BRUTTONASJONALPRODUKT

1986=100. Sesongjusterte volumindekser

Japan. Reviderte tall for BNP-veksten og en begynnende økning i arbeidsløsheten i USA forsterker inntrykket av at veksten har avtatt der. De seneste vekstprognosene for USA for 1990 og 1991 er klart nedjusterte.

I noen av Norges viktigste markedsland som Storbritannia og Sverige, har veksten i innenlandsk etterspørsel vært i nedgang en tid. Omslaget er særlig tydelig i Storbritannia, mens fortsatt sterk reallønnsvekst i Sverige trolig vil bidra til at vekstnedgangen blir relativt moderat der i første omgang. Driftsbalansen i Sverige utvikler seg også mindre dramatisk enn tidligere antatt, delvis på grunn av datarevisjoner. BNP-veksten i Danmark er fortsatt svak, og den relativt sterke importveksten der antas å gå noe ned i år. Samlet sett styrker dette tendensen til at den avtakende markedsveksten hos Norges handelspartnere i 1990 vil fortsette også neste år.

Prisstigningen hos handelspartnene har vært økende, og ligger tildels betydelig over den norske. Prisstigningstallene ser imidlertid ut til å avta igjen, og vil trolig avta ytterligere, særlig påvirket av lavere inflasjon i Storbritannia i 1991. Denne utvi-

klingen avhenger imidlertid av hvordan oljeprisutviklingen blir i tiden framover.

Gulfkonflikten gir store, men kanskje bare midlertidige prisutslag

Etter Iraks invasjon i Kuwait og den senere opptrapningen av konflikten, har spotprisen på råolje økt med over 50 prosent fra før OPEC-møtet i august. De store prisutslagene reflekterer den store usikkerheten knyttet til utfallet av denne konflikten, og frykt for at produksjonskapasitet i Saudi-Arabia kan falle bort som følge av krigshandlinger. Bortfallet av Iraks og Kuwaits oljeproduksjon alene tilsier en klart mindre prisøkning enn den vi nå har sett, idet annen kapasitet finnes selv på kort sikt. Dersom konflikten løses i løpet av vinteren, vil effekten av den midlertidige oljeprisoppgangen på verdensøkonomien bli beskjeden. En omlegging av den økonomiske politikken i store industriland basert på forventninger om en varig høyere råoljepris, vil imidlertid kunne endre dette, men slike politikendringer vil neppe finne sted på kort sikt. En moderat oljeprisøkning gjennom 1990 og 1991 vil kunne redusere vekstanslagene og øke prisanslagene med noen tidels prosenter i forhold til prognoser fra før Gulfkonflikten, forutsatt at politikken ikke strammes til. I et eget vedlegg i dette nummer av Økonomiske analyser er disse spørsmål drøftet noe mer utfyllende.

Forsatt høy eksportvekst

Den underliggende veksttaket for tradisjonell vareeksport holder seg på et høyt nivå til tross for en mer moderat vekst i etterspørselen hos våre viktigste handelspartnere. Den underliggende veksttaket har vært vel 10 prosent de to første kvartalene i 1990 og dette er på linje med utviklingen i 1989.

En god del av veksten i tradisjonell vareeksport skyldes økt eksport av bensin og fyringsolje pga. økt produksjon fra Mongstad-anlegget. For andre utekonkurrerende varer er utviklingen i eksporten svak og for enkelte varer falt eksportprisene betydelig det siste året.

Eksporten av varer fra hjemmekonkurrerende industri har økt betydelig de senere årene samtidig som hjemmелеveransene har falt. For verkstedprodukter har eksportvolumet flatet ut i første halvår 1990, noe som var ventet ut fra den internasjonale markedsutviklingen. Også for kjemisk mineralske produkter er eksportveksten avtakende i 1990 etter en sterk vekst gjennom 1989. Eksportvolumet av primærnæringsvarer, i hovedsak fisk, har fortsatt å vokse i et høyt tempo. Fallet i eksportprisene på fisk fra slutten av 1988 og gjennom 1989 synes å ha stoppet opp i 1990. For skjermede varer er eksportveksten nå svært beskjeden.

Eksporten av råolje og naturgass har falt betyde-

lig de siste kvartalene. Det skyldes i hovedsak lavere gass eksport etterhvert som Frigg-feltet tømmes. Et uendret eksportnivå for råolje henger også sammen med økte oljeleveranser til raffineringsektoren.

Veksttakten for tjenesteksporten er blitt noe lavere i første halvår 1990 enn den var i 1989 da den vokste med om lag 8 prosent. Den sterke veksten i bruttofrakttinntekter holder seg imidlertid oppe. Annen tjenesteksport vokser imidlertid mer moderat enn før.

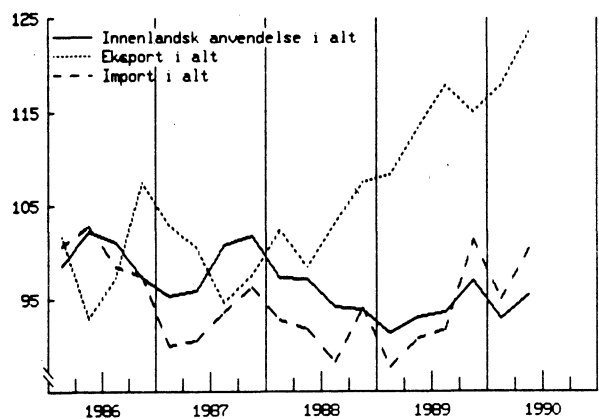
Moderat oppsving i innenlandsk etterspørsel

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) tyder på at økningen i privat konsum fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 fortsatte i 2. kvartal. Dersom en glatter ut de tilfeldige svingningene i konsumet i 1989 synes det nå som om privat konsum har vært i oppgang siden 1. kvartal 1989. De siste tallene tyder også på at oppgangen tiltar i styrke. Således er veksttakten i første halvår 1990 hele 4 prosent regnet som årlig rate i forhold til annet halvår 1989. Det er særlig et omslag oppover i veksten i varekonsumet og nordmenns konsum i utlandet som ligger bak økningen mens veksten i tjenestekonsumet forøvrig er omlag uendret. Økningen i veksten i varekonsumet omfatter både varige og ikke-varige konsumgoder. Med uendret sesongjustert konsumnivå fra 2. kvartal 1990 og ut året, vil årsveksten fra 1989 til 1990 bli omlag 3 prosent. Dette er høyere enn hva som var ventet og medfører i såfall en viss nedgang i husholdningenes sparerate fra 1989 til 1990. På denne bakgrunn er det tvilsomt om konsumoppgangen vil fortsette i samme tempo gjennom resten av 1990 og inn i 1991.

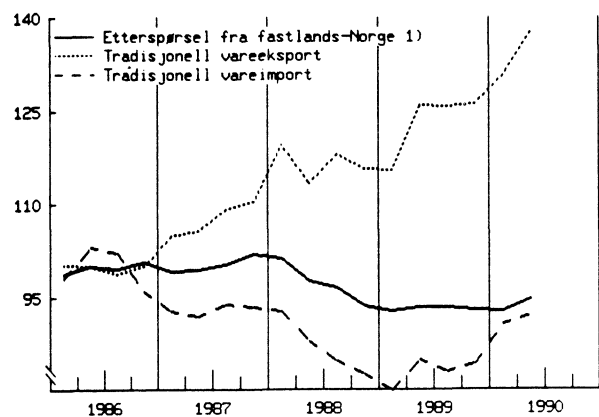
Oppsvinget i innenlandsk etterspørsel henger også sammen med økt vekst i offentlig konsum. Etter at offentlig konsum var i nedgang gjennom 1988, og således utviklet seg på linje med samlet innenlandsk anvendelse, har offentlig konsum vokst gjennom 1989 og inn i 1990. Det er statlig sivil konsum og spesielt militært konsum som har vokst sterkt. Den sterke veksten skyldes opptrapningen av arbeidsmarkedstiltakene, spesielt store militære anskaffelser, men muligens også en framskyvning av offentlige innkjøp til tidligere i året. Det er således grunn til å regne med en langt mer moderat vekst i offentlig konsum gjennom resten av 1990 dersom en legger til grunn regjeringens anslag i revidert nasjonalbudsjett for 1990.

Bruttoinvesteringene i fastlands-Norge har falt kraftig i over to år og ligger nå på et nivå som er omlag 3/4 av nivået i toppåret 1987. Det er imidlertid klare tegn til at nedgangen flater ut og det er rimelig å legge til grunn at bunnen nås kommende vinter. Det er nå en markert økning i bruttoinvesteringene i utekonkurrerende industri, mens det fort-

EKSPORT, IMPORT OG INNENLANDSK ANVENDELSE
1986=100. Sesongjusterte volumindekser

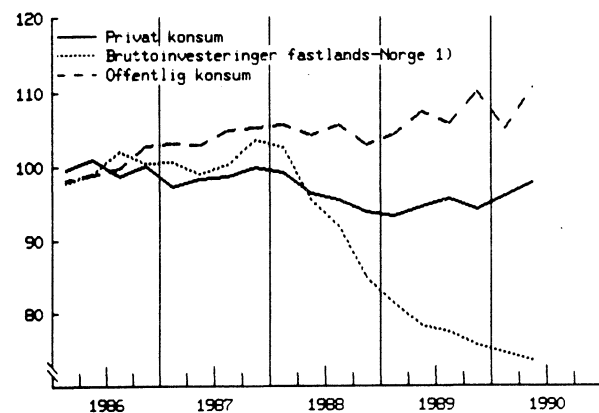

EKSPORT, IMPORT OG ETTERSPORSEL FRA FASTLANDS-NORGE
1986=100. Sesongjusterte volumindekser

1) Utenom lagerendring.

KONSUM OG INVESTERINGER
1986=100. Sesongjusterte volumindekser

1) Utenom lagerendring.

satt er nedgang i de andre industrigruppene. Imidlertid tyder SSBs investeringstelling for 2. kvartal 1990, på at industrien planlegger en betydelig investeringsøkning fra 1990 til 1991. Innenfor deler av privat tjenesteyting, spesielt samferdsel, øker investeringene. Deler av investeringsøkningen i disse næringene retter seg imidlertid mot import og

har således beskjedne virkninger for norske produsenter av investeringsvarer. Selv om nedgangen i investeringene fortsetter i flertallet av næringene, er det tendens til en utflating. Boliginvesteringene viser imidlertid fortsatt nedgang og er nå på et historisk sett svært lavt nivå.

Det har vært nedgang i lagrene av varer utenom skip og plattformer siden omslaget i innenlandsk etterspørsel i 1987. Det negative vekstbidraget var stort både i 1988 og 1989. I 1990 har imidlertid lagernedgangen stoppet opp, noe som har bidratt positivt til produksjonsutviklingen i første halvår 1990. Dette er også i tråd med hva en skulle vente med et omslag oppover i innenlandsk etterspørsel. Pga. usikkerheten med lagertallene i KNR skal en imidlertid være varsom med å legge for mye i disse tallene.

Klar vekst i importen

Både samlet import og tradisjonell vareimport har vært i oppgang siden konjunkturbunnen ble nådd i 1. kvartal 1989. Det har vært særlig sterk vekst i importen av hjemmekonkurrerende varer siste året og i importen av ikke-konkurrerende industrielle ferdigvarer, bl.a. fly og biler. Dessuten har også tjenesteimporten økt betydelig. Noe av denne importveksten skyldes økt privat konsum og endret sammensetning av konsumet. Bl.a. har kjøp av klær og skotøy økt betydelig. Det samme har nordmenns konsum i utlandet. Den sterke importveksten av industrielle ferdigvarer knytter seg imidlertid til økte investeringer.

Oppgang i samlet produksjon

Omslaget i innenlandsk etterspørsel og fortsatt høy vekst i eksporten, har ført til en vekst både i BNP ialt og for fastlands-Norge. Når veksten ikke er blitt større henger det sammen med den sterke importveksten som er omtalt over. Det er betydelige svingninger i volumindeksene for BNP selv etter sesongjustering, noe som kan skyldes vansker med å justere for påskens plassering i første og annet kvartal (jfr. omtalen i forrige konjunkturoversikt). Den underliggende veksttakten er nå bare svakt positiv i industrien etter å ha vært i oppgang gjennom 1989. Produksjonen i bygge- og anleggsvirksomhet er fortsatt i klar nedgang, men styrken i nedgangen synes å ha avtatt inn i 1990 i takt med at investeringsnedgangen har flatet ut. I de tjenesteytende næringene er veksttakten fortsatt lav, men økende. Dette skyldes bl.a. at leveransene av tjenester til oljevirksomheten nå er store i forbindelse med planleggingsfasen av flere store utbyggingsprosjekter samt oppstartning av flere nye produksjonsbrønner. I kraftforsyning og i primærnæringene er veksten fortsatt høy.

Nedgangen i sysselsettingen flater ut

Den sterke nedgangen i sysselsettingen i 1988 og 1989 synes nå å ha stoppet opp. Det er rimelig å se dette i sammenheng med det moderate oppsvinget i produksjonen som har funnet sted siden midten av 1989. Arbeidsledigheten holder seg imidlertid fortsatt på et høyt nivå både målt ved tall fra AKU og ved antall registrerte ledige og personer på tiltak. I løpet av sommeren har den registrerte ledigheten skutt i været på ny. Det er imidlertid grunn til å regne med at dette skyldes nedtrapping av tiltakene i sommer. Den registrerte ledigheten (sesongjustert) vil derfor gå ned igjen utover høsten når tiltakene trappes opp igjen.

Lønnsoppgjørene i havn med moderate tillegg

Etter at resultatene av tariffforhandlingene nå er klare er det grunn til å regne med en gjennomsnittlig lønnsvekst på 4-4,5 prosent i 1990 i forhold til 1989. Denne lønnsveksten er i tråd med hva en ville forvente på bakgrunn av normale forhold i lønnsdannelsen. Det synes derfor ikke foreløpig å være grunn til å hevde at årets oppgjør innebærer noen særlig grad av "gjeninnhenting" av den mindre lønnsutvikling som var resultatet av inntektsreguleringslovene i 1988 og 1989.

Prisveksten fortsatt lav og klart lavere enn hos handelspartnerne

Den underliggende konsumprisveksten har de siste månedene vært 3,6 prosent på årsbasis. Vi må tilbake til 1960-tallet for å finne lavere prisstigning. Årsaken til at inflasjonstakten nå er klart lavere enn hos handelspartnerne er dels en relativt lav lønnsvekst i Norge. I tillegg har vi hatt en ganske sterk produktivitetsvekst i Norge de siste årene som også har redusert inflasjonen. En kan heller ikke se bort fra at det lave aktivitetsnivået i Norge har bidratt til å dempe importprisveksten pga. økt konkurranse på det norske markedet.

Forverring av bytteforholdet svekket driftsbalansen i 2. kvartal

Driftsbalansen overfor utlandet viste et underskudd på nesten 3 milliarder kroner i 2. kvartal 1990. Driftsbalansen har blitt klart svekket siden i fjor sommer. Årsaken til dette er lavere eksportverdi av råolje og gass, forverring av den tradisjonelle varebalansen (ekskl. skip og plattformer) og av rente- og stønadsbalansen. Når underskuddet på den tradisjonelle varebalansen har økt skyldes det dels en sterk vekst i importvolumet og dels en svak utvikling i norske eksportpriser. Forverringen av bytteforholdet og økt underskudd på rente- og stønadsbalansen ga en nedgang i disponibel realinntekt for Norge i 2. kvartal 1990 i forhold til samme kvartal

i 1989. Økt konsum i samme periode førte til at landets sparing sank betydelig fra 1. til 2. kvartal 1990.

Små renteforskjeller mellom Norge og utlandet

I den senere tid har det vært oppgang i rentenivået i utlandet, mens rentenivået i Norge har vært om lag uendret. Dette har ført til at rentedifferansen mellom Norge og utlandet praktisk talt var borte selv før Norges Bank reduserte dagslånsrenten med 0,5 prosentpoeng i slutten av august. Lavere inflasjon i Norge enn i utlandet, moderat lønnsvekst samt oljeprisutviklingen, har bidratt til at rentedifferansen mellom Norge og utlandet er blitt borte. Bankenes rentemarginer har imidlertid endret seg lite.

Moderat produksjonsvekst og lav inflasjon også i 1991

I et vedlegg til dette nummer av Økonomiske analyser er det presentert en oppsummering av en modellbasert framskriving av hovedtrekkene i norsk økonomi fra 3. kvartal 1990 og ut 1991. Hovedkonklusjonene fra disse beregningene er at den moderate produksjonsveksten i første halvår 1990 vil fortsette i omlag samme tempo. Vekstbidraget vil imidlertid etterhvert komme fra økte investeringer, særlig mot slutten av 1991, mens samlet konsumvekst går noe ned. Den lave pris- og lønnsveksten vil fortsette. Arbeidsledigheten endres lite til tross for en viss vekst i sysselsettingen. Med våre forutsetninger om utviklingen i råoljepris og dollarkurs ventes det beskjedne overskudd i utenriksøkonomien både i 1990 og 1991.

UTVIKLINGEN I NOEN MAKROØKONOMISKE HOVEDSTØRRELSER

Prosentvis volumendring i 1988-priser ¹⁾

	Mrd. 1988- kr.	Vekst fra samme periode året før				Underliggende tendens. Årlig rate (regnet fra foregående kvartal) ⁵⁾			
	1989	89.3	89.4	90.1	90.2a	89.3	89.4	90.1	90.2a
Privat konsum	302,8	-0,3	0,1	3,3	2,7	2	3	4	4
Varer	191,9	0,2	0,0	3,3	2,3	2	2	4	5
Tjenester	101,6	2,4	1,6	3,4	3,0	3	3	3	3
Nordmenns konsum i utlandet	18,9	-16,7	-12,7	-2,9	5,6	*	*	*	*
- Utlendingers konsum i Norge	9,6	-7,3	-12,9	-6,3	2,3	*	*	*	*
Offentlig konsum	125,4	0,2	7,4	0,7	3,0	*	*	*	*
Statlig konsum	49,4	1,0	15,4	1,2	8,1	*	*	*	*
Sivilt konsum	30,0	4,4	8,1	3,1	7,3	*	*	*	*
Militært konsum	19,4	-4,7	25,1	-2,5	9,3	*	*	*	*
Kommunalt konsum	76,0	-0,2	2,0	0,4	-0,4	*	*	*	*
Bruttoinvestering i fast kapital	161,2	3,5	10,6	-7,7	-33,5	*	*	*	*
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	57,2	82,9	80,6	-8,6	-66,1	*	*	*	*
Fastlands-Norge	104,0	-16,3	-11,3	-7,6	-8,0	-10	-7	-5	-3
Industri og bergverksdrift	15,4	-14,8	-15,1	-12,8	-8,0	-12	-8	-3	0
Annen vareproduksjon	14,5	-24,5	-23,6	-13,1	-14,8	-20	-15	-13	-14
Annen tjenesteyting	74,1	-14,8	-7,5	-5,6	-6,6	-8	-6	-4	-2
Lagerendring (BNP-vekstbidrag)	-15,2	(-2,0)	(-2,2)	(2,6)	(9,4)	*	*	*	*
Skip og plattf. under arb.(BNP-vbd.)	-5,3	(-2,5)	(-2,5)	(-0,4)	(7,2)	*	*	*	*
Varelagre (BNP-vekstbidrag) ³⁾	-9,9	(0,5)	(0,4)	(3,0)	(2,2)	*	*	*	*
Innenlandsk anvendelse	574,2	-1,2	2,4	2,9	1,0	3	3	1	2
- påløpte inv. oljevirks. og u. sjøfart ²⁾	51,9	27,5	32,4	-10,5	-21,4	*	*	*	*
etterspørsel fra fastlands-Norge	532,2	-3,8	-0,8	0,5	0,7	0	1	2	3
Eksport.....	235,9	14,1	7,0	9,7	7,2	10	7	8	8
Tradisjonelle varer	103,2	6,1	8,4	14,7	5,8	10	10	12	11
Råolje og naturgass	60,9	35,1	13,6	-0,2	-3,4	9	4	-9	-8
Skip og oljeplattformer	5,7	39,7	-48,1	37,6	178,2	*	*	*	*
Tjenester	66,0	8,8	8,2	9,1	7,3	9	8	7	5
Samlet anvendelse	810,0	2,8	3,6	4,9	2,9	5	4	3	4
Import.....	220,0	2,9	6,7	10,2	8,2	9	12	8	6
Tradisjonelle varer	131,1	-2,7	1,1	14,7	6,0	7	12	14	11
Råolje	0,5	-42,2	-51,9	48,9	168,2	*	*	*	*
Skip og oljeplattformer	23,4	108,8	31,4	-11,8	27,5	*	*	*	*
Tjenester	65,0	-1,5	7,6	6,6	6,1	6	8	7	5
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	590,0	2,8	2,5	3,0	0,9	3	2	2	3
- fastlands-Norge	514,9	0,2	0,5	2,0	0,4	1	1	1	3
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	75,1	25,5	18,5	9,8	4,3	14	6	2	2
Fastlands-næringer	475,1	-0,0	0,4	1,4	-0,5	1	0	1	2
Industri og bergverksdrift	90,9	2,3	1,1	3,0	-3,3	2	1	0	0
Annen vareproduksjon	74,5	-2,2	-2,0	-0,5	-0,7	-2	-2	0	4
Annen tjenesteyting	309,6	-0,0	0,8	1,3	0,3	1	1	1	1
Korr.poster (BNP-vekstbidrag) ⁴⁾	39,8	(0,2)	(0,1)	(0,6)	(0,7)	*	*	*	*

¹⁾ Fomoter, se "Teknisk merknad".

PRISINDEKSER FOR MAKROØKONOMISK HOVEDSTØRRELSER

	Prosentvis endring fra samme periode året før				Underliggende tendens. Årlig rate (regnet fra foregående kvartal)			
	89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Privat konsum	4,4	3,9	4,3	4,0	4	3	4	5
Offentlig konsum	4,6	4,6	4,3	3,3	4	4	2	4
Bruttoinvesteringer i fast kapital	5,6	5,3	2,0	0,0	4	-1	-3	-7
- fastlands-Norge	3,3	1,6	2,0	-0,5	4	1	-1	-5
Innenlandsk bruk av varer og tjenester	4,4	4,8	3,5	2,5	4	2	2	2
- etterspørsel fra fastlands-Norge	4,2	3,6	3,9	3,1	4	3	2	3
Eksport	10,6	11,6	3,0	-5,5	-8	7	-4	-16
- tradisjonell vareeksport	5,0	0,4	-4,0	-7,3	-7	-4	-8	-11
Samlet anvendelse	6,2	6,7	3,4	0,0	0	4	0	-4
Import	7,1	5,8	3,3	1,4	6	0	0	-2
- tradisjonell vareimport	4,5	2,4	2,2	0,8	7	-1	-1	-1
Bruttonasjonalprodukt (BNP)	5,9	7,1	3,5	-0,5	-2	5	0	-5
- fastlands-Norge	3,6	2,9	1,8	0,9	1	2	1	1

TEKNISK MERKNAD OM KVARTALSTALLENE OG FOTNOTER TIL TABELLENE

Fotnoter: 2) Inkludert skip, oljeplattformer og plattform-moduler under arbeid. 3) Utenom skip, oljeplattformer under arbeid og plattform-moduler under arbeid. BNP-vekstbidragene er beregnet som differansen mellom lagerinvesteringene i kvartalet og samme kvartal året før, regnet i prosent av BNP samme kvartal året før. 4) Korreksjon for frie banktjenester og visse avgiftsberegninger. BNP-vekstbidragene er beregnet som økningen i posten fra samme kvartal året før, regnet i prosent av BNP samme kvartal året før. 5) Vekst fra foregående kvartal i glattet sesongkorrigert serie, omregnet til årlig rate. a) Anslag tildels basert på framskrivninger. *) Endringstall gir liten mening.

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg. De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene for årene til og med 1988 er avstemt mot de sist publiserte årlige regnskapstallene.

Basisår og kjeding: Volumtall for 1989 og 1990 er beregnet i 1988-priser, og det er brukt vektorer fra dette året. I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes alle størrelser i faste priser med basis i prisene to år tidligere. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningens skyld er det derfor i alle tabeller gitt vekstrater med 1988 som basisår (felles omregningsår). Dette er gjort ved å prisomregne fastpristallene for årene før 1988 til 1988-priser. Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektornivå.

Bruttoinvesteringer: Bruttoinvesteringer i fast kapital i alt er sterkt påvirket av de store svingningene i investeringer i oljevirksomhet. Disse svingningene skyldes blant annet at plattformer som har vært under arbeid i flere år, regnes som investert i det kvartal og med den kapitalverdi de har ved uttaging til feltet.

Sesongjusterte tall: Det kvartalsvise nasjonalregnskapet utarbeides som et ikke-sesongkorrigert regnskap, der en søker å registrere de faktiske transaksjoner i hvert kvartal. De fleste tallseriene på detaljert regnskapsnivå viser derfor klare sesongsvingninger. Disse seriene er sesongjustert og deretter summert sammen med de øvrige tallseriene til de totalstørrelsene som er presentert i teksttabellene og diagrammene. For offentlig sektors innkjøp av varer og tjenester hvor en foreløpig ikke har tilstrekkelig informasjon til å fastlegge sesongmønsteret, er sesongjusteringen basert på skjønn.

Underliggende tendens: Norsk økonomi er så liten at tilfeldige eller enkeltstående, store hendelser kan gi store utslag i tallene. De sesongkorrigerte tallene glattes derfor, slik at en kan finne fram til den underliggende tendensen for hver av seriene. Ved glattningen forsøker en å skille mellom tilfeldige og systematiske variasjoner i serien.

REVISJONER AV BEREGNET UNDERLIGGENDE TENDENS

(Vekst fra foregående kvartal i glattet, sesongjustert serie, omregnet til årlig rate)

Publ.	86.3	86.4	87.1	87.2	87.3	87.4	88.1	88.2	88.3	88.4	89.1	89.2	89.3	89.4	90.1	90.2
-------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

BNP fastlands-Norge

Mai.-87	3	2	-1													
Aug.-87	2	0	-1	-1												
Nov.-87	1	0	-1	0	1											
Jan.-88	1	0	-1	1	2	2										
Jun.-88	2	1	0	0	1	0	-2									
Sep.-88	2	1	-1	0	0	0	-1	-1								
Des.-88	2	1	-1	0	1	1	0	-1	-2							
Feb.-89	2	1	-1	0	1	1	0	-1	-1	-2						
Jun.-89	2	1	1	2	2	2	0	-2	-3	-4	-3					
Sep.-89	2	2	1	2	2	2	-1	-2	-4	-4	-2	1				
Des.-89	2	2	1	2	2	2	0	-2	-4	-4	-2	1	3			
Feb.-90	2	2	1	2	2	2	0	-2	-3	-3	-1	2	3	2		
Jun.-90	2	1	0	1	1	-1	-3	-4	-4	-3	-1	1	1	0	-2	
Sep.-90	2	1	0	1	1	-1	-3	-4	-4	-3	-2	1	1	1	1	3

Etterspørsel fra fastlands-Norge

Mai.-87	2	-2	-6													
Aug.-87	2	0	-1	-1												
Nov.-87	2	-1	-2	-2	-2											
Jan.-88	1	-1	-1	-1	0	1										
Jun.-88	3	1	-1	0	1	1	-2									
Sep.-88	2	0	-1	0	0	0	-2	-4								
Des.-88	2	0	-1	0	0	0	-2	-4	-4							
Feb.-89	2	0	-1	0	0	0	-3	-5	-4	-3						
Jun.-89	2	0	0	1	1	0	-3	-5	-5	-4	-3					
Sep.-89	2	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-6	-4	0				
Des.-89	2	1	0	1	1	0	-3	-5	-6	-6	-5	-2	0			
Feb.-90	2	1	0	1	1	0	-3	-5	-6	-6	-4	-2	0	1		
Jun.-90	2	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-7	-4	-2	-1	-1	-1	
Sep.-90	2	1	0	1	1	0	-3	-6	-7	-7	-5	-2	0	1	2	3

MERKNADER TIL REVISJONENE

Revisjoner kan enten skyldes nye/reviderte kvartalstall for inneværende år, nye/reviderte årlige nasjonalregnskap for tidligere år eller overgang til nytt prisbasis-år. Fordi vekstratene etter omregning til årlig rate er avrundet til nærmeste hele prosent, kan 1 prosentenhets endring i vekstraten først og fremst skyldes ulik avrunding.

Publisert:	Prisbasis:	Nytt årlig regnskap:	Andre merknader:
Mai.-87	1985	1984-85	Endret glattemetode for siste observasjon.
Aug.-87	1986		
Nov.-87	"		
Jan.-88	"		
Jun.-88	"	1985-87	Nytt sesongjusteringsprogram tatt i bruk.
Sep.-88	"		
Des.-88	"		
Feb.-89	"		
Jun.-89	1987	1986-87	Revidert sesongjusteringsprogram.
Sep.-89	"		
Des.-89	"		
Feb.-90	"		
Jun.-89	1988	1987-88	
Sep.-90	"		

Konjunkturutviklingen i utlandet

USA: Svakere vekst enn tidligere antatt

Julirevisjonen av nasjonalregnskapet i USA har ført til nedjusteringer av anslagene for den økonomiske veksten. Veksttakten i bruttonasjonalproduktet fra 3.kvartal til 4.kvartal i fjor er nå beregnet til bare 0,3 prosent (sesongjustert årlig rate). Tilsvarende veksttakt i 1.kvartal i år er foreløpig anslått til 1,7 prosent, mens veksten i 2.kvartal er beregnet til 1,2 prosent.

Foreløpige anslag for 2.kvartal gir negative vekstrater for både privat konsum, investeringer og eksport. Det var dermed den offentlige etterspørselen og en stor lageroppbygning som ga vekst i bruttonasjonalproduktet. Veksten i 1990 ser nå ut til å bli svakere enn antatt for få måneder siden. De siste prognosene fra DRI (Data Resources Inc.) er derfor stort sett mer pessimistiske enn prognoser fra tidligere i år. Siden DRIs prognoser er gitt på bakgrunn av den ferskeste økonomiske statistikken, er det trolig disse prognosene som er mest realistiske. DRI anslår nå at BNP-veksten i 1990 og 1991 vil bli henholdsvis 1,1 prosent og 1,6 prosent.

Gulfkrisen vil påvirke økonomien både i USA og andre land i tiden framover, men USA står på mange måter i en særstilling med sitt militære engasjement. Utviklingen framover er svært uklar, og prognosene for den økonomiske utviklingen er derfor mer usikre enn vanlig. Prognosene fra DRI er datert 3.august. I forhold til juliprognoene er oljep-

risen her økt med om lag 1,5 dollar ut prognoseperioden, altså i tråd med OPEC-møtet i juli, men betydelig lavere enn spotprisene senere i august.

Veksten i industriproduksjonen har tatt seg opp etter stagnasjonen i andre halvår i fjor. Veksten fra 1.kvartal til 2.kvartal i år var 3,6 prosent (årlig rate). Den relativt høye veksten skyldes imidlertid først og fremst den sterke lageroppbygningen nevnt ovenfor. Det ventes lavere vekst i andre halvår, slik at årsveksten fra 1989 til 1990 vil ligge på omlag 1,2 prosent. I 1991 ser det ut til at veksten vil øke svakt til 1,6 prosent.

Konsumprisveksten er fortsatt høy, men relativt stabil. Fra juni til juli vokste prisindeksen med 0,4 prosent, og det er 4,8 prosent høyere enn juli i fjor. I juni var tilsvarende tall henholdsvis 0,5 og 4,7 prosent. Svakere økonomisk vekst vil etterhvert redusere etterspørselspresset og dermed inflasjonen. På den annen side ser det ut til at veksten i enhetskostnadene vil holde seg høy gjennom 1990, med svak produktivitetsvekst og høy lønnsvekst. Prognosene for 1990 og 1991 peker foreløpig mot en konsumprisvekst på henholdsvis 4,7 prosent og 4,4 prosent.

Arbeidsledigheten økte fra 5,2 prosent i juni til 5,5 prosent i juli. Tidligere i år har ledigheten holdt seg mellom 5,2 og 5,4 prosent. Nedgangen i industrisyssetningen fortsetter, mens sysselsettingen i de tjenesteytende sektorer vokser langsommere enn før. Total sysselsetting ventes å stagnere ut 1990 og

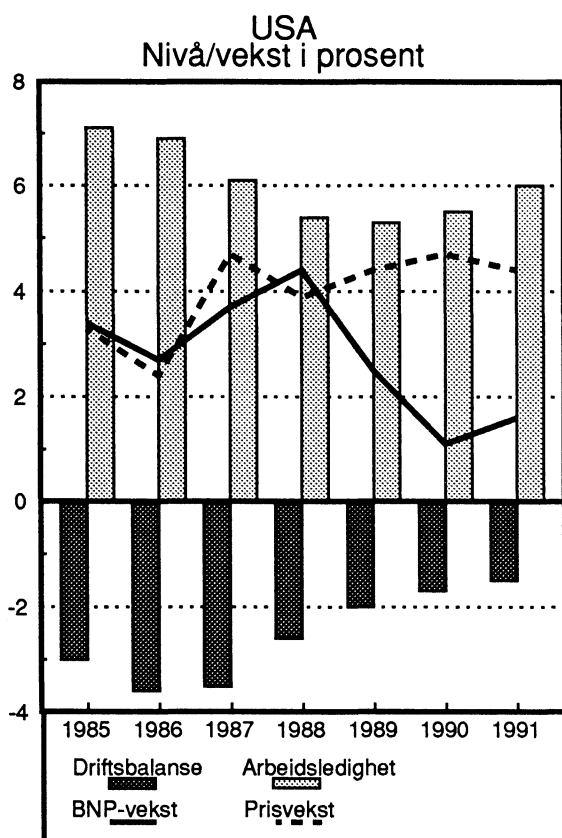
USA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	LINK apr.	OECD juni	DRI aug.	LINK apr.	OECD juni	DRI aug.
Privat konsum	1,9	2,4	2,2	1,1	2,4	2,0	1,1
Boliginvesteringer	-4,0	1,6	0,4	-4,2	3,8	3,4	0,1
Andre priv. investeringer	3,9	2,5	3,2	0,7	4,4	3,4	3,0
Eksport	11,0	5,3	6,3	6,1	6,9	8,1	5,4
Import	6,0	5,5	3,8	2,9	5,8	7,1	2,3
Bruttonasjonalprodukt	2,5	1,9	2,3	1,1	2,7	2,5	1,6
Driftsbal.(nivå, prosent av BNP)	-2,0	-2,0	-1,8	-1,7	-2,0	-1,6	-1,5
Konsumprisvekst 1)	4,4	4,1	4,8	4,7	4,3	4,6	4,4
Arbeidsledighetsrate (nivå)	5,3	5,6	5,3	5,5	5,6	5,4	6,0

1) Nasjonalregnskapets deflator for privat konsum.

Kilde: Data Resources Inc. (DRI), OECD og LINK-prosjektet (et internasjonalt prognosesamarbeid.)

vokse med under 1 prosent i 1991. Veksten i arbeidsstyrken vil bli høyere, slik at ledigheten antas å øke til rundt 5,5 prosent i 1990 og 6 prosent i 1991.

Private investeringer utenom boliger synes foreløpig ikke å ha vokst i første halvår i år. Den relativt sterke veksten i 1.kvartal i år på 5 prosent skyldtes spesielle faktorer, og ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall var det en negativ vekst på over 6 prosent i 2.kvartal (sesongjusterte årlige rater). Det er i kontor- og datautstyr investeringsveksten har vært sterkest de siste årene: Fra 1.kvartal 1989 til 1.kvartal 1990 vokste de totale investeringene i maskiner og utstyr med 4,6 prosent, mens veksten bare var på 0,7 prosent eksklusive kontor- og datautstyr. Veksten blir mer moderat framover, men vil fortsatt være en drivkraft i den private investeringsveksten. Den samlede private investeringsveksten utenom boliger er anslått til knappe 1 prosent i 1990 og 3 prosent i 1991.

Etter et forbigående oppsving i 1.kvartal i år på grunn av mildværet, ser det ut til at nedgangen i boliginvesteringene har fortsatt. Igangsettingen av nye boliger var i mai på sitt laveste nivå siden 1982. Salget av nye boliger har gått ned de siste månedene. Denne svake utviklingen skyldes flere forhold: Krisen i sparebankene har ført til vanskeligheter med å få kreditt. I de senere månedene er også konsumentenes tiltro til sin framtidige økonomiske situasjon blitt mer pessimistisk. I tillegg har også rentenivået vært høyt de siste årene. Prognosene for

boliginvesteringene gir en vekst på -4 prosent i 1990 og stagnasjon fra 1990 til 1991.

Veksten i privat konsum har vært svak i første halvår i år. Etter en vekst på vel 1 prosent i 1.kvartal, gikk konsumet ned med 0,3 prosent i 2.kvartal. Lavere inntektsvekst, høyere skatter og fortsatt høy konsumprisvekst vil, ifølge DRI, redusere veksten i realdisponibel inntekt betydelig; fra 4,1 prosent i 1989 til henholdsvis 2 prosent og drøye 1 prosent i 1990 og 1991. Til tross for en antatt lavere sparerate, vil dette redusere konsumveksten til vel 1 prosent i både 1990 og 1991.

Veksten i eksportvolumet var 11,2 prosent i 1.kvartal (sesongjustert årlig rate). Mye av veksten skyldtes imidlertid spesielle faktorer. Blant annet forskjøv Boeing-streiken i oktober i fjor eksport til 1.kvartal. Veksten fra samme kvartal i fjor var på 9,8 prosent, den laveste veksten siden 1.kvartal 1987. Høy vekst i kontinental-Europa og Asia vil fortsette å gi vekstimpulser til eksporten og redusere den negative effekten av lavere vekst i Storbritannia og Canada. Eksportvolumveksten i 1990 og 1991 anslås til henholdsvis 6 prosent og 5 1/2 prosent.

Veksten i importvolumet er påvirket av den svake konsumutviklingen. Foreløpige nasjonalregnskapstall gir en importvekst for 1.kvartal på 2,5 prosent (sesongjustert årlig rate). For 1990 og 1991 peker prognosene mot en importvekst på henholdsvis 3 prosent og 2 1/4 prosent.

Varebalansen har hittil i år vist stadig mindre underskudd. Underskuddet for juni var på vel 5 milliarder dollar, 2 milliarder mindre enn ventet. Driftsbalansen viser også klar bedring. Prognosene fra DRI peker mot et driftsunderskudd for 1990 og 1991 på henholdsvis 91 og 87 milliarder dollar. En høyere oljepris vil forverre underskuddet.

Det er nå helt uvisst hva som vil skje med det føderale budsjettunderskuddet. Tidligere i sommer ble det påbegynt forhandlinger for å redusere underskuddet for budsjettåret 1991 med 50 milliarder dollar. En større reduksjon ville, med en allerede svak vekst, sterkt øke faren for et økonomisk tilbakeslag. Inntektene skulle økes, blant annet ved en skatt på petroleumprodukter, og utgiftene skulle reduseres, blant annet ved reduksjon i forsvarsbudsjettet. Dette er det neppe lenger mulighet for. Tvert imot vil det militære nærværet i Gulfen gi økte utgifter. Det er beregnet at det vil koste om lag 400 millioner dollar pr måned å ha 50000 soldater i gulfområdet. Innkalling av reservestyrker vil også belaste budsjettet framover. I tillegg ser det ut til at kostnadene ved å redde sparebankene stadig øker. Endelig vil en svakere økonomisk vekst på grunn av høyere oljepris redusere skatteinngangen. DRIs prognoser for budsjettunderskuddet er henholdsvis 226 og 216 milliarder dollar for budsjettårene 1990 og 1991, inkludert utgifter for å redde sparebankene. Underskuddet i 1989 var 152 milliarder dollar.

Disse prognosene kan likevel være for optimistiske hvis ikke gulfkrisen får en snarlig løsning. Ifølge loven om balansert budsjett skulle underskuddet i 1991 vært nede i 64 milliarder dollar.

Japan: Den sterke veksten fortsetter

Bruttonasjonalproduktet i Japan vokste med 5 prosent i 1989 ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall, bare svakt mindre enn i 1988. Det var først og fremst private investeringer og eksport som bidro til den sterke veksten. I 1.kvartal 1990 vokste bruttonasjonalproduktet med hele 10,4 prosent (sesongjustert årlig rate), og fortsatt er det private investeringer og eksport som bidrar mest. Prognosene for 1990 og 1991 publisert før gulf-konflikten, peker mot vekstrater på henholdsvis 4 1/4 - 4 3/4 prosent og 3 1/2 - 4 prosent.

Etter en flat utvikling gjennom 1989 har industriproduksjonen økt i første halvår i år med over 5 prosent (sesongjustert årlig rate). Det stramme arbeidsmarkedet kan imidlertid bli en skranke for videre vekstøkning.

Konsumprisene vokste med 0,8 prosentpoeng fra juni til juli, og var 2,7 prosent høyere enn juli i fjor. Det har hittil i år vært en svak tendens til økende inflasjonstakt, og det stramme arbeidsmarkedet og den svake yenkursen har ført til frykt for økende inflasjon. Allerede før gulfkrisen, mens yenkursen var fastere og oljeprisene så ut til å falle noe, ble det antatt at pengepolitikken ville holdes stram for å motvirke økt inflasjon. Prognosene ga da konsumprisvekster for 1990 og 1991 på henholdsvis 1 3/4 - 2 3/4 prosent og om lag 2 prosent.

Veksten i private investeringer utenom boliger ble på 16,5 prosent i 1989, og i 1.kvartal i år var

veksten på 11,3 prosent (sesongjustert årlig rate). Etter ordreinngangen å dømme - for maskiner har denne vokst med over 13 prosent fra januar til mai - vil investeringsveksten fortsatt være sterk utover året. Foreløpige prognoser for veksten av private investeringer i 1990 og 1991 peker mot veksttakter på henholdsvis 8 1/4 - 10 1/4 prosent og 5 - 6 1/2 prosent.

Et usikkerhetsmoment er det nye fallet på Tokyo-børsen etter Iraks invasjon i Kuwait. Etter å ha falt med 27 prosent fra årsskiftet til begynnelsen av april, steg aksjekursene med 20 prosent i perioden fram til slutten av juli. Fallet ser ikke ut til å ha påvirket veksttaket i økonomien. Fra slutten av juli til 23. august falt indeksen igjen med over 20 prosent. Det gjenstår å se om dette fallet, kombinert med økt inflasjon og et høyere rentenivå, kan få negative følger for investeringslysten. Hittil har japanske firmaer hatt store likvide reserver, og har ikke behovd å hente ny kapital gjennom aksjemarkedet. En motsatt effekt kan også tenkes på noe lengre sikt, nemlig økte investeringer for å redusere oljeavhengigheten ytterligere. Japan har, gjennom investeringer i ny teknologi, gjort seg langt mindre avhengig av olje enn tilfellet var for 15 år siden. Oljeimportvolumet relativt til bruttonasjonalproduktet er nå 33 prosent lavere enn det var i 1980.

Boliginvesteringene vokste mer enn tidligere antatt i 1989, og fortsatte å vokse sterkt i 1.kvartal i år med 8,5 prosent (sesongjustert årlig rate). Det er fortsatt svak vekst i igangsetting av nye boliger, men en relativt sterk reallønnsvekst hittil i år har likevel gitt høy vekst i investeringene. Prognoser fra Nomura Research Institute fra august peker mot en investeringsvekst på om lag 4 1/2 prosent i 1990.

Veksten i privat konsum ble 3,2 prosent i 1989,

JAPAN: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

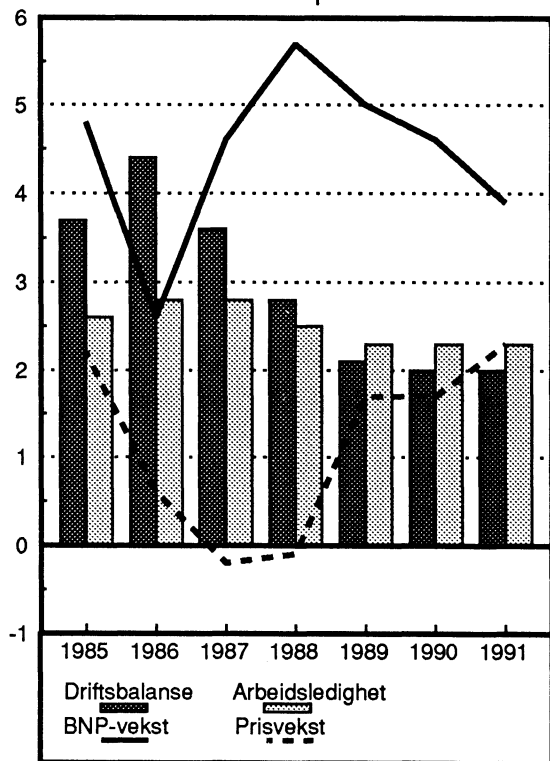
Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regnskap	LINK apr.	OECD juni	SJI juli	LINK apr.	OECD juni	SJI juli
Privat konsum	3,2	4,3	4,1	..	4,3	3,6	..
Boliginvesteringer	3,9	-0,2	3,4	..	-3,3	2,8	..
Andre priv. investeringer	16,5	8,3	10,2	..	6,6	5,1	..
Eksport	15,6	8,3	13,4	10,8	3,7	9,6	7,1
Import	19,3	12,3	14,9	12,8	7,8	7,8	7,3
Bruttonasjonalprodukt	5,0	4,3	4,7	4,8	3,5	4,0	4,1
Driftsbal.(nivå, prosent av BNP)	2,1	2,0	1,8	2,1	1,8	2,1	2,2
Konsumprisvekst 1)	1,7	1,7	2,8	2,2	1,7	2,5	1,7
Arbeidsledighetsrate (nivå)	2,3	2,4	2,2	2,2	2,4	2,3	2,2

1) Nasjonalregnskapets deflator for privat konsum.

Kilde: OECD, gjennomsnittet av 5 japanske forskningsinstitutter (SJI) og

Japan
Nivå/vekst i prosent

ned fra 5 prosent i 1988. Den relativt moderate veksten skyldes trolig innføringen av omsetnings-skatten i april i fjor. I 1.kvartal i år vokste konsumet bare med 2,2 prosent (sesongjustert årlig rate). Den lave veksten skyldes trolig tilfeldige svingninger. Veksten var høy i kvartalet før, og i de siste årene har kvartalsvekstratene variert betydelig, til tross for sesongjustering. For 1990 totalt ventes en vekst i privat konsum på vel 4 prosent, mens prognosene for 1991 er litt lavere. En varig oljeprisøkning vil gi en noe lavere vekst.

Arbeidsmarkedet i Japan blir fortsatt strammere. Ledighetsprosenten holder seg på om lag 2 prosent, men antallet jobber pr. arbeidssøker øker stadig. I juni var dette forholdet 1,5 (opp fra 1,34 i april og 1,41 i mai) - det høyeste tallet på 15 år. Den økende stramheten kan virke både inflasjonsdrivende og vekstdempende.

Eksportvolumet vokste med over 15 prosent i 1989, og er fortsatt en sterk vekstfaktor. I 1.kvartal vokste eksportvolumet med over 38 prosent (sesongjustert årlig rate). Den kraftige økningen skyldes dels lav vekst i kvartalet før, og dels en spesielt høy bileksport til USA i mars, og vil trolig gi en negativ eksportvekst i 2.kvartal. Imidlertid får etterhvert svekkelsen av yenkursen gjennom 1989 og hittil i år større betydning, og vil bidra til å opprettholde en høy eksportvekst ut året og inn i 1991. Prognosene spriker, men de ferskeste prognosene antyder en vekst på om lag 11 prosent i år og 7 prosent i 1991.

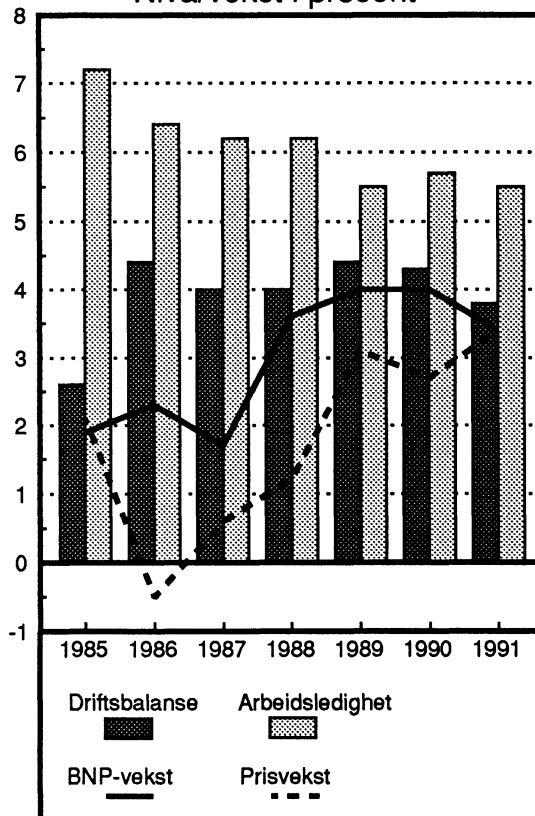
Importvolumet økte med over 19 prosent i 1989, og reflekterer dreiningen fra eksportledet vekst til stimulering av innenlandsk etterspørsel. Importveksten i 1.kvartal var bare 8,8 prosent (sesongjustert årlig rate), dels på grunn av den vedvarende svake yenkursen og dels fordi privat konsum vokste svakt. Ifølge prognosene er den svake veksten forbigående, og for hele 1990 antas veksten å ville bli 12 1/4 - 15 prosent. I 1991 er anslagene adskillig lavere, knappe 8 prosent.

Overskuddet på driftsbalansen i 1989 ble om lag 56 milliarder dollar, en klar nedgang fra 80 milliarder dollar i 1988. Fra 4.kvartal i fjor til 1.kvartal i år økte overskuddet kraftig fra 6,7 milliarder dollar til 16 milliarder dollar (sesongjustert). Dette skyldtes den forbigående sterke eksportveksten og svake importveksten i 1.kvartal. I april og juni ble overskuddet redusert igjen. De første 5 månedene i år er sesongjustert driftsoverskudd 20,5 milliarder dollar, mot 30,4 milliarder dollar i samme periode i fjor. De fleste prognoser peker mot tilnærmet uendret driftsoverskudd utover i 1990 og inn i 1991.

Vest-Tyskland: Innenlandsk etterspørsel gir fortsatt vekst

Det forventes fortsatt betydelig vekst i BNP for Vest-Tyskland, selv om veksten antas å avta noe gjennom inneværende og neste år. Mens nettoeksport (eksport minus import) og investeringer var

Vest-Tyskland
Nivå/vekst i prosent

VEST-TYSKLAND: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL
 Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	2TI juni	OECD juni	DRI juni	2TI juni	OECD juni	DRI juni
Privat konsum	1,7	4,5	3,9	4,3	2,8	3,5	4,0
Offentlig konsum	-0,8	..	1,4	1,1	..	1,7	1,7
Investering fast realkapital	7,2	7,0	6,8	8,8	4,3	5,3	6,9
Eksport	10,4	9,0	7,2	6,5	8,8	8,4	5,6
Import	7,3	10,5	8,0	8,1	9,0	9,0	9,3
Bruttonasjonalprodukt	4,0	4,0	3,9	4,0	3,0	3,4	3,8
Driftsbal. (nivå, prosent av BNP)	4,4	..	4,4	4,2	..	4,0	3,6
Konsumprisvekst	3,1	2,8	2,6	2,7	3,8	3,3	3,1
Arbeidsledighetsrate (nivå)	5,5	..	6,1	5,2	..	5,9	5,0

Kilde: OECD (Regnskap), to vest-tyske forskningsinstitutter (DIW Institute og Kiel Institute of World Economics) (2TI) og Data Resources (DRI).

de viktigste faktorene bak veksten i 1989, antas et betydelig oppsving i privat konsum samtidig med fortsatt høy investeringsvekst, å bli de viktigste drivkreftene framover. Også utviklingen i offentlig konsum vil bidra positivt.

Omslaget i privat konsum gjenspeiler en økning i realdisponible inntekter, betydelig innvandring fra Øst-Tyskland og økt turisme av øst-tyskere som følge av måten det vest-tyske nasjonalregnskapet føres på. Deler av overføringene fra Vest- til Øst-Tyskland kanaliseres på denne måten direkte tilbake til den vest-tyske statskassen via moms og andre avgifter på varer og tjenester. Reduserte inntektskatter, fortsatt sterk sysselsettingsvekst og en forventet høyere lønnsvekst som følge av nye lønnsforhandlinger i inneværende år, bidrar til en betydelig vekst i husholdningenes realdisponible inntekter.

Kapasitetsutnyttelsen i vest-tysk næringsliv er svært høy og en betydelig del av etterspørselsveksten innenlands må nå dekkes ved økt import. Samtidig med en antatt lavere eksportvekst for vest-tyske produkter, bidrar dette til en nedgang i overskuddet på vare- og tjenestebalansen. Utviklingen i overskuddet på driftsbalansen avhenger imidlertid også i stor grad av utviklingen i internasjonale renter og kursen på tyske mark (DM) mot andre sentrale valutaer. Økte internasjonale renter samt svekkelsen av DM gjennom store deler av 1989, økte avkastningen på vest-tyske investeringer i utlandet målt i DM. Fallet i dollarkursen hittil i 1990 vil på tilsvarende måte virke til å redusere overskuddet på driftsbalansen. Regnet som prosent av BNP antas imidlertid overskuddet på driftsbalansen å holde seg oppe på vel 4 prosent i inneværende år og bare gå svakt ned neste år.

Den moderate prisveksten ventes å fortsette, med en nedgang i inneværende år og en svak oppgang

igjen neste år regnet som gjennomsnittlig årlig vekst. Disse årsvekstratene skjuler imidlertid en underliggende økning i prisveksten allerede gjennom 1990. Nedgangen i prisveksten fra 1989 til 1990, kan i stor grad forklares med overheng på grunn av fall i råvareprisene internasjonalt gjennom 1989 samt styrkingen av DM mot slutten av året, som bidro til å redusere importprisene.

Boligmarkedet er den delen av vest-tysk økonomi som erfarer det sterkeste prispresset som følge av innvandringsbølgen. Det kom over 700.000 innvandrere fra øst-europeiske land i 1989 alene. Veksten i boliginvesteringene forventes å holde seg oppe som følge av innvandringen.

I følge konjunkturbarometeret har næringslivet positive forventninger til utviklingen framover. Sammen med gode fortjenestemarginer over flere år er dette med på å holde investeringsveksten oppe, til tross for økte renter. Så langt har investeringene i særlig grad vært rettet mot utskifting av eksisterende produksjonsutstyr og økt automatisering. Det ventes imidlertid at kapasitetsoppbygging vil få større betydning framover.

De økonomiske konsekvensene av gjenforeningen er ennå svært uklare, og de fleste prognoseinstitutter hevder at de foreløpig har valgt å legge seg på en relativt forsiktig linje hva gjelder anslag på virkningene for vest-tysk økonomi. En kan derfor ikke se bort fra at vekstimpulsene fra samlingsprosessen kan bli sterkere enn lagt til grunn. På den annen side er det også en risiko for at denne prosessen kan trekke med seg sterkere prisvekst og høyere rentenivå, noe som kan føre til en tilstramming av politikken, slik at veksten på noe lenger sikt likevel vil bli beskjedent. Med de anslagene som nå foreligger regner hverken de tyske instituttene, OECD eller DRI med at slike problemer vil oppstå.

Storbritannia: Fortsatt ettervirkninger av høykonjunkturen

Storbritannia preges fortsatt av ettervirkninger av høykonjunkturen som startet i 1986: Høy pris- og lønnsvekst og svak utenriksøkonomi. Lavere vekst i innenlandsk etterspørsel, blant annet som følge av innstramminger i den økonomiske politikken, har ført til lav produksjonsvekst og også tegn til økende arbeidsledighet.

Omslaget i innenlandsk etterspørsel kan nå tydelig spores på arbeidsmarkedet. Etter flere år med nedgang i arbeidsledighetsraten, var det en økning 2. kvartal i år i følge sesongjusterte tall. Det forventes at denne tendensen vil vare ved gjennom andre halvår 1990 og i 1991. Nedgangen i arbeidsledigheten fra 1989 til 1990 regnet som årsgjennomsnitt, skyldes nedgangen gjennom 1989. Økningen i ledigheten har kommet i de sør-østlige delene av England, som er de områder som vanligvis er lønnsledende og hvor ledigheten i utgangspunktet var lavest. Nedgangen i arbeidsledigheten har derimot fortsatt i områdene med høy ledighet.

Konjunkturbarometeret viser at stadig flere bedrifter er pessimistiske med hensyn til utsiktene framover. Britisk industri sliter med en klart høyere vekst i lønnskostnader pr. produsert enhet enn i konkurrentlandene, og selv om den økende arbeidsledigheten antas å dempe lønnspresset, er produktivitetsutviklingen nå også relativt svak blant annet som en følge av lavere produksjonsvekst. Særlig bygge- og anleggsbransjen erfarer nedgang i aktivitetsnivået på grunn av en betydelig nedgang i igangsettingen av boliger og også av forretningsbygg i sør-øst England.

Det ventes fortsatt nedgang både i boliginvesteringene og andre private investeringer i inneværende år. Bakgrunnen er fallende boligpriser, høyt rentenivå, pressede profittmarginer i næringslivet og lavere etterspørselsvekst. Mens prognosene fra både NIESR og OECD viser nedgang i boliginvesteringene også i 1991, viser prognosene fra DRI en oppgang. Prognosene for 1991 avviker imidlertid også når det gjelder andre private investeringer; DRI venter at nedgangen i inneværende år vil fortsette i 1991, mens de øvrige instituttene regner med en ny oppgang.

Veksten i privat konsum antas å avta betydelig fra 1989 til 1990, selv om sesongjusterte volumtall for detaljomsetningen så langt i 1990 har vist en noe uklar tendens. Tall for perioden mai-juli viser imidlertid uendret omsetningsvolum fra foregående tre måneders periode, og regnet fra samme periode året før er veksten bare 1,5 prosent. Dette sammen med nyere tall for kreditttilførselen, støtter opp om inntrykket av at omslaget i privat konsum nå er kommet.

Storbritannia har hatt betydelige underskudd på handelsbalansen gjennom hele andre halvdel av 1980-tallet. Lavere vekst i innenlandsk etterspørsel forventes å styrke utenriksøkonomien ved redusert importvekst og frigjøring av kapasitet for eksport. Sesongjusterte volumtall viser at samlet import falt med 0,2 prosent fra 1. til 2. kvartal i år. Problemer på britisk sokkel i 4. kvartal i fjor, førte til en betydelig nedgang i både produksjon og eksport av råolje. Den anslåtte veksten i samlet eksport fra 1989 til 1990 gjenspeiler blant annet en forutsetning om mer normal produksjonsutvikling for råolje framover. Dette kan imidlertid synes å være noe

STORBRITANNIA: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL

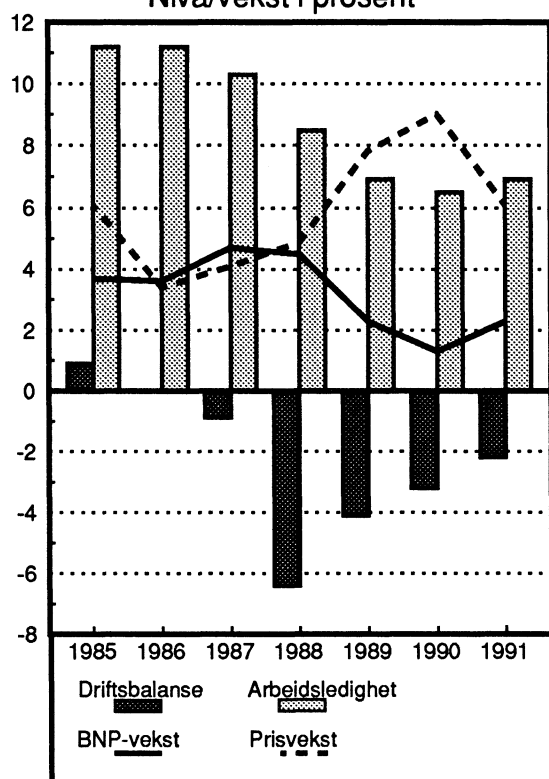
Volumendring fra året før i prosent der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	NIESR mai	OECD juni	DRI juni	NIESR mai	OECD juni	DRI juni
Privat konsum	3,8	1,6	1,0	1,8	2,0	1,5	2,6
Offentlig konsum	0,5	1,3	0,7	2,5	0,7	1,0	1,7
Investering fast realkapital	-4,8	-1,9	-0,5	-2,7	2,1	1,2	-1,5
Eksport	4,1	9,3	7,5	8,5	6,3	6,8	4,9
Import	7,1	2,8	2,1	2,5	3,9	3,9	4,4
Bruttonasjonalprodukt	2,3	1,2	0,9	1,7	2,7	1,9	2,4
Driftsbal. (nivå, prosent av BNP)	-4,1	-3,4	-3,3	-3,0	-1,8	-2,4	-2,4
Konsumprisvekst (detaljometn.)	7,8	8,9	..	9,1	6,0	..	6,1
Arbeidsledighetsrate (nivå 1)	6,6	6,5	6,8	6,7	6,9	7,2	6,7

1) Justert i forhold til standardiserte rater.

Kilde: OECD/DRI (Regnskap), National Institute of Economic and Social Research (NIESR) og Data Resources (DRI).

Storbritannia Nivå/vekst i prosent

optimistisk sett på bakgrunn av den pågående konflikten mellom oljeselskapene og offshore-arbeidere.

Prisstigningen er fortsatt svært høy, og veksten i prisindeksen for detaljomsetningen har fortsatt å øke gjennom 2. kvartal i år. Tall for juni viser en tolv måneders vekst på hele 9,8 prosent. Regnet utenom rentebetalinger på pantelån og effekter av den nyinnførte kopp-skatten, økte prisindeksen med 7,0 prosent over året og viste null vekst fra mai til juni. Økningen i prisveksten siden januar skyldes i stor grad økte indirekte skatter, og det ventes at prisveksten vil begynne å avta i løpet av inneværende år.

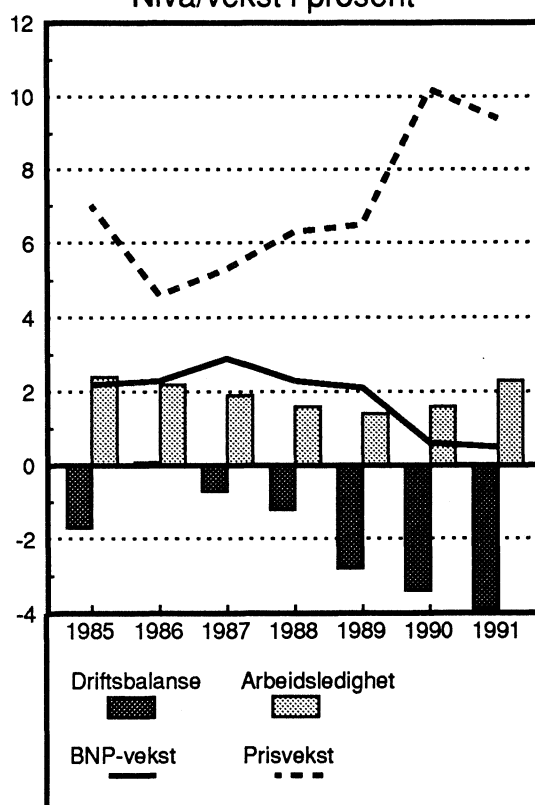
DRI har nylig analysert virkningen på britisk økonomi av en økning i råoljeprisen som følge av konflikten i Gulf-området. En prisøkning på fem dollar fatet over hele prognoseperioden, vil heve veksten i konsumprisene med omlag 0,5 prosent i både inneværende og neste år i forhold til anslagene referert i tabellen. Veksten i bruttonasjonalproduktet vil bli omlag 0,2 prosent lavere neste år, men påvirkes ikke nevneverdig i inneværende år. Virkningen på underskuddet på driftsbalansen vil være moderat på grunn av at nettoeksporten av råolje er liten regnet som andel av underskuddet på handelsbalansen. På lang sikt vil oljeprisøkningen virke negativt via økte importpriser på andre varer.

Sverige: Svak vekst, lav ledighet og utsikter til mindre forverring i utenriksøkonomien enn ventet

Svensk økonomi er fortsatt preget av høy kapasitetsutnyttelse, lav arbeidsledighet og sterk prisstigning. Det er imidlertid tegn på at et omslag er i ferd med å finne sted, med redusert etterspørsel og økt ledighet. Utenriksøkonomien ser ut til å være i bedring og reviderte prinsipper for føringen av utenriksregnskapet gir et mer positivt bilde av utviklingen i driftsbalansen enn tidligere. Industriproduksjonen faller og veksttakten i investeringene gikk markert ned i 1. kvartal. Sammenliknet med andre land er arbeidsledigheten svært lav, men det er ventet økende ledighet mot slutten av året.

På tross av sterk etterspørselsvekst gjorde knappheten på arbeidskraft, lav produktivitetsvekst og kapasitetsbeskrankninger i industrien at BNP-veksten ikke ble større enn 2 prosent i 1989. Veksten i bruttonasjonalproduktet var bare 0,5 prosent fra 1. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990. Det er den laveste vekstraten siden 3. kvartal 1986 da produksjonen falt med 0,6 prosent. Industriproduksjonen har gått ned hver måned i år fram t.o.m mai. Kapasitetsutnyttelsen i industrien sank med 0,2 prosentenheter til 88,2 prosent i løpet av 1. kvartal 1990. Det er 2 prosentpoeng lavere enn 1. kvartal 1989. Det er forventet en vekst i bruttonasjonalproduktet på under 1 prosent i 1990.

Sverige Nivå/vekst i prosent

SVERIGE: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL
Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	FD april	DRI juni	OECD juni	FD april 1)	DRI juni	OECD juni
Privat konsum	0,7	1,1	-0,2	1,0	1,5	-0,2	1,8
Offentlig konsum	1,9	1,5	1,8	1,8	0,8	2,1	1,8
Inv. fast realkapital	9,5	2,6	0,4	1,0	2,9	-1,8	-4,8
Eksport	3,4	2,4	-1,7	2,6	3,5	-0,3	3,1
Import	6,8	4,1	-0,1	3,8	4,0	-1,6	3,6
Bruttonasjonalprodukt	2,1	0,8	0,3	0,7	0,9	0,6	0,1
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-2,8	-3,8	-3,0	-	-4,9	-2,8	-
Konsumprisvekst	6,5	10,0	9,9	10,6	7,3	11,7	9,3
Arbeidsledighetsrate (nivå)	1,4	1,6	1,6	1,6	2,0	2,8	2,0

1) Forutsatt 6 prosent lønnsvekst.

KILDE: Finansdepartementet (FD), Data Resources (DRI), OECD.

Veksten i det private konsumet vil ventelig øke litt i 1990. Dette skyldes at husholdningene får økt kjøpekraft som følge av reduserte inntektsskatter. Forventningene om økt konsumvekst underbygges av at det private konsumet steg med 1,5 prosent i 1. kvartal i år sammenliknet med samme periode i fjor. Vurderingen av den underliggende tendensen kompliseres av en omfattende bankkonflikt i vinter og utvidelsen av antallet varer og tjenester som ilegges merverdiavgift. For eksempel bidro innføringen av moms på energiprodukter til at husholdningene framskjøt sine kjøp av fyringsoljer. Salgs volumet i detaljhandelen økte med 4,0 prosent første halvår i år. Dermed ser det ut til at tendensen til økt veksttakt i det private konsumet har fortsatt inn i 2. kvartal. Denne tendensen er imidlertid ikke entydig, noe som understrekes av at antallet nyregistrerte biler de første syv månedene i 1990 var 18,2 prosent lavere enn i den tilsvarende perioden i fjor. I juli lå antallet nyregistrerte biler 27,4 prosent lavere enn i juli 1989.

Det offentlige konsumet har fortsatt å øke inn i 1990. I 1. kvartal økte det kommunale konsumet med 2 prosent, mens det statlige konsumet vokste med 1,5 prosent sammenliknet med 1. kvartal 1989. Korrigert for forsvarets kjøp, ble imidlertid det statlige konsumet redusert med 0,5 prosent. I Revidert Nasjonalbudsjett som ble lagt fram i april anslår Finansdepartementet at veksten i offentlig konsum blir litt lavere i år enn i fjor.

Den forventete utføringen i innenlandsk etterspørsel skyldes i hovedsak redusert vekst i investeringene. Bruttoinvesteringene vokste med 9,5 prosent i 1989. Det er den sterkeste veksten siden 1960-tallet. I 1. kvartal 1990 var imidlertid veksten i bruttoinvesteringene mer enn halvert sammenli-

knet med veksttaket i 1989, og investeringene lå 4,0 prosent over nivået i 1. kvartal 1989. Næringslivets investeringer vokste med 3,5 prosent, mens statens investeringer var 17 prosent høyere i 1. kvartal 1990 enn tilsvarende periode i fjor.

Handelsbalansen viste et overskudd på 14,5 milliarder kroner de syv første månedene i 1990. Overskuddet i den tilsvarende perioden i 1989 var 15,4 milliarder kroner. Eksporten økte med 3 prosent i verdi, mens importen gikk opp 4 prosent sammenliknet med de syv første månedene i 1989. Sterk kosnadsvekst og lav produktivitetsutvikling har medført at svensk industri tapte markedsandeler i 1988 og 1989. Denne utviklingen har fortsatt inn i 1990. Likevel har overskuddet på handelsbalansen langt på vei blitt opprettholdt hittil i 1990. Det skyldes fortsatt vekst i markedene for svenske eksportvarer og bedring av bytteforholdet overfor utlandet. Fram til juni 1990 steg eksportprisene med 2,6 prosent på årsbasis, mens importprisene sank med 0,1 prosent.

Gjennom 1989 skjedde det en kraftig forverring av Sveriges driftsbalanse overfor utlandet. Denne utviklingen kan i hovedsak tilskrives en forverring av varebalansen og en kraftig økning av underskuddet på rentebalansen. Foreløpige tall fra Sveriges Riksbank viser et overskudd i driftsregnskapet på 1,5 milliarder i juni. Dette er en forbedring på 0,4 milliarder sammenliknet med juni i 1989. I første halvår 1990 viste driftsbalansen et underskudd på 5,2 milliarder. Det er en forverring av driftsbalansen med omlag 6 milliarder sammenliknet med samme periode i fjor.

I august i år ble foretatt en omfattende tilbakegående revisjon av utenriksregnskapet. De reviderte tallene inkluderer avkastningen av svenske investe-

ringer som reinvesteres i utlandet. Tidligere ble denne typen kapitalinntekter ikke tatt med i utenriksregnskapet. Regnskapet er revidert tilbake til 1980. Spesielt for årene etter 1986 gir de nye tallene et klart mer positivt bilde av driftsbalansen enn man tidligere har hatt. For 1989 ble underskuddet på driftsbalansen nedjustert fra 34 milliarder til 21 milliarder som følge av revisjonen. Revisjonen førte til at underskuddet for 1. kvartal 1990 ble halvert fra 8,7 milliarder til 4,3 milliarder kroner. Voksende utenlandsgjeld og økende internasjonalt rentenivå gjør at rentebalansen forverres i 1990. Det er fortsatt ventet et underskudd på driftsbalansen i 1990, men utviklingen av handelsbalansen er bedre enn ventet. Sammen med den endrede føringen av kapitalinntekter gjør dette at underskuddet i utenriksregnskapet trolig blir klart mindre enn tidligere antatt.

Produktivitetsutviklingen i svensk industri er svak, og brorparten av den økonomiske veksten kan tilskrives økt sysselsetting. Regnet i timeverk økte sysselsettingen med 1,5 prosent i 1989. Fra 1. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 økte antallet timeverk med 1 prosent. Knappheten på arbeidskraft har ført til kraftig lønnsvekst i Sverige. Timelønnsveksten endte i 1989 på 9,4 prosent. Lønnsveksten er fortsatt høy inn i 1990. Arbeidskraftkostnadene for industriarbeidere vokste i følge foreløpige tall med 8,3 prosent fra mai 1989 til mai 1990. Arbeidsløsheten har holdt seg på et svært lavt nivå også i år, men fra juni til juli økte den registrerte ledigheten med 0,4 prosent til 73 000. Det utgjør 1,5 prosent av arbeidsstyrken.

Skatteomeleggingen som blant annet innebærer økt indirekte beskatning, vil forsterke den allerede

sterke prisstigningen. Omleggingen gjennomføres i to etapper i 1990 og 1991. Finansdepartementet anslår at skatteomleggingen samlet bidrar med 2,5 - 3,0 prosent vekst i konsumprisene for hvert av årene 1990 og 1991. Det ser nå ut til at prisveksten kan bli enda sterkere enn forventet. Fra juni til juli steg konsumprisindeksen med 1,0 prosent. I løpet av perioden desember 1989 til juli 1990 steg konsumprisene med 8,0 prosent. Økte oljepriser som følge av konflikten i Persiabukta vil også bidra til økt prisnivå.

Det sterke presset i svensk økonomi, underskuddet i utenriksøkonomien og et stigende internasjonalt rentenivå, har ført til en markert økning i det svenske rentenivået gjennom 1989 og inn i 1990. Diskontoen i den svenske Riksbanken er økt flere ganger, fra 8,5 prosent ved inngangen til 1989 til den siste justeringen i mars 1990 da diskontoen ble fastsatt til 12,0 prosent. Renten på statobligasjoner har også økt. I midten av august var renten på statsobligasjoner med 3 års løpetid omlag 13,8 prosent. Det høye rentenivået i Sverige reflekterer usikkerheten knyttet til kursen på svenske kroner.

Danmark: Svak vekst, lav inflasjon og høy ledighet

I løpet av 1989 og begynnelsen av 1990 har dansk økonomi gradvis beveget seg ut av nedgangen som startet mot slutten av 1986. Underskuddet på driftsbalansen og inflasjonen går nedover, men arbeidsledigheten er fortsatt høy.

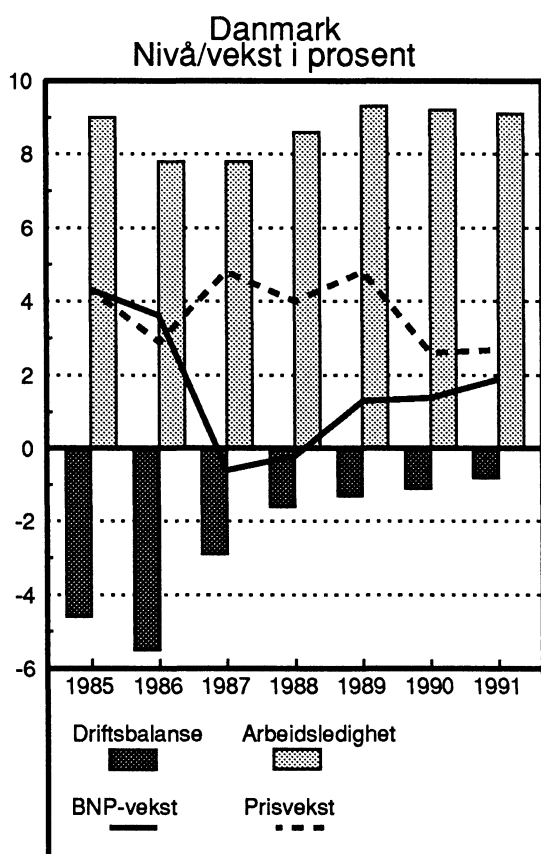
I 1987 og 1988 falt bruttonasjonalproduktet. For 1989 under ett var det en svak produksjonsvekst,

DANMARK: MAKROØKONOMISKE HOVEDTALL.

Volumendring fra året før der ikke annet framgår

	1989	1990			1991		
	Regn- skap	ØM mai	DRI juni	OECD juni	ØM mai	DRI juni	OECD juni
Privat konsum	-0,5	1,8	1,7	1,1	2,5	2,1	2,0
Offentlig konsum	-0,5	-0,8	-0,4	-0,8	-1,5	-0,8	-0,4
Inv. fast realkapital	-0,5	-1,0	0,6	0,2	1,0	1,5	4,5
Eksport	6,0	5,0	6,2	4,0	4,0	5,9	4,3
Import	5,3	3,8	5,3	3,1	3,8	6,0	4,3
Bruttonasjonalprodukt	1,3	1,5	1,7	1,1	1,5	2,1	2,0
Driftsbalanse (nivå, prosent av BNP)	-1,3	-1,3	-0,8	-	-1,0	-0,6	-
Konsumprisvekst	4,8	2,5	2,5	2,8	2,8	2,4	3,0
Arbeidsledighetsrate (nivå)	9,3	9,3	9,0	9,3	9,0	9,1	9,0

KILDE: Økonomiministeriet (ØM), Data Resources (DRI), OECD.

men i 4.kvartal gikk bruttonasjonalproduktet ned. I 1990 var det ventet vekst i BNP, men nedgangen fra 4. kvartal 1989 har fortsatt inn i 1990, og i 1. kvartal lå den sesongjusterte verdien av bruttonasjonalproduktet 0,2 prosent under nivået i foregående kvartal. Både privat og offentlig konsum samt investeringene vokste i 1. kvartal i år, men denne etterspørselsveksten rettet seg i stor grad mot import og lager. Den ga derfor ikke vekst i innenlandsk produksjon.

Siden 1987 har husholdningenes disponible realinntekter økt hvert år. Likevel gikk det private forbruket ned i 1989 for tredje året på rad. Det har følgelig funnet sted en markert økning i husholdningenes sparerate de siste årene. For 1990 forventes det fortsatt vekst i husholdningenes realdisponible inntekter, men spareraten vil ventelig gå litt ned. Dermed forventes det en vekst i det private konsumet i inneværende år. En årsak til det forventede fallet i spareraten er at den særskilte skatten på 20 prosent på renter på forbrukslån som ble innført i 1986 ble fjernet ved årsskiftet. Den sesongjusterte veksten i privat konsum fra foregående kvartal var 0,9 prosent i 1. kvartal 1990. Salget av nye biler vokste også sterkt i 1. kvartal for deretter å gå noe ned. For hele første halvår ligger antallet nyregistrerte personbiler 4 prosent høyere enn i fjor, men dette skyldes i hovedsak en sterk stigning i bilsalget i februar og mars 1990. Detaljomsetningsindeksen for juni 1990 lå 3 prosent lavere enn i juni 1989. For

første halvår 1990 lå indeksen derimot 1 prosent over nivået i første halvår 1989.

Det offentlige konsumet ble redusert både i 1988 og 1989. Det er ventet fortsatt nedgang i inneværende år. Foreløpige nasjonalregnskapstall for 1. kvartal viser en sesongjustert vekst på 0,3 prosent i forhold til 4. kvartal 1989.

De samlede investeringene i fast realkapital falt i 1989. Det skyldes markert nedgang i offentlige investeringer og i boligbygging. Næringslivsinvesteringene gikk litt opp. Korrigert for innflugging av skip gikk imidlertid også disse investeringene ned i 1989. Nedgangen i boliginvesteringene forklares med stigende realrentenivå og lave priser på brukte boliger samt demografiske forhold. For 1990 er den offentlig støtten til nybygging redusert og fortsatt høyt rentenivå gjør at det forventes et ytterligere fall i boliginvesteringene i 1990. Påbegynt boligbygging falt med 27 prosent i første halvår 1990 i forhold til første halvår 1989. De samlede investeringene i privat næringsvirksomhet ventes å vokse litt i år. Spesielt investeringer i anlegg ser ut til å få en markert økt veksttakt i 1990. I 1. kvartal 1990 var den sesongjusterte veksten i investeringene på hele 7,5 prosent. Denne veksten skyldes i hovedsak økt anleggsaktivitet og investeringer i maskiner og inventar.

Svak innenlandsk etterspørsel kombinert med bedret konkurranseevne for dansk industri førte til økt overskudd på handelsbalansen for tradisjonelle varer i 1989. Tjenestebalansen viste også et økende overskudd i fjor. Imidlertid førte økte rentebetalinger til utlandet, forverringen av bytteforholdet og økt import av skip til at det samlet bare ble en svak reduksjon av underskuddet på driftsbalansen. Det ble 10,4 milliarder danske kroner i 1989. Danmark har hatt underskudd på driftsbalansen i 26 år på rad. Underskuddene har ført til en utenlandsgjeld på over 300 milliarder kroner. Det utgjør omlag 40 prosent av bruttonasjonalproduktet. Netto rentebetalinger til utlandet var i 1989 33 milliarder kroner eller 4 prosent av bruttonasjonalproduktet. I 2. kvartal 1990 var det omlag balanse i driftsregnskapet overfor utlandet. Det skyldes at overskuddet på vare- og tjenestebalansen har vært større enn ventet, og stort nok til å oppveie de betydelige og voksende rentebetalingene til utlandet. For første halvår var underskuddet 1,5 milliarder. Det er en forbedring på omlag 4 milliarder fra samme periode i fjor. For hele 1990 er det gode utsikter til en klar forbedring av utenriksøkonomien og et lavere underskudd på driftsbalansen enn forventet tidligere i år.

Inflasjonen i Danmark har de siste fem årene ligget mellom 4 og 5 prosent. I 1990 ligger det an til en klar reduksjon i inflasjonstakten. Fra juni til juli i år gikk konsumprisindeksen ned med 0,3 prosent. Fram t.o.m juli har konsumprisindeksen vokst med 2,1 prosent de siste 12 månedene. Den reduserte prisveksten skyldes lav nominell lønn-

svekst og lav prisøkning på importerte varer på grunn av appresiering av den danske kronen som er med i EMS. Det er ventet at lønnsveksten holder seg lav blant annet som følge av at arbeidsledigheten ventelig fortsatt vil være høy. I juni var det registrert 249 600 arbeidsledige. Sesongkorrigert tilsvarer dette 9,5 prosent av arbeidsstyrken. Det er den høyeste ledighetsprosenten siden september 1984. Etter en svak nedgang i arbeidsløsheten rundt årsskiftet, har den sesongjusterte ledigheten vokst siden februar. Det ser dermed ut til at det ikke blir noe av reduksjonen i arbeidsledigheten som ble forventet tidligere i år.

Rentenivået steg gjennom 1989 og inn i 1990. De siste månedene har imidlertid rentene vist en fallen-

de tendens. Det forklares med den reduserte inflasjonen og bedringen i utenriksøkonomien. I august var tre måneders eurokrone-rente på danske kroner litt over 10 prosent.

Samlingen av de to tyske statene med en felles valuta er ventet å bidra til en merkbar økning i etterspørselen etter danske eksportvarer. På den andre siden vil en mer ekspansiv økonomiske politikk i Tyskland kunne bidra til et økt internasjonalt rentenivå og dermed økte rentebetalinger på den store danske utenlandsgjelden. Beregninger det Økonomiske Råd i Danmark har foretatt viser derfor at det totale effekten på landets driftsbalanse vil være negativ.

Internasjonale markedsforhold

Internasjonale varemarkeder

Oljemarkedet

Prisen på råolje økte dramatisk i månedsskiftet juli/august etter Iraks invasjon i Kuwait, og spotprisen på Nordsjøolje ble notert til over 30 US\$ pr. fat flere ganger mot slutten av august, en økning på nesten 15 US\$ pr. fat i løpet av en måned. Oljeprisen har ikke vært på dette nivået siden før oljeprisfallet våren 1986. Markedet for råolje var imidlertid preget av stort tilbud og fallende priser gjennom hele første halvår, og den siste prisøkningen skyldes ikke knapphet på olje, men frykt for bortfall av framtidig leveranser.

Spotprisen for Brent Blend lå ved begynnelsen av 1990 helt opp mot 22,50 US\$ pr. fat, hovedsakelig på grunn av en kombinasjon av en periode med sterk kulde i Nord-Amerika omkring årsskiftet 1989/90, og OPEC-avtalen fra november 1989, hvor OPECs medlemsland ble enige om å redusere oljeproduksjonen. Gjennom 1. kvartal falt imidlertid spotprisen på råolje fra uke til uke. I midten av juni var den kommet under 15 US\$ pr. fat. Gjennomsnittet for de 7 første månedene i 1990 er om lag 18 US\$ pr. fat. Hovedårsaken til det kraftige prisfallet var at OPECs oljeproduksjon ikke ble redusert noe særlig i januar 1990 slik avtalen fra november forutsatte. I tillegg økte produksjonen ytterligere gjennom første halvår 1990. OPECs oljeproduksjon var hele 23,5 mill. fat pr. dag i første halvår 1990, en økning på knapt 3 mill. fat pr. dag i forhold til samme periode i 1989. Andre halvår 1989 var produksjonen 22,8 mill. fat pr. dag.

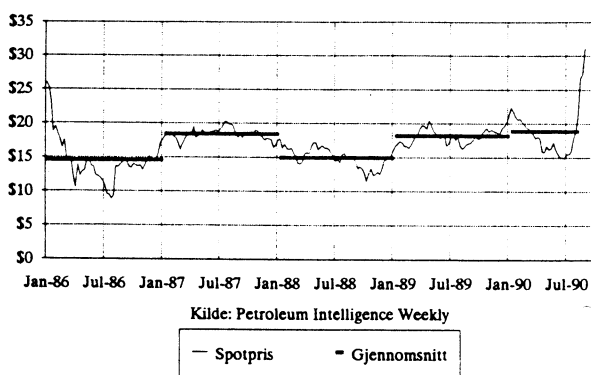
Ifølge IEAs oljemarkedsrapport som kom i be-

gynnelsen av august økte etterspørselen etter oljeprodukter i OECD-området med om lag 1,5 prosent i 2. kvartal 1990 sammenlignet med 2. kvartal 1989. For hele 1990 regnet IEA med en vekst på om lag 1 prosent i OECD-området, det samme som veksten var fra 1988 til 1989. IEA anslo at veksten i etterspørselen etter oljeprodukter i U-landene blir 4 prosent i 1990. Samlet vil dermed forbruket av oljeprodukter utenfor tidligere og gjenværende sentralplanlagte økonomier nesten være tilbake til toppnivået i 1979, selv om oljeforbruket i OECD-området fortsatt vil være nesten 10 prosent under nivået i 1979.

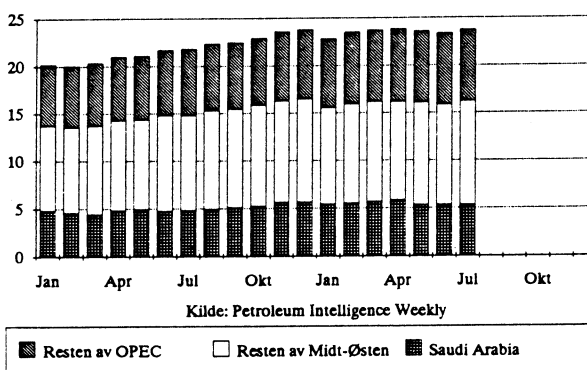
På bakgrunn av det store prisfallet på olje ble det innkalt til et ekstraordinært møte i OPEC i begynnelsen av mai, og det ble nok en gang besluttet at organisasjonens medlemmer skulle redusere produksjonen. Avtalen gikk ut på at de landene som overskred sine kvoter mest, samlet skulle redusere produksjonen med om lag 1,5 mill. fat pr. dag fram til neste ordinære ministtermøte i slutten av juli. Produksjonen ble noe redusert i mai og juni. Fallet i oljeprisen stoppet midlertidig opp i mai, men falt ytterligere noe i juni. På det ordinære OPEC-møtet i slutten av juli ble det enighet om å heve gjennomsnittsprisen på OPEC-olje til 21 US\$ pr. fat etter at Irak hadde krevet at organisasjonen skulle ta sikte på 25 US\$ pr. fat.

Dagens situasjon har en del likhetstrekk med situasjonen før oljeprissjokket i 1978/79 i forbindelse med den iranske revolusjonen; mesteparten av Irans oljeproduksjon på om lag 6 mill. fat pr. dag falt den gang bort og oljeprisen økte i løpet av noen måneder fra om lag 13 US\$ pr. fat til nesten 40 US\$ pr. fat. Det er imidlertid mange grunner til at en ikke

SPOTPRISEN PÅ BRENT BLEND
US\$ pr. fat

OPECs PRODUKSJON 1989 - 1990
Mill. fat pr. dag

vil få like store utslag i prisen i dag. Før oljepris-sjokket i 1978/79 ble bare 5-10 prosent av råoljen omsatt i spotmarkedet, resten gikk på langsiktige kontrakter til offisiell salgspris. Da de som hadde kjøpt olje fra Iran måtte prøve å kjøpe olje i et lite spotmarked, økte prisen dramatisk. Omfanget av spotmarkedet er mye større i dag enn det var på slutten av 1970-tallet, slik at det er grunn til å tro at utslaget på prisen vil bli mindre for samme reduksjon i tilbudet.

En viktig etterspørselskomponent etter olje på kort sikt er lagerendring, og nivåene på lagrene vil være avgjørende for hvor viktig det er raskt å skaffe erstatning for den olje som er falt bort. I 1978/79 var lagrene lavere enn de er nå, noe som isolert burde bremse prisoppgangen. Sommeren 1978 var oljelagrene i OECD-området på 407 mill. tonn ifølge IEA, noe som tilsvarte 79 dagers forbruk. Pr. juli 1990 var lagrene på 468 mill. tonn, en økning på 15 prosent. Oljeforbruket i OECD-området er imidlertid betydelig lavere nå, slik at det forventes at lagrene nå tilsvarer 99 dagers forbruk, knapt 30 prosent høyere enn 1978. En kompliserende faktor er imidlertid at en større del av lagrene kontrolleres av det offentlige, i form av beredskapslagre, slik at de lagrene som kontrolleres av private oljeselskaper er noe lavere nå enn i 1978.

Det som i særlig grad vil bestemme oljeprisen framover er i hvilken grad embargoen av olje fra Irak og Kuwait blir effektiv, og dersom den blir det i hvilken grad andre oljeprodusenter med ledig kapasitet vil øke sin produksjon. Ifølge PIW produserte Irak og Kuwait drøyt 5 mill. fat pr. dag i juli 1990, mens ledig produksjonskapasitet i andre land maksimalt kan komme opp i 5 mill. fat pr. dag. Noe av denne ledige produksjonskapasiteten er imidlertid i land som vanligvis ønsker en langt høyere pris, f.eks. Iran og Libya, og det er uklart om disse landene vil øke sin produksjon for å senke prisene. Det er først og fremst Saudi Arabia, Abu Dhabi og Venezuela som har ledig kapasitet av betydning, og som sannsynligvis vil være villig til å bruke den. Denne kapasiteten utgjør neppe mer enn 3-3,5 mill. fat pr. dag. I USA og Nordsjøen er det bare ubetydelig ledig kapasitet. Dersom hele kvantumet fra Irak og Kuwait skulle falle bort i lang tid, vil det kunne øke oljeprisen betydelig inntil forbrukerne får tilpasset seg de høye prisene og andre produsenter finner det lønnsomt å øke sitt tilbud av råolje. Dette vil kunne ta noen år. På kort sikt vil det først og fremst være forventninger og spekulasjonsmotivert lagerendringer som vil bestemme spotprisen.

Andre råvaremarkeder

Etter en nedgang i prisen på råvarer utenom energivarer siden begynnelsen av 1989, har tendensen så langt i 1990 vært økende. Den dollarbaserte indeksen til HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung

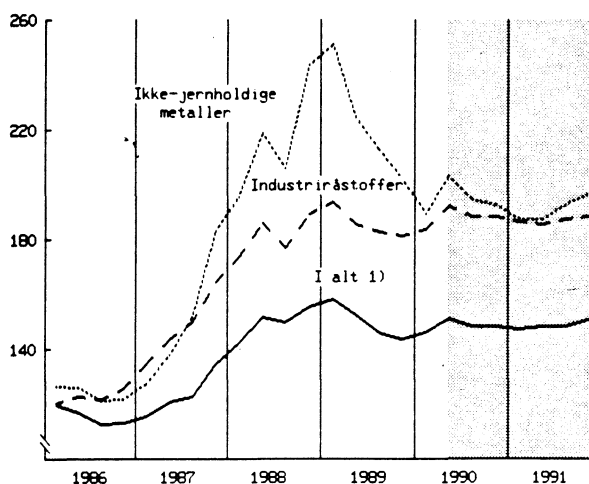
viser en vekst i 1. og 2. kvartal, regnet fra kvartalet før, på henholdsvis 1,5 og 3,5 prosent.

Lavere vekst i industrilandene, tilbakevending til normale produksjonsforhold for metaller sammen med et stigende rentenivå som økte kostnadene ved lagerhold, kan langt på vei forklare prisutviklingen gjennom 1989. Arbeidskonflikter og gruveulykker, samt sosial uro i flere land i 1988 og første halvår 1989 førte til forstyrrelser på produksjonssiden for metaller. Sammenbrudd av kartellavtalene på tilbudssiden for kaffe og kakao, samt salg av store kvanta kaffe fra lagre, bidro også til å presse prisen på disse varene nedover.

Forventninger i markedet om ytterligere prisfall førte til at kjøperne holdt lagrene sine så lave som mulig i påvente av prisnedgangen, og dette presset i seg selv prisene nedover. Prisoppgangen for råvarer utenom energivarer gjennom første halvår 1990, forklares blant annet med endrede prisforventninger etter meldinger om nedgang i råvarelagre internasjonalt. Dersom fasen med lagernedbygging nå er over, vil det virke stabiliserende på prisutviklingen framover. Effekten på andre råvarepriser av den siste utviklingen på råoljemarkedet, er det imidlertid for tidlig å trekke noen konklusjoner om.

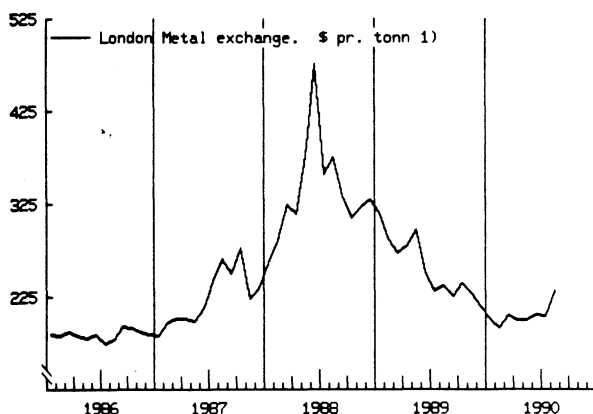
Delindeksene for de fleste industriråstoffene viser en prisøkning gjennom første halvår 1990, og tall for juli indikerer at denne oppgangen har fortsatt inn i 3. kvartal. For ikke-jernholdige metaller kom oppgangen mot slutten av 1. kvartal. Prisveksten er sterkest for metallene sink, nikkel og kobber, mens prisøkningen for aluminium er svært beskjeden. Målt i norske kroner har aluminiumsprisen ved London Metal exchange så langt i 1990 ligget under gjennomsnittsprisen i 1986. Også dollarkursutviklingen har bidratt til dette. Cellulose har hatt en prisutvikling som avviker fra de fleste industriråstoffene, og etter en økning i prisindeksen gjennom

INDEKSER FOR RÅVAREPRISER PÅ VERDENSENMARKET
På dollarbasis. Kvartalsgjennomsnitt. 1975=100.

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung (historiske tall) og AIECE (prognoser).
1) Uten energivarer.

INDEKS FOR ALUMINIUMSPRISER
1979=100.

Kilde: World Metal Statistics t.o.m. juni 1990, juli og august 1990, Financial Times. Tallet for august er beregnet som gjennomsnitt over de 23 første dagene i måneden.

1) Før oktober 1988 ble det nyttet en annen aluminiumskvalitet målt i pund som referansepris. Den gamle serien er omregnet ved å anta at prisforholdet mellom de to kvalitetene holdt seg uendret fra september til oktober 1988.

store deler av 1989 og inn i 1990, har prisindeksen vært i nedgang siden mai i år.

Etter en relativt betydelig vekst i prisen på både kaffe og sukker i 1. kvartal, har prisene falt gjennom 2. kvartal og inn i 3. kvartal.

Prisutviklingen for råvareprisene i 2. kvartal er i hovedsak som forventet i følge prognoser fra mai beregnet av en arbeidsgruppe innenfor AIECE - Foreningen for europeiske prognoseinstitutter. De antok imidlertid også at prisindeksen for råvarer utenom råolje, etter oppgangen i 2. kvartal, ville svekkes noe igjen fram til neste sommer. Dette har sammenheng med forventninger om fortsatt moderat vekst i etterspørselen, samtidig som produksjonen av råvarer forventes å øke fordi prisnivået fortsatt er relativt høyt og produksjonen svært lønnsom.

Antagelsen om en ny fase med prisøkninger på råvarer fra slutten av 1991, henger sammen med at neste internasjonale konjunkturoppgang antas å sette inn rundt årsskiftet 1990/91. Det vil da være om lag fire år siden forrige konjunkturbunn ble passert i OECD-området, en normal lengde på en konjunkturbølge i etterkrigstiden.

Utviklingen i verdenshandelen

Alle prognosene viser lavere vekst i verdenshandelen i inneværende år, men veksttakten er fortsatt betydelig. Utviklingen fra 1990 til 1991 avhenger i stor grad av når konjunkturomslaget kommer, og de forskjellige instituttene legger noe ulike forutsetninger til grunn i sine prognoser. Et tidlig omslag vil bidra til å øke veksten fra 1990 til 1991 regnet som årsgjennomsnitt.

Mens både LINK og IMF er relativt pessimistiske med hensyn til hvor tidlig omslaget i verdenshandelen - som domineres av OECD-landene -

ANSLAG FOR VEKSTEN I VERDENS-HANDELEN

Volumvekst i prosent

Institutt	Dato	1989	1990	1991
LINK	april	7,8	5,1	5,1
IMF	mai	7,2	6,6	5,8
AIECE gj.snitt		7,9	6,2	5,8
arb.gruppen	mai	8,0	6,0	6,5
OECD	juni	7,3	6,3	6,9
DRI	juni	..	5,1	5,7
Uveid gj.snitt		7,6	5,9	6,0

kommer, venter OECD et omslag allerede annet halvår 1990. LINK er imidlertid også svært forsiktig i sine anslag for hvor sterk oppgangen blir de første par årene.

Dersom veksten i verdenshandelen blir på rundt 6 prosent i inneværende og neste år, betyr det et fall på omlag 3 prosentpoeng siden toppen i 1988. Dette er imidlertid fortsatt høyere enn den gjennomsnittlige veksten på 80-tallet.

Det internasjonale penge- og valuta-markedet

Det internasjonale rentenivået, målt ved Norges Banks kurvrente, nådde en topp i 2.kvartal i år med 11,1 prosent. Rentnivået hadde da økt hvert kvartal helt siden bunnpunktet på 7 prosent i 1.kvartal 1988. Det har vært en svak nedgang gjennom april til juli, da rentnivået var 10,5 prosent. De tre første ukene i august har rentnivået steget fra 10,4 til 10,6 prosent.

Den kortsiktige rentedifferansen mellom USA og Vest-Tyskland har holdt seg stabil hittil i 1990 på om lag 0,2 prosentpoeng. Den tilsvarende differansen mellom USA og Japan har gått ned fra 4 til knappe 3 prosentpoeng i samme periode. Mellom Vest-Tyskland og Japan har rentedifferansen beveget seg fra 3,8 til 2,9 prosentpoeng. Det langsiktige rentenivået i samme periode har økt i alle de største landene - mest i Vest-Tyskland med 1 prosentpoeng og minst i USA med 0,3 prosentpoeng.

I USA har risikoen for tilbakeslag økt betraktelig i sommer. Dette har økt sannsynligheten for en slakkere pengepolitikk utover høsten og vinteren. Det er lite trolig at en høyere inflasjon som følge av en begrenset økning i oljeprisen isolert sett vil medføre fortsatt stram pengepolitikk. Til det er faren for økonomisk tilbakeslag for stor. Det kan imidlertid tenkes at den svake dollarkursen og redusert rentedifferanse til andre land kan gjøre det vanskelig å redusere rentenivået. Prognosene peker mot økende rentenivå i andre land, og det kan etterhvert bli vanskelig å få avsetning på amerikanske statspapi-

rer i utlandet hvis det amerikanske rentenivået går noe særlig ned. I tillegg kommer at inflasjonen fortsatt er relativt høy, og dersom det økende budsjettunderskuddet finansieres med lån, vil også det bidra til høyere rente. Det er nå lite sannsynlig at det blir noe budsjettkutt, tvert imot vil underskuddet øke med USAs engasjement i gulfområdet.

Prognoser fra DRI (Data Resources Inc.) i begynnelsen av juli peker mot en rentenedgang i USA på 0,8 prosentpoeng fra 2.kvartal - da det kortsiktige rentenivået var 8,3 prosent - til 4.kvartal. Renteni- vået var så antatt å stige igjen utover i 1991. Imid- lertid vil en ytterligere forverring i gulfkrisen med langvarig amerikansk engasjement sterkt begrense muligheten for rentenedgang. De første 3 ukene av august var det en klar tendens til økende kortsiktig rentenivå.

I Vest-Tyskland har rentenivået gått svakt ned siden tidlig i vår. Usikkerheten i forbindelse med den tysk-tyske unionen er mindre, inflasjonen er stabil og valutakursen er fast. DRIs prognoser fra begynnelsen av august peker likevel mot en svak økning i det kortsiktige rentenivået utover i 1990, på grunn av et stort finansieringsbehov. I 1991 antas rentenivået å ville gå ned igjen, men årsgjennom- snittet vil være praktisk talt uendret fra 1990, rundt 8 prosent. Prognosene er uendret fra juli.

Også i Vest-Tyskland var det tendens til økning i rentenivået de første 3 ukene i august. En høyere oljepris vil øke inflasjonen igjen og trolig gi høyere kortsiktig rentenivå. Regjeringsskrisen i Øst-Tys- kland er også et usikkerhetsmoment.

Den fortsatt sterke veksten i Japan gir ikke grunn- lag for lettere pengepolitikk i tiden framover. Det stramme arbeidsmarkedet gir frykt for økt inflasjon, og en høyere oljepris vil forsterke dette. DRI antar i sine prognoser at sentralbanken vil øke diskontoen med 0,25 prosentpoeng mot slutten av året til 5,5 prosent, for så å holde dette nivået ut 1991. Dette vil gi en kortsiktig pengemarkedsrente på om lag 7 prosent i 1990, og opptil 1/2 prosent høyere i 1991. I likhet med andre land opplevde også Japan en relativ sterk økning i rentenivået de første 3 ukene av august, og rentenivået blir sannsynligvis høyere enn det prognosene antyder.

Kursen på amerikanske dollar er svekket i for- hold til de fleste EMS-valutaene og pund gjennom

1990. Tyske mark er styrket fra en kurs på 1,69 pr dollar i januar til 1,64 i juli. I forhold til engelske pund er dollarkursen svekket fra 1,65 i januar til 1,81 i juli. Japanske yen ble svekket fra 143,7 i januar til 158,3 i april, men kursen er siden styrket til 149,0 i juli. I forhold til mark er også yen svekket gjennom året, men er noe styrket siden april. I januar og juli var kursene henholdsvis 85,7 og 91,0.

Da gulfkrisen startet ble yenkursen kraftig svek- ket i forhold til mark og dollar. Det økende renteni- vået førte imidlertid til at yen ble sterkere igjen utover i august. Prognosene går ut på at yenkursen vil fortsette å styrkes utover i 1990, til om lag 140 i forhold til dollar og om lag 90 i forhold til tyske mark i 4.kvartal. En viktig årsak til at yenkursen vil bli sterkere, er at det høye rentenivået gjør plasse- ringer i Japan attraktive. Ifølge prognosene vil kurs- forholdene holde seg relativt stabile utover i 1991.

Tyske mark vil, ifølge prognosene, fortsatt styr- kes i forhold til dollar. Det langsiktige rentenivået i Vest-Tyskland er nå høyere enn i USA. Sammen med en svak vekst i USA vil det føre til styrking av mark i forhold til dollar. Effekten av gulfkrisen og en høyere oljepris vil trolig forsterke appresieringen av mark. DRIs prognoser gir et kursforhold mellom mark og dollar på 1,60 i 4.kvartal i år og et gjenn- omsnittlig kursforhold i 1991 på 1,56.

Innen EMS er det press oppover på høyrenteva- lutaene pesetas og lire. Hvis kursforholdene skal holdes på det nåværende nivå, må trolig det høye rentenivået i disse landene bringes ned, slik at ren- tenivået i EMS-landene nærmer seg hverandre. Dette vil, på litt lengre sikt, bringe lønns- og prisut- viklingen mer på linje med andre medlemsland.

Fra januar i år til midten av august var gjennom- snittet av Norges Banks kurvrente 10,8 prosent. Det ser nå ut til at kurvrenten ikke vil gå noe mer ned i den nærmeste fremtid. Mer sannsynlig er det at den vil øke utover i 1990. Differansen til den norske pengemarkedsrenten er redusert igjen, etter en mid- lertidig økning tidligere i år. Det er verdt å merke seg at den norske pengemarkedsrenten ikke fulgte med den internasjonale renteoppgangen de første 3 ukene i august, slik at differansen nå er nede i 0,3 prosentpoeng. En årsak til dette er at den høyere oljeprisen virker positivt på Norges driftsbalanse med utlandet.

Konjunkturutviklingen i Norge

BEDRIFTENE

Olje- og gassutvinning

Produksjon og markedsforhold

Ifølge det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) gikk bruttoproduksjonen for olje- og gassutvinning opp med 4 prosent fra 1. kvartal til 2. kvartal 1990 sesongjustert, etter å ha vist nedgang siden 3. kvartal 1989.

Målt i fysiske termer var norsk olje- og gassproduksjon 55 mill. tonn oljeekvivalenter (toe) de 6 første månedene i 1990, en økning på 4,5 prosent fra samme periode i 1989. Oljeproduksjonen økte med knapt 11 prosent, mens gassproduksjonen ble redusert med 9,5 prosent. Det er produksjonen på Oseberg-feltet som først og fremst førte til at samlet oljeproduksjon økte såpass kraftig som den gjorde i forhold til første halvår i 1989, men som antydnet ovenfor viser forløpet av sesongjustert produksjon gjennom de siste kvartaler tildels nedgang.

For å bidra til å stabilisere oljeprisen på et rimelig høyt nivå har norske myndigheter siden 1987 søkt å holde oljeproduksjon under antatt kapasitet. Fra februar 1987 og ut 1989 var reduksjonen på 7,5 prosent i forhold til kapasiteten. For første halvår 1990 besluttet Stortinget at produksjonsinnskrenkningen skulle reduseres til 5 prosent. For første halvår 1990 ble samlet norsk produksjonskvote satt til 1,7 mill. fat råolje pr. dag, eksklusive NGL og kondensat. Produksjonen i første halvår 1990 utgjorde imidlertid bare 1,6 mill. fat pr. dag. Det var særlig produksjonen på Gullfaks-feltet som ble lavere enn forventet pga. reservoarproblemer.

Oljeproduksjonen på Statfjord-feltet var 4 pro-

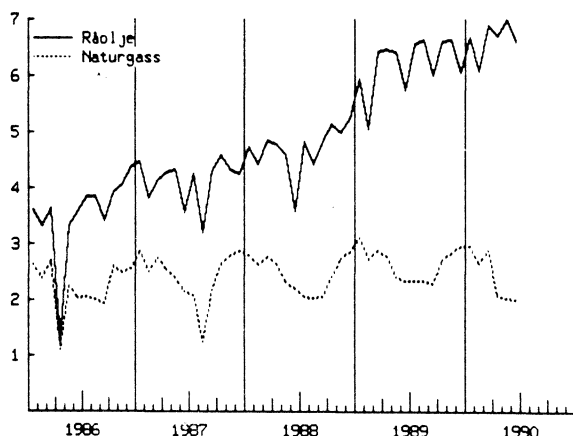
sent høyere i de 6 første månedene i 1990 enn i samme periode året før. Feltets produksjon har imidlertid blitt svakt redusert de senere år, og økningen i første halvår 1990 skyldes hovedsakelig meget lav produksjon i februar 1989 pga. værforhold som hindret bøyelasting. Feltets produksjon utgjør om lag 37 prosent av norsk oljeproduksjon.

Statfjord-feltet er delt mellom Norge og Storbritannia, og fra produksjonsstart har norsk andel av feltet vært 84,1 prosent. Eierandelen kan endres dersom ny kunnskap om reservoaret tyder på at andelen er feil anslått. Statoil har i egenskap av operatør gått inn for at den norske andelen bør øke til 87,2 prosent. Det har i lang tid vært uenighet om eierandelen, men nå har norske og britiske myndigheter blitt enige om at en konsulent skal beregne nye eierandeler i feltet. Avgjørelsen i saken vil foreligge før årsskiftet, og dersom det blir en økning i den norske eierandelen i feltet vil det kunne bety en betydelig økning i norsk andel av produksjonen i en tilbakebetalingsperiode.

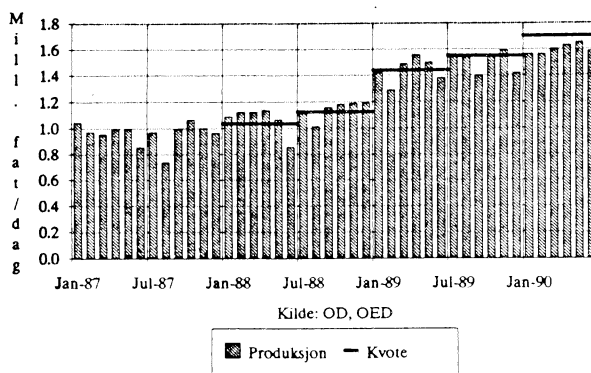
På Gullfaks-feltet har oljeproduksjonen kommet i gang fra C-plattformen, men produksjonen fra feltet er hindret av reservoarproblemer. Det har ført til at produksjonen avtok fra et nivå på 280 000 fat pr. dag høsten 1989 til om lag 245 000 fat pr. dag i 1. kvartal 1990, isteden for å fortsette den kraftige veksten feltet hadde fram til slutten av 1989. Gjennom 2. kvartal økte produksjonen noe, og i juni produserte feltet knapt 270 000 fat pr. dag. Regnet i forhold til samme periode i 1989 gikk produksjonen ned med knapt 2 prosent i første halvår av 1990.

Veksten på Oseberg-feltet fortsetter, og produk-

OLJE- OG GASSPRODUKSJON
Råolje (mill. tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

NORSK OLJEPRODUKSJON OG
PRODUKSJONSKVOTER

Kilde: OD, OED

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA OLJE- OG GASSUTVIKLING
 Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr.2) 1989	Volum				Pris			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Produksjon	83,1	4,1	-1,7	0,0	-0,5	-6,6	6,2	0,6	-12,4
Eksport	73,5	7,6	-6,7	-3,9	-0,1	-6,0	5,8	0,3	-11,7
Hjemmeleveranser	9,6	-22,3	50,8	24,9	-2,8	-8,4	5,7	0,4	-16,1
Import	0,6	-20,6	-37,4	90,2	182,7	14,3	-1,4	17,1	-26,3
Innenl. anvendelse	10,2	-22,2	44,0	27,1	6,8	-6,9	5,2	1,2	-16,7
Lagerendring 3)	1,5	-35,0	29,9	20,4	1,1	..	..	..	..
Innenl. etter- spørsel	8,6	17,5	13,1	7,8	7,7	-6,6	5,2	1,5	-16,9

1) Tilnærmet i basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

2) Nivå tall i 1989 i løpende priser.

3) Endring i lagerendring i prosent av innenlandsk anvendelse i foregående kvartal.

sjonen i første halvår 1990 var drøyt 36 prosent over samme periode i 1989. Oseberg-feltet produserte om lag 320 000 fat pr. dag i april og mai, selv om kapasiteten i fase 1 opprinnelig var anslått til om lag 240 000 fat pr. dag. Feltets produksjon ble redusert vesentlig i juni for å holde den innenfor den tildelte kvoten. Feltet skal bygges ut med nok en plattform som kommer i produksjon i 1991.

Veksten i oljeproduksjonen på Ekofisk-feltet som følge av vanninjeksjonsprogrammet og bedret reservoarkunnskap har nå stoppet opp. Produksjonen i første halvår 1990 lå således litt under nivået i samme periode i 1989, men nesten 50 prosent høyere enn bunnen i 1987.

To mindre felt, Gyda og Hod, ble satt i produksjon i sommer. Gyda-feltet startet oljeproduksjonen i slutten av juni, og det er ventet at platåproduksjonen på 70 000 fat pr. dag nås i løpet av få måneder. Feltet er bygd ut med en integrert plattform, og kom i produksjon 9 måneder før det opprinnelig var planlagt. Hod-feltet, som ble satt i produksjon i slutten av august, er et lite felt i nærheten av Valhall-feltet. Det er bygd ut med en ubemannet plattform som fjernstyres fra Valhall-feltet. Hod er det minste oljefeltet som er utbygd på norsk sokkel, og reservene tilsvarer bare en drøy måneds produksjon fra Statfjord-feltet!

Det meste av norsk oljeproduksjon eksporteres; i de første halvår av 1990 ble 80 prosent av oljeproduksjonen eksportert. Også eksporten nådde sesongjustert en topp i 3. kvartal 1989. Målt i faste 1988-priser gikk sesongjustert eksport ned med henholdsvis 6 og 3 prosent fra 3. til 4. kvartal 1989 og fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990. Fra 1. kvartal 2. kvartal 1990 økte imidlertid eksporten av råolje igjen med 4,7 prosent. Eksportprisen for råolje har gått noe opp fra 3. kvartal 1989 til 1. kvartal

1990, men prosentvis mindre enn reduksjonen i eksportvolumet. Fra 1. til 2. kvartal 1990 falt eksportprisen på råolje med 16 prosent, slik at eksportverdien har gått ned siden 3. kvartal 1989.

Fra i fjor sommer har reduksjonen i eksportvolumet vært større enn reduksjonen i bruttoproduksjonen. Det har sammenheng med at leveransene til hjemmemarkedet har økt nokså kraftig de siste kvartalene. Leveransene av råolje til hjemmemarkedet nyttes i sin helhet som råstoff i raffineringsektoren, og veksten i disse leveransene er en følge av økt produksjon ved raffineriet på Mongstad. Sesongjustert og målt i faste 1988-priser økte leveransene til hjemmemarkedet med drøyt 50 prosent fra 3. kvartal til 4. kvartal 1989, og det tilsvarende tallet for 1. kvartal 1990 var 25 prosent. Fra 1. til 2. kvartal 1990 gikk imidlertid leveransene svakt ned. Importen av råolje har gjennomgående vært i nedgang i lang tid, selv om det var en kraftig prosentvis økning fra 1. til 2. kvartal 1990. Importen utgjorde under 10 prosent av leveransene til hjemmemarkedet, og bare 1 prosent av eksporten, i 1989.

Målt i fysiske enheter økte gassproduksjonen på Ekofisk-feltet svakt i første halvår av 1990 sammenlignet med samme periode året før. Gassproduksjonen fra feltene i Frigg-området gikk ned med om lag 28 prosent i første halvår av 1990 sammenlignet med samme periode i 1989. Det er imidlertid i 2. kvartal nedgangen er særlig stor; sammenlignet med 2. kvartal 1989 er gassproduksjonen halvert. Grunnen til nedgangen er redusert produksjon fra reservoaret på Frigg-feltet som snart er tomt. Produksjonen fra Frigg-området vil fortsette fra en del mindre felt i nærheten.

Ifølge KNR er norsk produksjon av naturgass lik eksporten fordi forbruket av gass på egen plattform ikke regnes med i produksjonen. Sesongjustert had-

de naturgasseksporten en topp i 3. kvartal 1989, og deretter har det vært nedgang. Sesongjustert nedgang i gasseksporten fra 1. til 2. kvartal 1990 var over 15 prosent. Eksportprisen på gass økte med 6,1 prosent fra 1. til 2. kvartal 1990, slik at verdien av gasseksporten ble redusert med om lag 10 prosent fra 1. til 2. kvartal 1990.

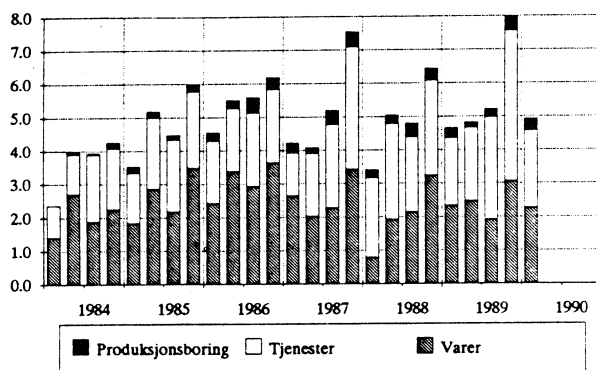
Investeringer

Ifølge Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse fra 2. kvartal 1990 er påløpte investeringskostnader i utvinning av råolje og naturgass anslått til 31,2 milliarder kroner for 1990. Anslaget innebærer en verdinedgang på knapt 1 prosent fra 1989, og dermed en noe større nedgang i volum fra 1989 til 1990. Anslaget er nedjustert med bare 600 mill. kroner fra forrige telling.

Anslaget for påløpte letekostnader er 4,5 milliarder kroner for 1990, en verdinedgang på 10 prosent fra 1989. Anslaget er identisk med anslaget i forrige telling. En del volumindikatorer antyder imidlertid at leteaktiviteten har økt så langt i 1990. Antall påbegynte letehull har økt fra 12 til 14 sammenlignet med første halvår i fjor. Antall boremeter og borefartøydøgn økte med om lag 30 prosent i første halvår 1990 i forhold til samme periode i fjor.

Påløpte investeringskostnader til feltutbygging er anslått til 20,9 milliarder kroner for 1990, en reduksjon i verdi på knapt 8 prosent fra 1989. Anslaget er det samme som forrige gang, men anslaget for varekostnader er nedjustert med 17 prosent og tjenester oppjustert med over 50 prosent. Sammenlignet med 1989 er det likevel en kraftig vridning

PÅLØPTE INVESTERINGER I FELTUTBYGGING
Milliarder kroner, løpende

fra varer til tjenester. Varekostnadene øker med drøyt 20 prosent mens tjenestekostnadene reduseres med 36 prosent i verdi. Denne utviklingen henger sammen med at en del av de felt som har veid tungt i feltutbygging ble ferdige mot slutten av 1989 og nå blir regnet som felt i produksjon. Mot slutten av et utbyggingsprosjekt vil tjenestekostnadene, f.eks. til oppkobling og systemutprøving, veie tungt. I 1990 vil Snorre, Oseberg C, Sleipner og Draugen være de tyngste prosjektene under utbygging. Flere av disse prosjektene har beveget seg fra prosjekteringsfasen og over i byggefasen hvor varekostnadene veier tyngst.

Det ventes et kraftig fall i tjenestekostnadene til feltutbygging gjennom 1990, idet påløpte tjenestekostnader sesongjustert økte gjennom hele 1989. Sesongjustert var nedgangen fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 bare knapt 12 prosent. Utslagene i forløpet for varekostnadene vil bli mindre dramatiske; sesongjustert ligger påløpte tjenestekostnader knapt 10 prosent over gjennomsnittet for 1989.

Anslaget for påløpte investeringskostnader til felt i drift viser en økning på om lag 65 prosent fra 1989 til 1990, og anslaget er nå på 5,3 milliarder kroner. Det er kostnadene til produksjonsboring som vanligvis utgjør den største andelen av investeringskostnadene til felt i drift; for 1990 er andelen anslått til drøyt 70 prosent.

Anslag for 1991

I investeringsundersøkelsen fra 2. kvartal ble for første gang innhentet anslag for 1991. Totalanslaget for utvinningssektoren i 1991 er 28,2 milliarder kroner. Det innebærer en nedgang på knapt 10 prosent i forhold til det siste anslaget for 1990, og det er nedgang i alle komponentene med unntak av varekostnader til feltutbygging som øker med 7 prosent. Sammenlignet med førstegangsanslaget for tidligere år er anslaget for 1991 det laveste siden 1988.

De første anslagene som innhentes er særlig usikre, og de blir vanligvis betydelig revidert. I motsetning til det som er vanlig for andre næringer som

UTFØRTE OG ANTATT PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER I OLJEUTVINNING OG RØRTRANSPORT

Milliarder kroner, løpende priser

	1989	1990	1991
Utvinning av olje og gass	31,5	31,2	28,2
Leting	5,0	4,5	4,1
Feltutbygging	22,7	20,9	19,6
Varer	9,7	11,9	12,7
Tjenester	11,8	7,6	6,0
Produksjonsboring	1,1	1,5	0,9
Felt i drift	3,2	5,3	4,4
Varer	0,3	0,5	0,2
Tjenester	0,5	0,9	0,8
Produksjonsboring	2,4	3,8	3,4
Landvirksomhet 1)	0,6	0,5	0,2
Rørtransport	0,5	2,3	6,0
Oljesektoren totalt	32,0	33,5	34,2

Anslag ifølge SSBs investeringsstatistikk innhentet i 2. kvartal 1990.

1) Omfatter kontorbygg, baser og terminalbygg på land.

omfattes av investeringsundersøkelsen, justeres ikke anslagene for oljevirksomheten for den forventede utviklingen i anslaget. Hittil har det alltid vært slik at det første anslaget har blitt betydelig oppjustert den andre gangen oppgaver innhentes. For årene 1986 til 1989 er den gjennomsnittlige oppjusteringen fra første til andre registrering om lag 14 prosent. Utviklingen i anslagene fra kvartal til kvartal etter dette har vært litt forskjellig, men gjennomgående har det skjedd det en nedjustering. Den endelige registreringen lå i gjennomsnitt således bare knapt 7 prosent over det første anslaget for årene 1986-1989.

Tar en også med rørtransportsektoren er det samlede anslaget for 1991 2 prosent i verdi over det siste anslaget for 1990. Anslaget for rørtransportsektoren er alene på 6 milliarder kroner, noe som innebærer nesten en tredobling fra 1990-anslaget.

Industri og bergverksdrift

Produksjons- og markedsforhold

De siste års trend med små svingninger rundt et relativt stabilt produksjonsnivå og en stadig sterkere vridning fra hjemmemarkedsleveranser til eksport, fortsatte fra 1. til 2. kvartal 1990. Produksjonen i industri og bergverk lå i 2. kvartal 1990 omlag 1 prosent over nivået i 1. kvartal 1990. Fra 1. kvartal 1987 til 1. kvartal 1990 har eksporten økt med nær 23 prosent, mens hjemmeleveransene falt med over 10 prosent. Fra 1. til 2. kvartal 1990 økte eksporten med 4,4 prosent, mens hjemmeleveransene falt med ytterligere 2,4 prosent.

I løpet av få år har industriens orientering mot eksportmarkedene økt betydelig. Mens forholdet mellom hjemmeleveranser og eksport i 1987 var omlag 2 : 1, var forholdet i 2. kvartal 1990 snaut 1,4 : 1.

Det er flere faktorer på tilbuds- og etterspørselsiden som har medvirket til denne utviklingen: En langvarig høykonjunktur på eksportmarkedene med en høy etterspørsel etter både råvarer, halvfabrikata og investeringsvarer, en utbygging av kapasiteten i deler av eksportindustrien og et sterkt fall i etterspørselen på hjemmemarkedet. I de hjemmekonkurrerende næringene har det både vært en nedgang i produksjonen og en vridning mot eksport.

Konjunkturtoppen internasjonalt ble trolig nådd tidlig i 1989, selv om veksten ute fortsatt har vært relativt høy. Fra 2. kvartal 1989, som utgjorde et toppunkt i en sterk og langvarig vekst i prisene på eksport fra utekonkurrerende industri, har prisene falt med nesten 14 prosent. Prisnivået lå i 2. kvartal likevel drøyt 3 prosent over nivået for samme kvartal i 1988, og nesten 20 prosent over nivået for tilsvarende periode i 1987. Både det fortsatt høye prisnivået, den fortsatte markedsveksten i enkelte av Norges viktigste eksportmarkeder, fortsatt rela-

tivt stor ordretilgang og høy kapasitetsutnyttelse indikerer at norsk eksportindustri i 2. kvartal fortsatt var inne i en høykonjunkturfase. En betydelig del av veksten i industrieksporten det siste året skyldes imidlertid utbyggingen av raffineringskapasitet på Mongstad. Økningen i eksporten av raffinerte oljeprodukter utgjorde omlag halvparten av veksten i industrieksporten fra andre halvår 1989 til første halvår 1990.

Fallet i etterspørselen på hjemmemarkedet og spesielt den sterke nedgangen i bygge- og anleggsvirksomheten har i særlig grad rammet hjemmekonkurrerende industri (verkstedindustri, teko, produksjon av trevarer, kjemiske og mineralske produkter). Helt siden 1. kvartal 1987 som var et toppunkt for sektorens leveranser til hjemmemarkedet, har tendensen vært negativ. Sammenliknet med årsgjennomsnittet i 1987 var sektorens leveranser til hjemmemarkedet i 2. kvartal 1990 redusert med over 19 prosent. Hjemmekonkurrerende industri har delvis kompensert fallet i hjemmeleveransene ved en eksportøkning på drøyt 26 prosent i samme periode. Til tross for dette falt imidlertid produksjonen med 7 prosent.

Produksjonen i skjermet industri har vært relativt konstant de siste årene. Hovedtyngden av produksjonen i denne industrisektoren er næringsmidler. Etterspørselen etter disse produktene er mindre utsatt for konjunktursvingninger enn etterspørselen etter andre industriprodukter.

Syssetting

Antallet sysselsatte i industrien falt med 19000 fra 1988 til 1989, en nedgang på hele 5,6 prosent. Nedgangen synes nå å være i ferd med å flate ut. Mens det var en nedgang på 12000 personer fra 1. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990, var nedgangen fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal i år på 8000 eller 2,5 prosent.

Det er betydelige sesongsvingninger i industrisyssettingen. Syssettingen i 2. kvartal er normalt klart høyere enn i 1. kvartal. Fra 1. til 2. kvartal 1990 steg syssettingen med 8000, mens økningen fra 1. til 2. kvartal 1989 var på 4000. Også dette kan være en indikasjon på at den nedadgående trenden i industrisyssettingen er i ferd med å flate ut.

Nedgangen i syssettingen i industrien de siste årene har særlig kommet i de industrisektorer som konkurrerer med utenlandske produkter enten hjemme eller ute, slik som f.eks metall- eller verkstedsindustrien. I de viktigste skjermete industriene, som f.eks. næringsmiddelindustrien har syssettingen vært relativt stabil.

Markedsandeler

Norsk industris markedsandeler for importkonkurrerende produkter utenom skip og oljeplattformer var uendret fra 1. til 2. kvartal 1990. Dermed kan det se

MARKEDSUTVIKLINGEN FOR VARER FRA INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT
 Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

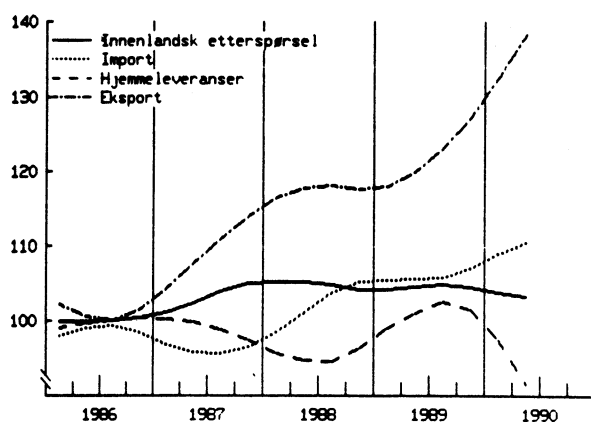
	Mrd. kr. 1989	Volum				Pris			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Bruttoproduksjon i alt	262,9	1,9	-0,6	-0,5	-0,4	-0,6	0,0	0,0	-0,9
- Utekonkurrerende	85,1	5,0	0,7	0,8	1,9	-1,8	-0,8	-4,3	-2,7
- Hjemmekonkurrerende	92,9	-0,6	0,7	-0,6	-3,0	0,4	0,7	1,7	-0,8
- Skjermet	84,9	1,8	-3,1	-1,7	0,3	-0,8	0,0	2,7	0,9
Eksport i alt 2)	104,2	0,7	-0,2	3,9	4,4	-1,6	-1,1	-2,3	-2,5
- Utekonkurrerende	58,3	2,3	0,9	7,6	2,2	-2,5	-2,4	-6,3	-3,2
- Hjemmekonkurrerende	35,6	-3,7	-1,6	0,1	8,5	-0,1	0,2	3,0	-2,3
- Skjermet	10,3	8,0	-1,0	-1,9	2,7	-2,1	1,2	1,5	0,3
Hjemmeleveranser i alt	158,7	2,1	-1,0	-3,4	-2,4	0,1	0,7	1,7	0,5
- Utekonkurrerende	26,8	10,6	0,4	-12,9	1,2	0,2	2,6	0,7	-1,4
- Hjemmekonkurrerende	57,3	-0,1	1,7	-1,2	-6,9	0,7	0,9	0,9	0,6
- Skjermet	74,6	1,0	-3,4	-1,6	-0,1	-0,5	-0,1	2,8	1,1
Import i alt 2)	124,1	-2,0	4,3	7,0	-3,3	1,3	-0,4	-0,3	-0,4
- Utekonkurrerende	32,2	-7,8	4,7	8,1	-4,6	1,6	-1,3	-3,3	-2,7
- Hjemmekonkurrerende	83,6	-0,7	5,6	6,9	-3,4	1,4	0,1	0,6	0,2
- Skjermet	8,3	5,5	-8,7	3,6	2,4	2,3	-1,7	1,9	2,1
Innenl. anvendelse i alt	282,8	0,2	1,3	1,2	-2,9	0,6	0,3	0,7	0,1
- Utekonkurrerende	59,0	0,4	2,6	-1,9	-2,2	0,6	0,6	-1,4	-2,1
- Hjemmekonkurrerende	140,9	-0,5	4,0	3,7	-4,7	1,1	0,4	0,7	0,3
- Skjermet	82,9	1,4	-3,9	-1,1	0,2	-0,2	-0,3	2,7	1,2
Lagerendring i alt 3)	-13,3	-1,2	1,5	3,8	-4,8				
- Utekonkurrerende	-2,5	-2,1	4,7	1,0	-4,5				
- Hjemmekonkurrerende	-10,0	-1,3	2,6	6,9	-6,1				
- Skjermet	-0,8	-0,4	-2,3	0,0	-2,6				
Innenl. ettersp. i alt	296,1	1,4	-0,2	-2,5	1,9	0,4	0,3	0,8	0,1
- Utekonkurrerende	61,5	2,4	-1,9	-3,2	2,2	0,5	0,5	-1,1	-2,3
- Hjemmekonkurrerende	150,9	0,8	1,3	-3,0	1,4	1,0	0,6	0,5	0,3
- Skjermet	83,7	1,8	-1,7	-1,1	2,7	-0,7	-0,2	2,9	1,2

1) I basisverdi, dvs. regnet uten avgifter og handelsavanse.

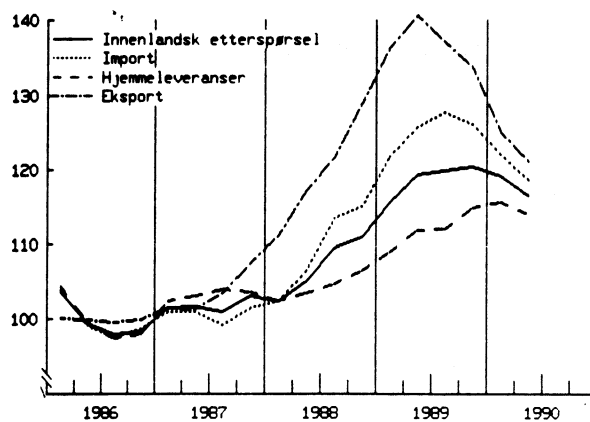
2) Inneholder reeksport.

3) Endring i lagerendring fra foregående kvartal, regnet i prosent av innenlandsk anvendelse foregående kvartal.

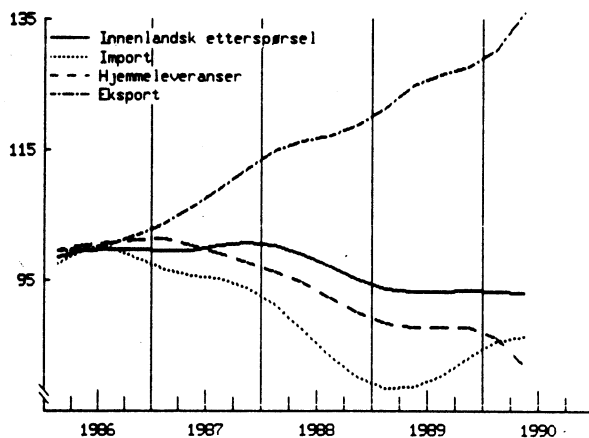
VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA UTEKONKURRENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

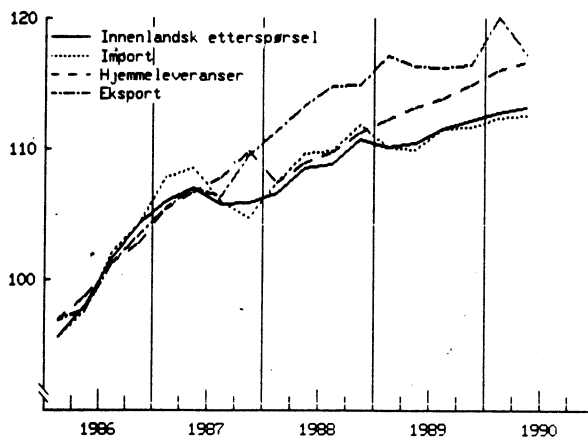
PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA UTEKONKURRENDE INDUSTRI
Sesongjustert. 1986=100

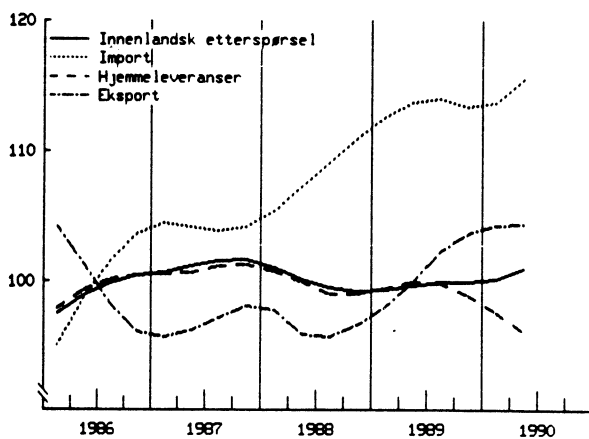
VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKONKURRENDE INDUSTRI (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)
Sesongjustert og glattet. 1986=100

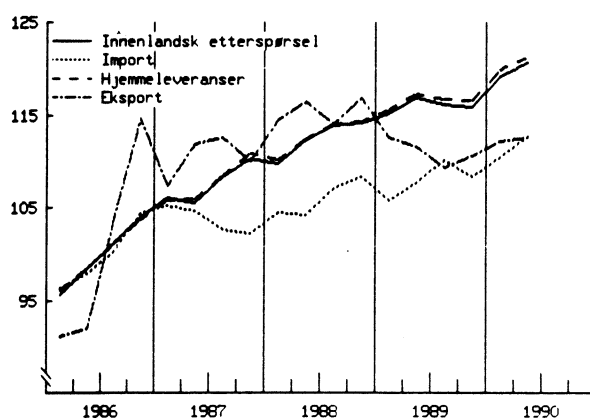
PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA HJEMMEKONKURRENDE INDUSTRI (EKSKL. SKIP OG PLATTFORMER)
Sesongjustert. 1986=100

VOLUMUTVIKLINGEN FOR VARER FRA SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRISUTVIKLINGEN FOR VARER FRA SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert. 1986=100

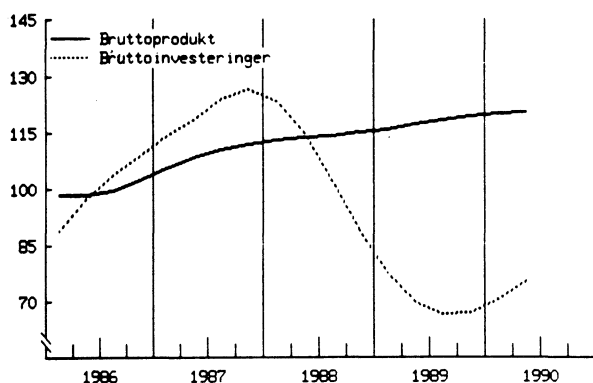

INDUSTRI OG BERGVERKSDRIFT. PRODUKSJON OG FAKTORETTERSPORSEL
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal

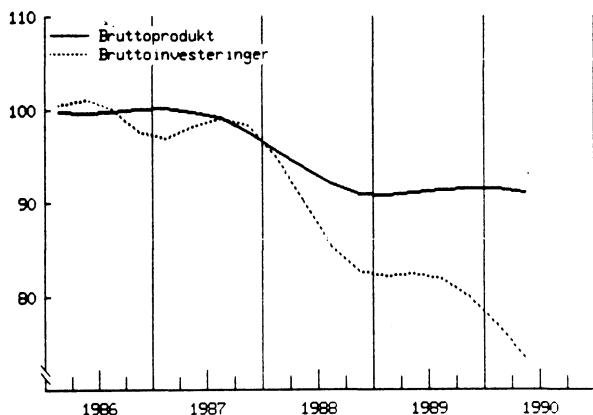
	Mrd. kr. 1989	Volum				Pris			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Bruttoproduksjon i alt	316,7	1,4	-1,0	-0,1	0,9	0,0	0,2	-0,3	-0,8
- Utekonkurrerende	87,7	3,9	0,2	1,8	1,1	-1,8	-1,0	-3,3	-2,8
- Hjemmekonkurrerende	137,8	-0,7	-0,5	0,3	-0,8	0,3	0,8	0,8	-0,8
- Skjermet	91,3	2,4	-2,8	-2,5	3,4	1,2	0,5	1,0	1,2
Vareinnsats i alt	220,7	1,8	-1,1	-0,2	1,2	0,6	0,7	-0,1	-1,1
- Utekonkurrerende	60,1	4,4	0,7	2,0	1,4	0,0	1,7	-0,2	-3,6
- Hjemmekonkurrerende	95,3	-0,6	-0,9	0,3	-0,5	0,9	0,4	-0,3	-0,4
- Skjermet	65,3	3,0	-3,2	-2,7	3,5	0,7	0,2	0,3	0,6
Bruttoprodukt i alt	95,9	0,6	-0,7	0,1	0,2	-1,3	-1,0	-0,8	0,0
- Utekonkurrerende	27,5	2,9	-1,1	1,5	0,3	-5,6	-7,2	-11,2	-0,5
- Hjemmekonkurrerende	42,5	-0,8	0,2	0,5	-1,5	-1,0	1,7	3,3	-1,6
- Skjermet	25,9	0,9	-1,7	-2,0	3,1	2,7	1,1	2,9	2,8
Syssetsetting 1)	318	-7,3	-4,0	-3,8	-2,5				
Bruttoinvestering i alt	15,8	2,4	-8,2	1,9	0,0	1,0	0,4	-0,5	-0,6
- Utekonkurrerende	5,6	11,3	-15,4	19,9	7,7	0,9	0,4	-0,5	-0,6
- Hjemmekonkurrerende	6,3	-0,1	-6,9	-1,8	-8,2	1,0	0,5	-0,6	-0,5
- Skjermet	3,9	-5,4	0,6	-15,7	0,9	1,1	0,3	-0,5	-0,8
Bruttoinvestering i bygninger og anlegg	5,9	-1,3	-3,9	-4,1	6,1	0,5	-0,1	-0,6	-0,6
- Utekonkurrerende	1,9	26,1	7,3	14,8	29,4	0,5	-0,1	-0,6	-0,6
- Hjemmekonkurrerende	2,3	-5,0	-18,2	-5,6	-17,0	0,5	-0,1	-0,6	-0,5
- Skjermet	1,7	-17,6	4,2	-25,0	-2,8	0,5	-0,1	-0,5	-0,6
Bruttoinvestering i mask. og trsp.midler	9,9	4,5	-10,6	5,4	-3,3	1,3	0,7	-0,6	-0,6
- Utekonkurrerende	3,6	5,6	-25,9	23,2	-5,7	1,1	0,7	-0,5	-0,5
- Hjemmekonkurrerende	4,0	3,0	-0,6	0,0	-4,4	1,3	0,7	-0,6	-0,6
- Skjermet	2,2	5,7	-2,0	-8,6	3,2	1,6	0,7	-0,6	-1,0

1) Sysselsatte i industrien (1000) og prosentvis endring fra samme kvartal foregående år. Tallene er basert på utvalg og inneholder en viss usikkerhet.
 Kilde: AKU.

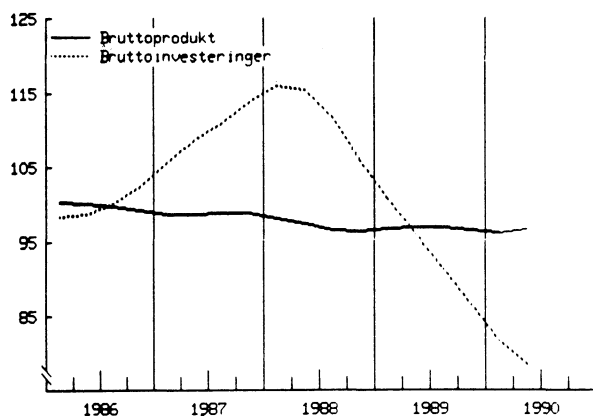
PRODUKSJON OG INVESTERING I UTEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRODUKSJON OG INVESTERING I HJEMMEKONKURRERENDE INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

PRODUKSJON OG INVESTERING I SKJERMET INDUSTRI
Sesongjustert og glattet. 1986=100

ut til at nedgangen i markedsandeler for disse to produktene i de to foregående kvartalene har stanset opp. Produsentene av tekstil- og bekledningsvarer samt bergverksprodukter har tapt markedsandeler fra 1. til 2. kvartal 1990. Markedsandelene for nytelsesmidler og kjemiske råvarer har gått opp i den samme perioden. Markedsandelene for metaller gikk ned gjennom 1989 og inn i 1990. Det skyldes en kombinasjon av redusert produksjon, økt

eksport og økt import.

For raffinerte oljeprodukter var det en markert vekst i markedsandelen på hjemmemarkedet gjennom hele 1989. Det skyldes produksjonstart på det nye Mongstad-anlegget. I 1. kvartal i år var det en kraftig reduksjon i markedsandelen, mens det i 2. kvartal igjen var en stigende tendens.

Importandelene for skip og oljeplattformer påvirkes sterkt av store enkeltleveranser. Dette forklarer de store kvartalsvise variasjonene i markedsandelene for disse produktene. Mens norsk industri sto for nesten 70 prosent av leveransene av skip og oljeplattformer til det norske markedet i 1. kvartal 1990, var denne andelen redusert til i overkant av 53,5 prosent i 2. kvartal. Reduksjonen i markedsandelene for skip og oljeplattformer gjør at det samlet blir en nedgang i norsk industris markedsandeler for importkonkurrerende varer fra 1. til 2. kvartal 1990.

Investeringer

Bruttoinvesteringene i industri og bergverk falt med 38 prosent fra 4. kvartal 1987 til 4. kvartal 1989, for deretter å stige svakt. Mens 2/3 av investeringsnedgangen skyldes utfasingen av investeringene på Mongstad, skyldes drøyt 1/3 av nedgangen et fall i investeringene i hjemmekonkurrerende og skjermet industri. Sammenliknet med 4. kvartal i 1987 falt investeringene i disse to sektorene med henholdsvis 24 og 18 prosent til 4. kvartal 1989.

Gjennom 1990 har investeringsnedgangen fortsatt for hjemmekonkurrerende industri, og investeringsnivået i 2. kvartal 1990 lå 10 prosent under nivået i 4. kvartal 1989. Etter et fall på nesten 16 prosent fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 har investeringsnivået i skjermet industri steget med 1 prosent fra 1. til 2. kvartal.

Utekonkurrerende industri utenom raffineringsektoren hadde en sterk vekst i investeringene gjennom 1989; fra første til andre halvår vokste investeringene med omlag 25 prosent. Investeringsveksten har fortsatt gjennom 1990; nivået første halvår lå 14 prosent over nivået i det foregående halvåret. Denne utviklingen henger bl.a sammen med den langvarige etterspørselsveksten og den svært høye kapasitetsutnyttelsen i deler av denne industrien. De høye inntektene gjennom høykonjunkturen har også bidratt til å gi økte investeringer. Investeringsutviklingen i utekonkurrerende industri viser et relativt normalt konjunkturforløp. Det er vanlig at investeringene først begynner å vokse etter at høykonjunkturen har vart en tid.

Den svært ulike investeringsutviklingen i ulike deler av industrien gjør at de totale industriinvesteringene har endret seg lite siden bunnpunktet i 4. kvartal 1989. Fra dette tidspunktet økte investeringene med 1,9 prosent til 1. kvartal 1990. Nivået var uendret fra 1. til 2. kvartal.

Nedgangen i industriens investeringer i bygning-

er og anlegg fortsatte fram til 1. kvartal 1990. I dette kvartalet var investeringene nær halvert i forhold til gjennomsnittskvartalet i 1987. Fra 1. til 2. kvartal økte investeringene med drøyt 6 prosent, noe som skyldes en fortsatt sterk økning i bygg- og anleggsinvesteringene i utekonkurrerende industri. For hjemmekonkurrerende og skjermet industri fortsatte nedgangen.

Investeringene i maskiner og transportmidler viste fortsatt en fallende tendens fra 1. til 2. kvartal 1990, men nedgangen er i ferd med å flate ut. Nivået 2. kvartal lå omlag 24 prosent under gjennomsnittet for 1987 og 5 prosent under gjennomsnittet for 1989.

Statistisk sentralbyrås investeringsundersøkelse viser at industribedriftene forventer at verdien av deres investeringer vil øke gjennom året. Likevel vil investeringsnivået for året sett under ett trolig ligge noe under nivået for 1989 på grunn av nedgangen gjennom 1989. Investeringsstatistikken for 2. kvartal viser at verdien av utførte og antatte investeringer for industrien i 1990 antas å bli drøyt 4 prosent lavere enn i 1989 registrert på samme tidsrom i fjor. Dersom en sammenlikner med de faktisk utførte investeringene i 1989, blir den forventede nedgangen på drøyt 1 prosent.

Utsiktene for 1990 er imidlertid svært forskjellige for de ulike næringene. For treforedling og produksjon av kjemiske råvarer ventes omlag en dobling av verdien av investeringene, mens det for teko ventes en nedgang på omlag 75 prosent. For de øvrige næringene er forventede endringer langt mer moderate. I metallvare, verksted- og næringsmiddelindustrien forventes en nedgang, i øvrige næ-

ringer ventes en oppgang.

Investeringsundersøkelsen for 2. kvartal indikerer at en kan forvente en økning i investeringene fra 1990 til 1991. Verdien av antatte investeringer for 1991 ligger drøyt 20 prosent over det antatte nivået for 1990 målt på samme tidspunkt i fjor. Målt på denne måten forventes det en økning i investeringene i samtlige av de større industrinæringene fra 1990 til 1991.

Bygge- og anleggssektoren

Produksjonsnedgangen i bygge- og anleggssektoren fortsatte i 2. kvartal i år. I følge sesongjusterte KNR-tall var nedgangen i produksjonen fra 1. kvartal til 2. kvartal på 0,5 prosent. Fra første halvår i fjor til første halvår i år, var nedgangen 12,5 prosent. Nedgangen skyldes en generell nedgang i investeringene i bygninger og anlegg i resten av økonomien, med unntak av utekonkurrerende industri og oljevirksomhet. Reduserte investeringer i boliger og forretningsbygg og i bygninger og anlegg i kommunesektoren bidro spesielt til nedgangen fra 1. til 2. kvartal i år. I de fleste fastlandssektorene startet den nedadgående trenden i investeringene i bygninger og anlegg ved inngangen til 1988.

Tall fra byggearealstatistikken viser en nedgang på 22,6 prosent i totalt areal igangsatte bygg over 30 m² i første halvår, i forhold til samme periode i fjor (ujusterte tall). Tilsvarende tall for 2. kvartal var nær 30 prosent. Spesielt veier redusert igangsetting av bygg i bergverk og industri tungt i disse tallene, men nedgangen i investeringene i bygninger og anlegg i de øvrige sektorene bidro også sterkt

BYGGE- OG ANLEGGSVIRKSOMHET. MARKEDSUTVIKLING OG PRODUKSJON Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr.2) 1989	Volum				Pris			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Bygg- og anleggs- investeringer i:									
Boligsektoren	24,6	-4,4	-5,5	-5,2	-1,1	0,6	0,4	-0,0	-0,6
Offentlig forvaltning	18,2	-2,1	4,8	-10,0	0,3	0,6	0,4	-0,1	-0,6
Kraftforsyning	4,6	-16,4	-5,1	-14,7	6,2	0,2	-0,8	-0,7	-0,6
Fastlands-Norge, ellers	24,1	-5,0	-3,5	-5,5	1,9	..	..	..	..
Oljevirksomheten	12,1	-19,2	-12,3	-1,0	1,6	0,4	2,7	2,9	-1,3
Bruttoproduksjon	89,1	-6,7	2,3	-7,8	-0,5	0,6	0,4	-0,0	-0,7
Vareinnsats	57,8	-6,7	2,2	-7,8	-0,5	0,9	0,7	0,3	0,1
Bruttoprodukt	31,3	-6,7	2,2	-7,9	-0,4	0,0	-0,3	-0,7	-2,1

1) Markedspriser.

2) Nivå tall i 1989 i løpende priser.

til nedgangen i 2. kvartal.

Igangsettingstillene i 1. og 2. kvartal var lavere enn tallene for fullføring, noe som gir fortsatt nedgang i byggeareal under arbeid. Byggeareal under arbeid sank med 13,5 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990.

Det var en nedgang i verdien av ordretilgangen i byggesektoren i 1. kvartal på 31,4 prosent i forhold til tilsvarende periode i fjor. For anleggssektoren var det en svak oppgang. Sesongjusterte tall i 1. kvartal viser en oppgang i ordreserven i anleggssektoren, mens ordreserven for bygg fortsatt avtok.

Sysselsettingen i bygge- og anleggssektoren falt kraftig ved årsskiftet 1988/89, for deretter å holde seg relativt stabil gjennom 1989. Fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 viste den igjen et fall. Nedgangen fra første halvår 1989 til første halvår 1990, var omlag 6 prosent. I utførte timeverk var nedgangen i samme periode omlag 10 prosent. Disse tallene er imidlertid beheftet med betydelig usikkerhet.

Som følge av redusert bruk av overtid i tillegg til generelt lavere aktivitet i sektoren, har gjennomsnittlig timefortjeneste vist en svak utvikling. Ifølge NHOs lønnsstatistikk for arbeidere var gjennomsnittlig timefortjeneste i byggesektoren omtrent uendret fra 1. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990, mens utviklingen i anleggssektoren var svakt positiv i samme periode.

Den store overkapasiteten i sektoren har ført til reduserte byggekostnader. Fra juli 1989 til juli 1990 steg totalkostnadene for eneboliger av tre, rekkehus av tre og boligblokker med h.h.v. 3,3, 2,9 og 2,5 prosent i følge SSBs byggekostnadsindeks. Det er spesielt utviklingen i byggekostnadene som trekker ned tallene. Sesongjusterte tall fra KNR viser at det har vært en prisnedgang på 2,1 prosent på bruttoproduktet i bygge- og anleggssektoren fra 1. til 2. kvartal i år.

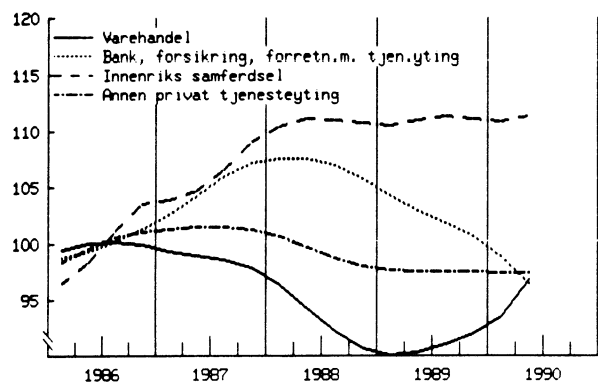
Bygging av OL-anleggene på Lillehammer vil ikke få noen merkbar positiv innvirkning på aktiviteten i bygge- og anleggssektoren før tidligst våren 1991. Hovedtyngden av aktiviteten i forbindelse med anleggene vil komme i siste halvdel av 1991 og i 1992. Det er fortsatt overkapasitet av forretningsbygg og ingen tegn til økt boligbygging. Dette er to etterspørselskomponenter som er viktige for bygge- og anleggsvirksomheten. Det er derfor lite trolig at nedgangen i bygge- og anleggssektoren stanser opp i løpet av dette året, selv om styrken i nedgangen vil bli mindre.

Privat tjenesteyting, fastlands-Norge

Produksjon og sysselsetting

Etter nedgang i produksjonen i privat tjenesteyting siden begynnelsen av 1988 viser sesongjusterte KNR-tall for de siste kvartalene at nedgangen nå

VOLUMUTVIKLINGEN FOR PRIVAT TJENESTEYTING, FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert og glattet. 1986=100

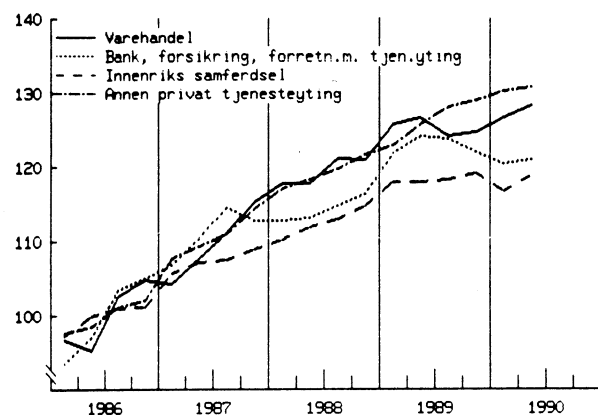
har stoppet opp. Det er imidlertid ennå ingen klare tegn til produksjonsoppgang i sektoren som helhet. Som en følge av oppgangen i privat konsum øker produksjonen i varehandel fra 1. kvartal til 2. kvartal 1990. I hotell- og restaurantbransjen viser tallene klar oppgang fra 2. halvår 1989 til 1. halvår 1990, mens nedgangen forsetter innen bank- og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting.

I likhet med produksjonen har sysselsettingen også vært i klar nedgang fra 1988 til 1989. AKU-tallene for de to første kvartalene i 1990 viser at nedgangen fortsetter selv om produksjonsnedgangen har stoppet opp. Særlig markert er nedgangen innen varehandel, mens antall ansatte i hotell- og restaurantbransjen har holdt seg relativt stabilt. Dette har sammenheng med en økning i antall gjestedøgn fra første halvdel av 1989 til første halvdel av 1990. Nedgangen i antall ansatte i finansiell og forretningsmessig tjenesteyting ser ut til å flate ut.

Pris - og kostnadsutviklingen

Prisutviklingen i sektoren privat tjenesteyting er viktig fordi den har stor betydning for utviklingen i konsumprisene. Spesielt gjelder dette prisutviklingen i varehandelen og fra første halvår 1989 til første

PRISUTVIKLINGEN FOR PRIVAT TJENESTEYTING, FASTLANDS-NORGE
Sesongjustert. 1986=100

PRIVAT TJENESTEYTING FASTLANDS-NORGE, PRODUKSJON OG FAKTORETTESPØRSEL.
Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal 1)

	Mrd. kr.2) 1989	Volum				Pris			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Bruttoproduksjon	362,0	1,8	0,0	-2,3	2,7	0,1	0,4	0,4	0,8
Vareinnsats	132,4	2,3	0,3	-1,9	2,8	0,3	0,7	0,7	0,3
Bruttoprodukt	229,6	1,4	-0,2	-2,5	2,7	0,0	0,3	0,3	1,0
Bruttoinvesteringer	28,8	1,1	-2,8	7,6	-0,5	1,3	0,3	-0,7	-1,8
- bygn. og anlegg	14,9	-4,6	-1,9	-5,1	-6,0	0,3	-0,3	-0,7	-0,4
- mask. og trsp. midler	13,8	7,3	-3,7	20,3	-3,8	2,4	0,8	-0,9	-2,8

1) Markedspriser.

2) Nivå tall i løpende priser.

halvår 1990 steg prisene i denne sektoren med bare 1,1 prosent. Tallene er beheftet med betydelig usikkerhet, men stemmer godt overens med den lave prisveksten for matvarer, klær og skotøy og møbler og husholdningsartikler iflg. konsumprisindeksen.

Årets sentrale lønnsforhandlinger resulterte for varehandelen i et tillegg på 3,50 kroner pr time, men med større tillegg til de lavest lønte. I banksektoren ble det gitt tillegg på 1,9 prosent på alle lønnstrinn og et kronetillegg på 4000 kroner. Rammen for årslønnsveksten er 4,3 prosent. Ansatte i forsikringsbransjen fikk et tillegg på 3,25 prosent på alle lønnstrinn og et kronetillegg på 2000 kroner. Dette gir en ramme på 4,25 prosent for årslønnsveksten. Innenriks samferdsel og hotell- og restaurantbransjen faller inn under LO/NHO-området der rammen for årslønnsveksten er i overkant av 4 prosent.

Investeringer

Bruttoinvesteringene i privat tjenesteyting, som var

i nedgang fra begynnelsen av 1986 til slutten av 1989, viser nå klare tegn til vekst. Oppgangen kommer i sin helhet fra sektoren innenriks samferdsel, mens nedgangen fortsetter i bank og forsikring og forretningsmessig tjenesteyting.

Bruttoinvesteringene i bygninger og anlegg, som har avtatt siden begynnelsen av 1988, fortsetter å avta. Hovedårsaken til dette er den store overkapasiteten på forretningsbygg som gjør at investeringene i slike bygg avtar betydelig. Det er også tegn til nedgang innen bank- og forsikring og innenriks samferdsel.

Samferdselssektoren står for den kraftige økningen i investeringene i maskiner og transportmidler. Dette skyldes særlig investeringer i nye fly i sivil luftfart. I varehandelen var det en betydelig nedgang i investeringene i maskiner og transportmidler gjennom 1987 og 1988. Nedgangen ser nå ut til å ha stoppet opp og dette bidrar også noe til oppgangen totalt.

OFFENTLIG FORVALTNING

Offentlig konsum

Samlet offentlig konsum økte med 3,0 prosent i 2.kvartal 1990 målt i forhold til samme kvartal året før. Lav konsumvekst i 1.kvartal gjør at veksten for første halvår ble 1,9 prosent.

Det kvartalsvise nasjonalregnskapet gir en svak nedgang i kommunalt konsum i 2.kvartal 1990 i forhold til 2.kvartal 1989. Det kommunale konsumet har holdt seg omlag uendret helt siden slutten av 1987, målt i faste priser. For statsforvaltningen økte konsumet med hele 8,1 prosent i 2.kvartal 1990, fordelt med henholdsvis 7,3 prosent på sivilt konsum og 9,4 prosent på militært konsum.

Både for sivil- og militært konsum kan vi få svingninger i konsumet som følge av forskyvninger i utbetalingene gjennom året. Den sterke veksten i det militære konsumet kan delvis forklares ved leveranser av kostbart militært materiell i 2.kvartal. At det statlige sivile konsumet ble så pass høyt i 2.kvartal, skyldes bl.a. en del større utbetalinger for kursvirksomhet i privat sektor. Denne formen for arbeidsmarkedstiltak blir i regnskapet ført som vareinnsats i offentlig sektor, og bidrar derfor til å øke statlig sivilt konsum.

Halvårsveksten i det statlige konsumet ble på omlag 5 prosent målt i faste priser. Veksten var omlag den samme for sivil- og militært konsum i denne perioden. Revidert nasjonalbudsjett la opp til en årsvekst for statlig konsum på 2,7 prosent. For å oppnå dette må konsumet sesongjustert være uendret fra 2.halfvår 1989 til 2.halfvår 1990.

Det kvartalsvise nasjonalregnskapet viser store variasjoner i veksten i det statlige sivile konsumet fordelt på forvaltningsområder. Sterkest vekst har det vært i statlig tjenestevirksomhet utenom helse og undervisning med 8,4 prosent. I det kommunale konsumet var det små forskjeller i veksten mellom de ulike forvaltningsområdene.

Produksjon og sysselsetting

Samlet produksjon i offentlig forvaltning økte med 4,4 prosent fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990. Produksjonsveksten har vært klart sterkest i statsforvaltningen med nesten 10 prosent, men også i kommuneforvaltningen har produksjonen økt. At dette ikke har gitt seg utslag i økt kommunalt konsum skyldes sterk vekst i de kommunale gebyrer også i 2.kvartal (12,4 prosent i forhold til 2.kvartal 1989). For første halvår 1990 økte produksjonen i offentlig sektor med 4 prosent.

Sysselsettingsveksten, målt ved utførte timeverk, var på 1,5 prosent i kommunesektoren fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990. I statsforvaltningen økte sysselsettingen med 3,3 prosent i samme periode. For offentlig sektor i alt økte sysselsettingen med omlag 2,0 prosent fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990.

Bruttoinvesteringer

De samlede offentlige bruttoinvesteringene sank med 5,5 prosent fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990. Også her var det stor forskjell mellom statlig og kommunal forvaltningsvirksomhet. I statsforvaltningen økte bruttoinvesteringene med 4,6 prosent, mens det for kommuneforvaltningen var en nedgang i investeringene på 12,1 prosent. I første halvår 1990 var de kommunale bruttoinvesteringer mer enn 20 prosent under toppnivået for første halvår 1988.

Den sterke nedgangen i de kommunale investeringene sammen med den svake konsumveksten i sektoren, må sees i sammenheng med den store gjeldsoppbyggingen i kommunene fra 1987 til 1989.

OFFENTLIG FORVALTNING - PRODUKSJON, KONSUM OG FAKTORETTERSPORSEL

Prosentvis endring fra samme periode året før

	Stat Mrd. kr 1989	Komm. Mrd. kr 1989	Statsforvaltn .		Kommuneforvaltn.		Off.forvaltn. i alt	
			Volum 90.2	Pris 90.2	Volum 90.2	Pris 90.2	Volum 90.2	Pris 90.2
Bruttoproduksjon	56,1	90,9	9,5	2,9	1,1	3,6	4,4	3,3
Konsum	51,6	79,3	8,1	2,9	-0,4	3,7	3,0	3,3
Gebyrer	4,5	11,6	34,8	2,7	12,4	3,4	17,1	3,2
Vareinnsats	26,7	22,4	17,0	2,7	-0,2	2,5	9,2	2,6
Bruttoprodukt	29,4	68,6	3,3	3,1	1,6	4,0	2,1	3,7
Sysselsetting 1)			3,3	4,5	1,5	4,6	2,0	4,6
Bruttoinvestering	9,4	13,6	4,6	0,5	-12,1	0,4	-5,5	0,5

1) Utførte timeverk og lønnskostnader pr. utført timeverk

ARBEIDSMARKEDET

Nedgangen har stoppet opp

Justert for normale sesongvariasjoner var sysselsettingen i tilbakegang fra sommeren 1987 og fram til siste årskifte. Nedgangen var spesielt sterk høsten 1988, mens den inn i 1990 har vært betydelig svakere. Den svake økningen i produksjonen for fastlands-Norge siden begynnelsen av 1989, kan se ut til å ha stoppet opp nedgangen i sysselsettingen i første halvår 1990.

Den sterke nedgangen i sysselsettingen ga en fordobling av ledigheten gjennom 1988. Økningen i arbeidsmarkedstiltakene bidro til en mer dempet vekst i ledigheten gjennom 1989. Reduksjonen i arbeidsstyrken som fant sted fra slutten av 1988 har trukket i samme retning. Når ledigheten har fortsatt å stige svakt i begynnelsen av 1990, og utover våren vist tegn til utflatning, har dette skjedd uten en økning i tiltakene eller nedgang i arbeidsstyrken. I følge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelser - AKU - var det i 2.kvartal i år 112 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Det utgjorde 5,2 prosent av arbeidsstyrken.

Den registrerte ledigheten har i store trekk vist samme utvikling som tallene fra AKU, men utviklingen har vært noe mer ustabil på grunn av store svingninger i arbeidsmarkedstiltakene. Den registrerte ledigheten vokste svakere gjennom 1989 enn gjennom 1988, og lå stabilt på et høyt nivå i de fem første månedene av 1990. Den sterke veksten i den registrerte ledigheten gjennom sommermånedene må ses i sammenheng med nedtrappingen av arbeidsmarkedstiltakene på denne tiden av året. Utviklingen i sommer gir derfor foreløpig ingen grunn til å tro at ledigheten vokser igjen.

Justert for normale sesongvariasjoner var det ved utgangen av juli omlag 132 000 personer som var registrert ledige eller sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak utenom attføring. Dette utgjorde i overkant

av 6 prosent av arbeidsstyrken. Justert for normale sesongvariasjoner har også denne størrelsen flatet ut, og i de siste månedene også avtatt noe, etter en sterk vekst gjennom hele 1988 og 1989. Sammenholdt med utviklingen i sysselsettingen og arbeidsstyrken, indikerer det at svekkelsen av arbeidsmarkedet er i ferd med å stoppe opp.

Sysselsettingen

Med unntak av to kvartaler har sesongjustert antall sysselsatte personer vært i sammenhengende tilbakegang i over 2 1/2 år. Nedgangen var spesielt sterk mot slutten av 1988. Gjennom første halvår av 1990 har nedgangen i sysselsettingen derimot vist tegn til utflatning. I 2.kvartal 1990 var det i følge AKU 2 039 000 sysselsatte personer. Fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990 gikk tallet ned med 29 000 personer, eller 1,4 prosent. Denne nedgangen er vesentlig svakere enn gjennomsnittet for 1989, som var på hele 3,1 prosent. Fra 2.halvår 1989 til 1.halvår 1990 var nedgangen i sesongjustert antall sysselsatte på 0,5 prosent.

Utviklingen i ukeverk er mer usikker enn normalt. Dette skyldes at 2.påskedag inngikk i den andre undersøkelsesuken i AKU for 2.kvartal 1990, noe som er uvanlig. I tillegg ble den tredje undersøkelsesuken plassert en uke senere enn i tidligere år. Da denne ligger i juni, kan det gi store utslag på grunn av ferier og bruk av ferievikarer. Når man justerer for disse forholdene, kan nedgangen i utførte ukeverk fra 2.kvartal 1989 til 2.kvartal 1990 anslås til 1,1 prosent, eller noe svakere enn for antall sysselsatte. Dette er også en betydelig svakere nedgang enn for de foregående kvartalene, men som en usikker enkeltobservasjon bør denne foreløpig tillegges liten vekt.

Det var nedgang i sysselsettingen i de fleste private sektorer det siste året. Spesielt var nedgangen sterk i varehandel, bygge- og anleggsvirksomhet, industri og fiske. Antall sysselsatte personer i offentlig sektor har økt noe, spesielt innen undervisning og helsetjenester. Økningen i offentlig sektor kan også til en viss grad tilskrives arbeidsmarkedstiltaket "Arbeid for trygd".

Arbeidsstyrken

Den sterke nedgangen i sysselsettingen har også gitt seg utslag i arbeidsstyrken. Nedgangen i arbeidsstyrken startet noe senere enn nedgangen i sysselsettingen, og har ikke vært like sterk. I 2.kvartal 1990 var det i følge AKU 2 151 000 personer i arbeidsstyrken. Det er en nedgang på 21 000 personer sammenlignet med 2.kvartal året før. Andelen

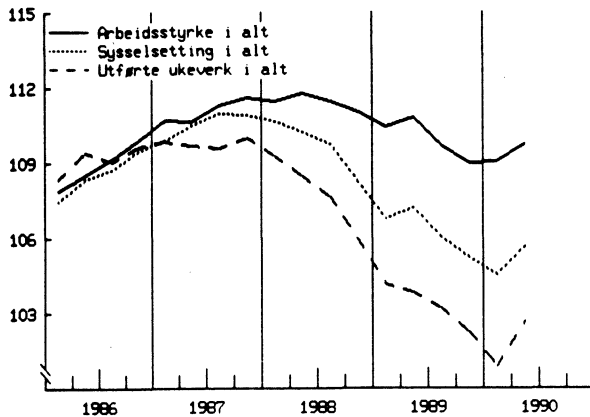
BEFOLKNINGEN I YRKESAKTIV ALDER
Tusen personer

	89.2	90.2	Endring
16-74 år i alt	3 091	3 098	7
Arbeidsstyrken	2 172	2 151	-21
Arbeidssøkere	104	112	8
Sysselsatte	2 068	2 039	-29
- omregnet til heltid ¹⁾	1 853	1 833	-20

¹⁾ a 37,5 timers uke. Tallet for 2. kvartal 1990 er særlig usikkert.

Kilde: AKU 2. kvartal 1990

ARBEIDSSTYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT
IFØLGE ARBEIDSKRÅFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

personer i aldersgruppen 16 til 74 år som er i arbeidsstyrken, yrkesprosenten, lå i 2.kvartal 1990 på 69,4 prosent. Det er bare svakt over nivået som var vanlig før den kraftige oppgangen i sysselsettingen og arbeidsstyrken fra 1985 til 1987. Justert for normale sesongvariasjoner er nivået for yrkesprosenten i 2.kvartal 1990 omlag 2,5 prosentpoeng under toppnivået ved slutten av 1987.

Det er i første rekke personer under 25 år som har stått for den store nedgangen i arbeidsstyrken. I denne aldersgruppen har yrkesprosenten gått ned med over fem prosentpoeng fra 2.kvartal 1988 til 2.kvartal 1990. Disse personene har i stor grad tatt veien til utdanningssystemet. Blant de nest eldste arbeidstakerne, de fra 55 til 66 år, har det vært en nedgang i yrkesprosenten på omlag tre prosentpoeng i samme periode. I denne aldersgruppen har denne utviklingen foregått parallelt med en økning i antall førtidspensjonerte og uføretrygdde. For personer i aldersgruppen 25 til 54 år, har det bare vært en mindre tilbakegang i yrkesprosenten de to siste årene.

Arbeidsledigheten

I følge AKU viste ledigheten justert for normale sesongvariasjoner en meget sterk vekst gjennom 1988 og tildels inn i 1989. Gjennom 1989 og inn i 1990 har ledigheten hatt en markert svakere vekst, og vist tegn til utflatning. Ujustert var det 112 000 arbeidssøkere uten arbeidsinntekt i 2.kvartal 1990, eller 5,2 prosent av arbeidsstyrken. Dette var 8 000 over nivået i 2.kvartal 1989.

Den registrerte ledigheten har vist en lignende utvikling, men her er sesongjusteringen mer problematisk på grunn av de store svingningene i arbeidsmarkedstiltakene. Justert for normale sesongvariasjoner har den registrerte ledigheten også hatt en svak vekst gjennom 1989, og ligget stabilt på et høyt nivå i de fem første månedene av 1990. I juni og juli har den registrerte ledigheten derimot vokst betyde-

ARBEIDSLEDIGHET OG LEDIGE PLASSER Tusen personer

	Juli 1990	Endr. fra juli 1990
Registrert ledige	104,9	19,3
- permitterte	8,5	-4,8
Innskrenket arbeidstid	13,1	4,3
Arbeidsmarkedstiltak utenom attføring	17,4	-2,2
Tilgang ledige plasser	18,0	4,8
Beholdning ledige plasser	5,1	-0,2

Kilde: Arbeidsdirektoratet.

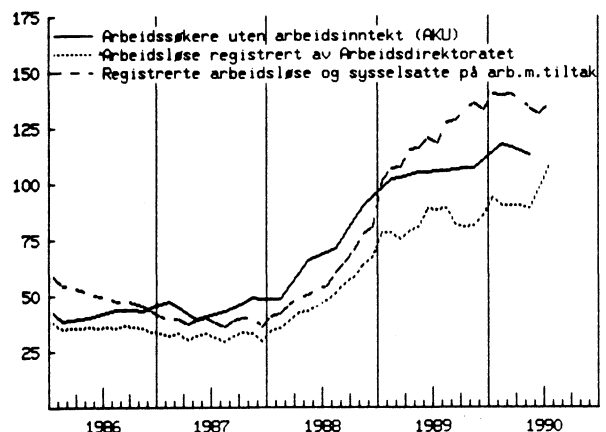
lig, men dette må ses i sammenheng med nedtrapningen av arbeidsmarkedstiltakene gjennom disse to månedene. Ved utgangen av juli var det registrert 104 900 ledige personer, 19 300 mer enn ved utgangen av juli 1989.

Normalt har AKU-ledigheten vært høyere enn den registrerte ledigheten fordi enkelte som søker arbeid ikke har registrert seg ved arbeidskontorene. Forrige gang ledigheten var høy, i 1983, var denne forskjellen liten. Når AKU-ledigheten denne gangen ligger klart over den registrerte ledigheten, har det sammenheng med at en god del av de som er omfattet av arbeidsmarkedstiltakene nå blir klassifisert som arbeidssøkere uten arbeidsinntekt. Dette kan tydelig ses ved at AKU også har et betydelig høyere nivå når det gjelder langtidsledighet og ledighet blant ungdom under 20 år, enn det som kommer fram av den registrerte ledigheten. Disse to gruppene er ifølge Arbeidsdirektoratet viktige målgrupper for tiltakene.

Omfanget av langtidsledighet, det vil si personer

ARBEIDSLEDIGE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

som har vært ledige i et halvt år eller mer, har økt betydelig. I følge AKU har det de siste fire kvartaler i gjennomsnitt vært 38 000 arbeidssøkere som har søkt arbeid i et halvt år eller mer. Disse utgjør 34 prosent av arbeidssøkerne i samme periode. I 1987, året før ledigheten begynte å vokse, var det i gjennomsnitt 6 000 arbeidssøkere som hadde søkt arbeid i et halvt år eller mer. Disse utgjorde 14 prosent av arbeidssøkerne dette året. Arbeidsdirektoratets tall for langtidsledighet viser også en negativ utvikling.

Ved utgangen av juli 1990 var det i følge Arbeidsdirektoratet 8 500 personer som var berørt av permitteringer, og dette var 4 800 personer færre enn ved utgangen av juli 1989. I tillegg hadde 13 100 personer innskrenket arbeidstid ved utgangen av juli 1990, en økning på 4 400 personer fra samme måned året før.

Justert for normale sesongvariasjoner falt tilgangen på ledige plasser betydelig gjennom hele 1988, det året ledigheten begynte å vokse. Mot slutten av 1989 økte tilgangen på nytt, fra et nivå rundt 15 000 til omlag 20 000 nye plasser i måneden. Fra november 1989 har tilgangen på nye plasser holdt seg rundt dette nivået. Den økte tilgangen på ledige plasser har til nå ikke resultert i noen økning i beholdningen av ledige plasser.

Arbeidsmarkedstiltak

Arbeidsmarkedstiltakene utenom attføring ble trappet kraftig opp gjennom hele 1989. Fra oktober 1989 til mai i år har tiltakene omfattet omlag 50 000

personer, korrigert for normale sesongvariasjoner. Gjennom juni og juli har tiltakene blitt trappet kraftig ned. Dette har i første rekke omfattet kvalifiseringstiltak, og er et normalt forløp for årstiden når tiltakene har et høyt nivå. Ved utgangen av juli 1990 var 17 400 personer sysselsatt i arbeidsmarkedstiltak utenom attføring. August og september vil normalt være måneder hvor tiltakene trappes opp til det nivå tiltakene hadde før sommermånedene.

Ved utgangen av mai 1990, før tiltakene ble trappet ned for sommeren, omfattet arbeidsmarkedstiltakene utenom attføring i alt 45 800 personer. Kvalifiseringstiltak var den viktigste gruppen med omlag 60 prosent av alle tiltakene. Kvalifiseringstiltakene fordelte seg på arbeidsmarkeds kurs og praksisplasser med henholdsvis 15 200 og 12 300 plasser ved utgangen av mai 1990. Ordningen Arbeid for trygd sysselsatte 8 100 personer. I alt 8 800 ungdommer under 20 år var sysselsatt ved arbeidsmarkedstiltak utenom attføring ved utgangen av mai 1990. Dette var vesentlig fler enn antall registrerte ledige i samme aldersgruppe på samme tid.

Summen av registrerte ledige og personer på arbeidsmarkedstiltak har sesongjustert vist klare tegn til utflatning inn i 1990, etter kraftig vekst gjennom 1988 og 1989. De siste månedene har det også vært en viss nedgang. Samtidig har det vært en betydelig nedgang i tiltakene, og det er usikkert om alle personer som avslutter et arbeidsmarkedstiltak, automatisk vil registrere seg som ledige uten dette tilbudet. Likevel gir utviklingen grunn til å tro at svekkelsen av arbeidsmarkedet kan ha stoppet opp.

LØNNS-OG PRISUTVIKLINGEN

Lønnsutviklingen

Lønnsveksten pr timeverk fra 1988 til 1989 ble ifølge reviderte nasjonalregnskapstall 4,2 prosent (4,6 for fastlands-Norge). Lønnsoverhenget inn i 1990 er av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene anslått til om lag 1 1/3 prosent i gjennomsnitt. Etter to år med lovregulering av lønnsveksten ble årets oppgjør gjennomført på normal måte, bortsett fra en avtalt tidsbegrensing av de lokale forhandlingene.

I LO/NHO-området ble det i midten av mars enighet om et anbefalt forslag som hadde en ramme på om lag 4 prosent. Forslaget, som hadde en klar lavlønnsprofil, inneholdt en indekssklausul som åpner for nye forhandlinger dersom prisstigningen fra november 1989 til november 1990 overstiger 4,2 prosent. Det anbefalte forslaget fikk ikke flertall blant medlemmene i LO og partene ble innkalt til mekling som resulterte i et nytt anbefalt forslag. Det nye forslaget, som fikk flertall ved uravstemningen i august, innebærer mindre justeringer og en økning av rammen på om lag 0,1 prosentenhet.

I offentlig sektor ga årets oppgjør som resultat et prosenttillegg på 0,5 prosent for alle, i tillegg til et kronetillegg som varierer fra 3400 til 5500 kroner. I tillegg til dette rykker lønnstakere i lønnstrinn 10-18 i staten og 10-19 i kommunene opp ett lønnstrinn. Siden opprykket i kommunene først skjer 1. oktober, mens det i staten gjelder fra 1.mai, vil overhenget inn i 1991 bli betydelig større for kommunesektoren. Rammen for årsveksten i offentlig sektor er anslått til 4,2 prosent.

Siden de lokale lønnsforhandlingene er avsluttet, vil lønnsglidningen i resten av 1990 hovedsakelig være et resultat av strukturelle endringer på arbeidsmarkedet. Dersom sysselsettingen reduseres i bransjer med lavere lønn enn gjennomsnittet vil dette øke gjennomsnittlig lønnsvekst. Det er særlig industri og varehandel som kan bidra til dette.

Oppsigelser av sysselsatte med lav ansiennitet kan trekke i samme retning.

Konsumprisindeksen

Prisveksten, målt som prosentvis vekst i konsumprisindeksen fra samme måned året før, har som gjennomsnitt i årets syv første måneder vært 4,0 prosent. De tre siste månedene har veksten ligget under 4 prosent, og veksten fra juli 1989 til 1990 var 3,6 prosent. Årsakene til at vi nå har den laveste prisveksten siden 1969 er en kombinasjon av lav innenlandsk kostnadsvekst og lav prisvekst på im-

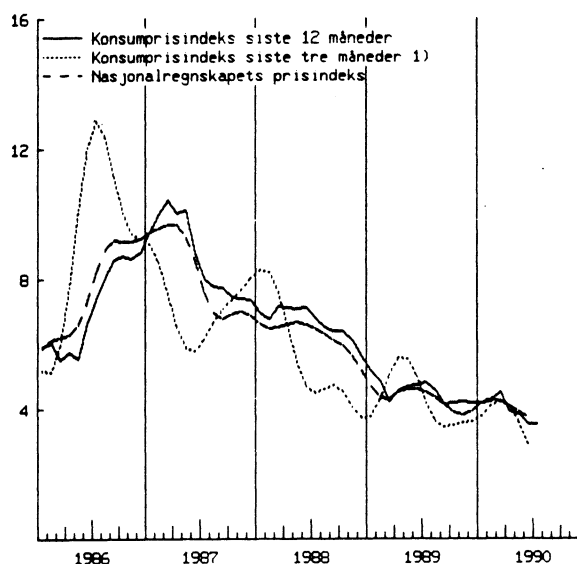
porterte konsumvarer. Årsveksten fra 1989 til 1990 blir antakelig 4 prosent.

Selv om prisveksten i gjennomsnitt er lav, varierer den sterkt mellom ulike konsumgrupper. Prisene på klær og skotøy var i gjennomsnitt for de syv første månedene i år 2 prosent høyere enn samme periode i 1989. Tilsvarende tall for reiser og transport var 2,4 prosent, for møbler og husholdningsartikler 2,6 prosent og for matvarer 3,4 prosent. Høyest prisvekst i denne perioden hadde gruppene drikkevarer og tobakk med 6,8 prosent, bolig, lys og brensel med 6,5 prosent og helsepleie med 5,8 prosent. Siden det er større innhold av avgifter og offentlig regulerte priser i disse gruppene, viser dette at den markedsbestemte prisveksten er lavere enn gjennomsnittlig prisvekst.

Den underliggende prisveksten, målt som vekst i sesongjustert og glattet serie fra forrige måned omregnet til årlig rate, har som gjennomsnitt de siste 6 måneder vært 3,6 prosent. Dersom denne veksttakten holder seg ut året, vil årsveksten fra 1989 til 1990 bli 3,9 prosent. Bensinprisøkninger vil, sammen med virkninger av årets lønnsoppgjør, kunne bidra til en noe høyere årsvekst.

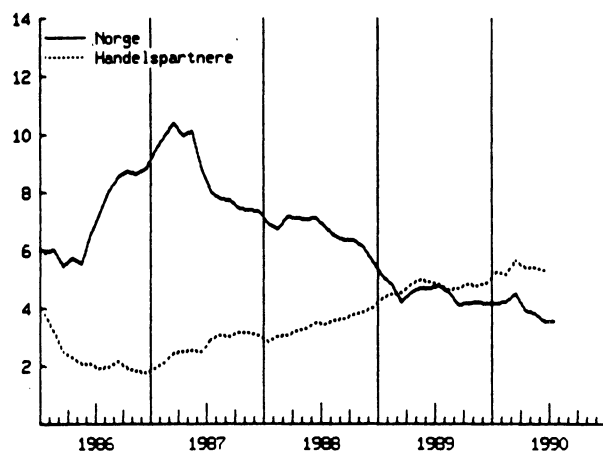
Bensin har, sammen med olje til transportmidler, en vekt på 3,5 prosent i konsumprisindeksen. Den siste tids prisøkninger på bensin vil derfor slå ut i indeksen i månedene framover. Stadig økende råoljepriser gir også grunnlag for nye bensinprisøkninger. Dersom prisene på bensin i perioden 25. august

KONSUMPRISVEKST
Vekst i konsumprisindeksen og nasjonalregnskapets prisindeks. Prosent.

1) Tre måneders sentrert gjennomsnitt av underliggende tendens (vekst fra forrige måned i sesongjustert og glattet serie). Årlig rate.

KONSUMPRISVEKSTEN I PROSENT FRA SAMME MÅNED ÅRET FØR

til 15. november øker med mer enn om lag 15 prosent, vil økningen i konsumprisindeksen (framskrevet med 3,6 prosent underliggende vekst) fra november 1989 til november 1990 overstige 4,2 prosent. Det innebærer i så fall at indekssklausulen i tariffavtalene trer i kraft.

Prisstigningen hos Norges viktigste samhandelsland har siden mars 1989 vært høyere enn i Norge og forskjellen har vært økende siden ifjor høst. Dette skyldes dels at Storbritannia har klart høyere prisvekst enn Norge, men særlig den økende prisstigningstakten i Sverige. I juni var gjennomsnittlig prisvekst hos handelspartnerne 5,3 prosent mot 3,6 prosent i Norge.

HUSHOLDNINGENE

Disponibel realinntekt: Økt vekst

Fra 1988 til 1989 økte husholdningenes disponible realinntekter med bare om lag 1 prosent. Den svake inntektsutviklingen hang i første rekke sammen med den svake utviklingen på arbeidsmarkedet. I Revidert nasjonalbudsjett for 1990 ble antall utførte timeverk i fastlandsøkonomien anslått til å gå ned med om lag 1 prosent fra 1989 til 1990, mens nedgangen i 1989 var hele 3 prosent. AKU-tall for første halvår i år understøtter dette anslaget. I tillegg er det grunn til å tro at den høye og økende arbeidsledigheten i sterk grad har bidratt til at timelønningene i gjennomsnitt bare vil vokse med vel 4 prosent fra 1989 til 1990. Med en prisstigning på om lag 4 prosent vil en derfor få en nedgang i realverdien av lønnsutbetalingene, men nedgangen vil bli mye mindre enn det den var fra 1988 til 1989.

Realvekst i husholdningenes næringsinntekt og i stønader fra det offentlige sammen med en viss skattelettelse vil imidlertid motvirke effekten av realnedgangen i lønnsutbetalingene. Veksten i næringsinntekten må blant annet sees i sammenheng med den moderate timelønnsutviklingen en har hatt i de siste årene. Overføringene fra det offentlige vokser, dels fordi antall arbeidsledige øker fra 1989 til 1990 regnet som årsgjennomsnitt. Dessuten øker overføringene på grunn av til dels sterk vekst i utbetalingene av uføre- og alderspensjon.

En nominell nedgang i nettorenteutgiftene fra 1989 til 1990 vil også bidra til veksten i husholdningenes disponible realinntekter. Nedgangen i nettorenteutgiftene er blant annet knyttet til en nedgang i rentemarginen.

HUSHOLDNINGENES INNTEKTER, UT-GIFTER OG SPARING, 1989 og 1990
Mrd. kroner

	1989	1990 ¹⁾	Prosentvis endring fra 1989 til 1990
Lønn	278,7	288,2	3,4
Driftsresultat	54,7	58,1	6,2
Stønader	119,8	130,6	9,0
Netto renteutgifter mv.	26,0	24,6	-8,5
Disponibel inntekt	313,2	333,6	6,5
Privat konsum	316,0	338,1	7,0
Sparing	-2,8	-4,5	
Sparerate i prosent	-0,9	-1,4	

1) Anslag

Samlet sett ligger det derfor an til en vekst i disponibel inntekt på om lag 6,5 prosent fra 1989 til 1990. Med en konsumprisvekst på om lag 4 prosent blir dermed realinntektsveksten på om lag 2,5 prosent.

Spareraten: Mot nedgang igjen i 1990?

Ifølge foreløpige NR-tall var husholdningenes sparerate -0,9 i 1989. Fra 1989 til 1990 kan en neppe forvente noen ytterligere vekst i spareringen. Utviklingen i privat konsum hittil i år tyder på at volumveksten i privat konsum fra 1989 til 1990 kan bli på over 3 prosent, selvom veksten også kan bli lavere. Dette sammen med en prisstigning på om lag 4 prosent innebærer at privat konsum vil få en verdi-vekst på om lag 7 prosent fra 1989 til 1990. Med en vekst i nominelle disponible inntekter på om lag 6,5 prosent ser derfor spareringen ut til å

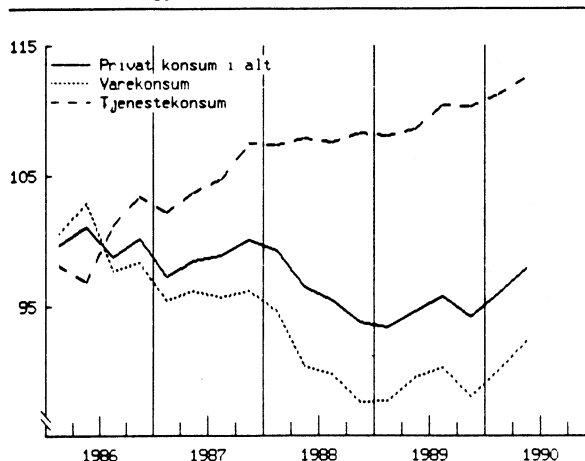
kunne gå noe ned sammenlignet med 1989. Det er overraskende at husholdningenes sparerate ikke ser ut til å vokse fra 1989 til 1990. Siden en negativ sparerate ikke kan opprettholdes på lang sikt, hadde en ventet en ytterligere vekst i spareringen fra 1989 til 1990 gjennom en mer moderat

konsumutvikling enn den som nå ser ut til å inntreffe. Ved siden av å bremse konsumutviklingen kan husholdningene forbedre sin finansielle nettoposisjon ved å skjære ned på boliginvesteringene. Det forhold at spareringen ikke vil vokse fra 1989 til 1990 kan derfor delvis sees i sammenheng med at boliginvesteringene fortsatt er i nedgang.

Privat konsum: Høyere vekst enn ventet

Ifølge foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet (KNR) gikk privat konsum opp med 2

PRIVAT KONSUM
1986=100. Sesongjustert

PRIVAT KONSUM

Sesongjustert. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Mrd. kr. 1989	Volumendring				Prisendring			
		89.3	89.4	90.1	90.2	89.3	89.4	90.1	90.2
Varer	198,9	0,8	-2,5	2,4	2,5	0,9	0,7	0,9	0,9
Varige	29,6	0,5	-1,9	5,8	-0,3	0,5	0,0	0,0	0,3
Andre	169,3	0,8	-2,6	1,8	3,0	1,0	0,8	1,0	1,0
Tjenester	107,2	1,8	-0,1	0,9	1,1	1,3	1,1	0,6	1,1
Boligtjenester	40,7	0,9	0,7	0,0	0,6	1,7	1,7	1,5	1,2
Andre	66,5	2,3	-0,7	1,4	1,4	1,0	0,8	0,1	1,1
Spesifisert konsum + Nordmenns konsum i utlandet	306,1	1,1	-1,7	1,9	2,0	1,0	0,9	0,8	1,0
- Utlendingers konsum i Norge	19,9	-1,8	0,1	3,6	3,4	1,3	0,4	2,2	3,4
	10,0	-4,9	-2,5	5,7	4,3	1,1	0,3	1,0	0,9
Privat konsum - tendens 1)	316,1	1,1	-1,6	1,9	2,0	1,0	0,9	0,9	1,1
		0,5	0,6	1,0	1,1	1,0	0,8	0,9	1,1

1) Endring i sesongjustert og glattet serie.

prosent fra 1. til 2. kvartal 1990 justert for normale sesongvariasjoner. Det var utviklingen i konsumet av ikke-varige forbruksgoder og tjenestekonsumet som lå bak denne oppgangen, mens nivået på kjøpene av varige forbruksgoder holdt seg om lag uendret. I Revidert Nasjonalbudsjett for 1990 ble privat konsum anslått til å vokse med om lag 2 prosent fra 1989 til 1990. Siden kjøpene av varige forbruksgoder viste en beskjeden utvikling fra 1. til 2. kvartal, vil en fortsatt vekst i andre halvår føre til at privat konsum vokser med betydelig mer enn 3 prosent fra 1989 til 1990. Dersom konsumet sesongjustert holder seg uendret fra 2. kvartal 1990 og ut året blir årsveksten fra 1989 likevel på 3,2 prosent. Årsveksten vil imidlertid kunne bli mindre enn 3 prosent med en svakere utvikling i andre halvår, noe som ikke er svært usannsynlig.

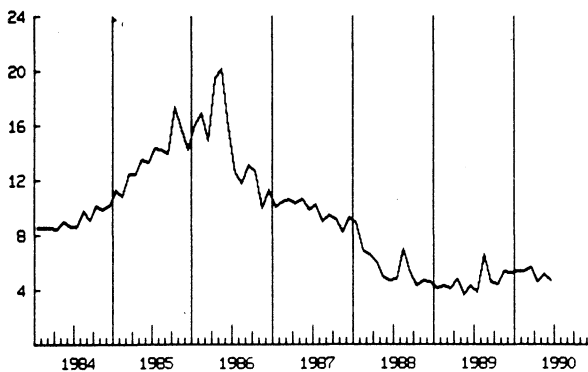
Varekonsumet: Oppgang for ikke-varige

Det var en nedgang i kjøpene av egne transportmidler og møbler og elektriske artikler som lå bak den svake utviklingen i anskaffelsene av varige konsumgoder fra 1. til 2. kvartal justert for normale sesongsvingninger. For varige fritidsvarer var det derimot en oppgang. Vegdirektoratets oppgaver over antall førstegangsregistrerte personbiler er en viktig indikator for husholdningssektorens kjøp av personbiler. Nedgangen i antall førstegangsregistrerte nye personbiler justert for normale sesongsvingninger, nådde sitt bunnpunkt i løpet av 1989 og har deretter vist en svak utvikling. På grunn av lave salgstall i april og juni har det vært en tilbakegang

i antall førstegangsregistrerte personbiler på over 10 prosent fra 1. kvartal til 2. kvartal 1990 (sesongjusterte tall). Registreringsantallet for første halvår lå imidlertid knapt 3 prosent over nivået i andre halvår 1989. Fra bilbransjehold er bilsalget for 1990 anslått til om lag 65 000. Dersom dette anslaget slår til, vil bilsalget gå opp med i underkant av 15 prosent fra 1989 til 1990. Det er lite som tyder på at oppgangen vil bli så stor.

Nedgangen i kjøpene av møbler og elektriske artikler fra 1. til 2. kvartal 1990 må sees i lys av den sterke veksten fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990. Anskaffelsene av møbler og elektriske artikler gikk opp med i underkant av 6 prosent fra andre halvår 1989 til første halvår 1990 etter justering for normale sesongvariasjoner. Den veksten en har hatt for varige fritidsvarer de to siste kvartalene kan ha sammenheng med at disse varene bare har hatt en prisstigning på 3,4 prosent fra gjennomsnittet i 1988 til 2. kvartal 1990.

Konsumet av ikke-varige forbruksgoder (sesongjustert) gikk opp med om lag 3 prosent fra 1. til 2. kvartal 1990. Den underliggende tendensen for ikke-varige forbruksgoder har vært positiv siden 2. kvartal 1989 og konsumnivået tilsvarer nå om lag toppnivået i 4. kvartal 1987. En sterk vekst i det sesongjusterte energikonsumet på over 12 prosent var en viktig faktor bak den sterke konsumutviklingen for ikke-varige forbruksgoder fra 1. til 2. kvartal 1990. Den sterke veksten i energikonsumet skyldtes det lave nivået i 1. kvartal som hang sammen med den etter årstiden lave middeltemperaturen i perioden. Andre undergrupper som spesi-

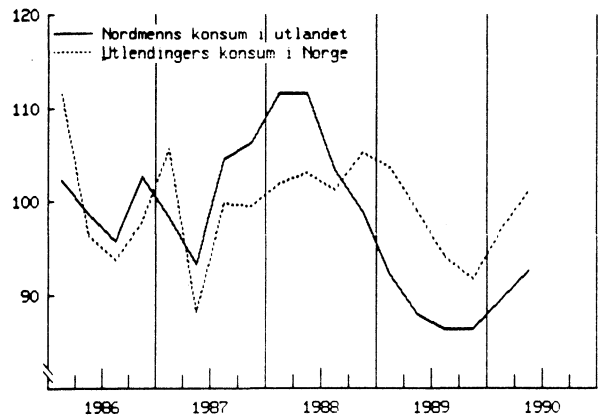
REGISTRERTE NYE PERSONBILER
1000 stk. Sesongjustert.

elt bidro til veksten var drikkevarer og tobakk og andre fritidsvarer, men også for matvarer og klær og skotøy var det en viss vekst. Siden konsumet av klær- og skotøy vokste sterkt fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990, vil en med et uendret konsumnivå resten av året få en årsvekst fra 1989 til 1990 på over 10 prosent. Denne sterke konsumutviklingen kan henge sammen med en beskjeden prisutvikling for denne konsumkategorien. Mens prisnivået for privat konsum totalt sett har gått opp med om lag 8 prosent fra gjennomsnittet i 1988 til 2. kvartal 1990, var den tilsvarende prisveksten på klær og skotøy under 5 prosent. Likeledes har prisveksten for matvarer også ligget betydelig under prisveksten på privat konsum i samme periode. Volumet for driftsutgiftene knyttet til bruk av personbil avtok fra 1. kvartal til 2. kvartal justert for normale sesongvariasjoner. En nedgang i bilbeholdningen og en overgang til personbiler med lavere driftskostnader kan ligge bak denne nedgangen. I tillegg har prisstigningen for disse driftsutgiftene vært sterkere enn prisutviklingen for privat konsum totalt sett. Det kan ha ført til en nedgang i utnyttelsesgraden av bilparken.

Tjenestekonsumet: Oppgang

Tjenestekonsumet gikk opp med i overkant av 1 prosent fra 1. kvartal til 2. kvartal 1990 justert for normale sesongvariasjoner. Det var vekst både for boligjenester og andre tjenester, men veksten var minst for boligjenestene. Veksten i boligjenestene fra 1988 til 1989 var på 3,4 prosent og veksten fra 1989 til 1990 vil bli noe lavere. Veksten i boligkonsumet avhenger blant annet av nivået på boliginvesteringene. Den nedgang en har hatt i boliginvesteringene de siste årene har derfor ført til nedgang i veksten i boligkonsumet.

Konsumet av andre tjenester enn boligjenester viste tegn til å flate ut i 1988 og første halvår 1989. Siden andre halvår 1989 har konsumet av disse tjenestene imidlertid vært i klar vekst igjen. Blant

KORREKSJONSPOSTER
1986=100. Sesongjustert

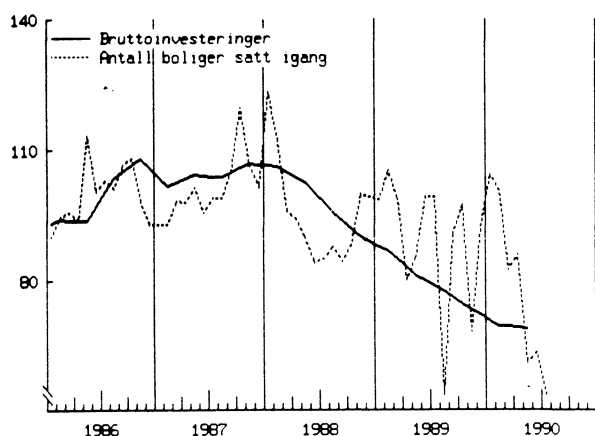
andre tjenester var det vekst for hotell- og restauranttjenester, helsetjenester og diverse andre tjenester fra 1. til 2. kvartal 1990. Det må imidlertid understrekes at utviklingen for tjenestekonsumet må tolkes med stor forsiktighet fordi det er betydelig usikkerhet knyttet til indikatorene for denne delen av konsumet.

Det var vekst både for nordmenns konsum i utlandet og i utlendingers konsum i Norge fra 1. kvartal 1990 til 2. kvartal 1990 justert for normale sesongvariasjoner. Nordmenns konsum i utlandet har vært i oppgang siden 4. kvartal 1989 etter en betydelig nedgang som tok til ved inngangen til 1988. Den oppgangen som nå finner sted avspeiles i Luftfartsverkets opplysninger om chartertrafikken, som viser at antall charterreiser i første halvår lå over 12 prosent høyere enn i tilsvarende periode i 1989. Utlendingers konsum i Norge har vært i oppgang siden 4. kvartal 1989. Tall fra Statistisk sentralbyrås overnattingsstatistikk viser at antall gjestedøgn av utlendinger på hoteller og andre overnattingsbedrifter i første halvår i inneværende år var 2,7 prosent høyere enn nivået i første halvår 1990.

Boliginvesteringer

Omtalen av utviklingen i boliginvesteringene er i hovedtrekk den samme som i Statistisk sentralbyrås forrige konjunkturoversikt. Nedgangen i bruttoinvesteringene i boligsektoren, som tok til ved inngangen til 1988, fortsatte i følge sesongkorrigerte KNR-tall gjennom 2. kvartal. I følge de samme tallene falt boliginvesteringene med nær 20 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Nivået på investeringene er fortsatt svært lavt historisk sett. I 2. kvartal i år lå nivået vel 35 prosent under det sesongkorrigerte nivået ved inngangen til 1987, da forrige topp ble passert. Fra 1. til 2. kvartal 1990 var imidlertid nedgangen på kun 1,1 prosent. Dette kan være et tegn på at nedgangen er i ferd med å dempes,

BOLIGINVESTERINGER OG -IGANGSETTING
1986=100. Sesongjustert

men en skal være varsom med å legge for stor vekt på utviklingen i siste kvartal; det har vært store svingninger i investeringene fra kvartal til kvartal det siste året.

Nedgangen i boliginvesteringene henger sammen med nedgangen i boligetterpørselen og de problemene det har skapt for omsetningen av nye boliger. Dette har resultert i at entreprenørene har redusert sin aktivitet. Nedgangen i antall søknader om Husbank-finansiering fra store byggherrer illustrerer dette. Nedgangen for denne gruppen er større enn den gjennomsnittlige nedgangen i antall søknader. Videre er 5 milliarder kroner i lån som er innvilget det siste året ennå ikke krevd utbetalt. En stor del av dette skyldes utsettelse av deler av, eller hele prosjekter.

Ut i fra tallene for årets 1. kvartal publisert i forrige konjunkturrapport, kunne det se ut til at nedgangen i igangsettingen av nye boliger var i ferd med å flate ut. Dette bekrefte ikke av tallene for 2. kvartal. I følge disse tallene fortsetter nedgangen. Et normalt sesongmønster for byggebransjen skulle tilsi økt igangsetting utover våren. Dette har ikke vært tilfelle i år. Igangsatt areal for årets seks første måneder lå i gjennomsnitt nær 20 prosent under tilsvarende tall for fjoråret. Vi må tilbake til før 1985 for å finne tilsvarende lave igangsettingstall. Fortsatt er nedgangen i antall igangsatte boliger mindre enn nedgangen i igangsatt areal, slik at nedgangen i størrelsen på boligene som igangsettes, fortsetter. I gjennomsnitt for månedene januar-juli ble det satt i gang bygging av 1610 boliger pr. måned og fullført 2120 boliger. Tall for boliger under arbeid (målt i m²) viser fortsatt nedgang. I perioden januar-juli 1990 lå disse tallene drøyt 15 prosent under tilsvarende tall for samme periode i fjor.

Nedgangen i tallet på prosjekterte, nye boliger godkjent av kommunale myndigheter, har også fortsatt utover våren og forsommeren. I første halvår lå tallene nær 20 prosent under tilsvarende tall for samme periode i fjor. Dette gjelder både antall

boliger og boligareal. Tall for godkjente boliger som ikke er igangsatt, har endret seg lite det siste året.

I løpet av de to siste årene har andelen av nybygg som er finansiert av Husbanken økt kraftig, og i 1989 stod Husbanken for finansieringen av 80 prosent av all nybygging. En økning i antall søknader til Husbanken vil være et tegn på en forestående oppgang i byggeaktiviteten så lenge forholdet mellom priser på lån i Husbanken og i det private markedet ikke endres vesentlig. Antall innkomne søknader i løpet av 2. kvartal 1990 bærer imidlertid ikke bud om en snarlig oppgang. Fra 1. til 2. kvartal ble antall innkomne søknader redusert med over åtte prosent. I løpet av første halvår kom det inn nær 30 prosent færre søknader enn i tilsvarende periode i fjor.

De totale utlånsrammene for Husbanken til oppføring av nye boliger i 1990 er i følge revidert nasjonalbudsjett på vel 7 mrd. kroner. Dette er mer enn 20 prosent lavere enn fjorårets rammer som ble økt ved ekstraordinære bevilgninger. Drøyt 57 prosent av årets rammer er blitt benyttet i løpet av første halvår.

De lave boligprisene har gjort det mindre lønnsomt med nybygging og dermed redusert boliginvesteringene. Det samsvarer med signalene fra etterpørselssiden. Sett i forhold til økningen i de reelle bokostnadene som følge av økte realrenter, skatteomlegging, reduserte forventninger om prisgevinst på bolig og lavere inntektsvekst, var veksten i boligmassen for stor. I tillegg til usikkerheten knyttet til utviklingen i boligprisene generelt, kan det tenkes at omsetningen på boligmarkedet nå dempes av at personer som under normale omstendigheter ville ha ønsket å skifte bolig, unnlater å gjøre det fordi prisfallet på den eksisterende boligen har redusert eller helt eliminert egenkapitalen. En del opplever også at lånet på eksisterende bolig overskyter boligens nåværende markedsverdi. Dette kan gi problemer hvis en ny og dyrere bolig skal finansieres, i form av kredittrasjonering eller svært dårlige lånevilkår. Prisfallet på boliger har redusert inngangsbilletten til boligmarkedet bl.a. for ungdom i etableringsfasen. I motsatt retning virker strengere krav til egenkapital og mulighetene for ytterligere prisfall. Den lave omsetningen i markedet kan således bidra til ytterligere prisreduksjoner.

Husholdningenes disponible realinntekt antas å øke i 1990. Den positive effekten dette har på boligetterpørselen kan imidlertid dempes av usikkerheten angående en eventuell skatteomlegging med ytterligere vekt på bruttobeskatning fra og med 1992. Eventuelle finansieringsproblemer som omtalt ovenfor samt den generelle usikkerheten m.h.p. utviklingen i boligprisene, vil også bidra negativt. Totalt sett er det derfor lite trolig med en snarlig oppgang i boliginvesteringene.

UTENRIKSØKONOMI OG DISPONIBEL INNTEKT FOR NORGE

Utenriksøkonomi

Foreløpige beregninger viser et underskudd i Norges driftsbalanse overfor utlandet på knapt 3 milliarder kroner i 2. kvartal i 1990. I 1989 viste driftsregnskapet et overskudd for første gang på tre år. Et økende overskudd de tre første kvartalene i 1989 ble snudd til et underskudd i 4. kvartal. Resultatet for 4. kvartal skyldes en betydelig, men forbigående økning av importen av skip. I 1. kvartal 1990 viste driftsregnskapet igjen et overskudd. Det blir imidlertid mer enn oppveid av underskuddet i 2. kvartal slik at det i første halvår 1990 var et underskudd på 1,6 milliarder kroner i driftsregnskapet.

Forverringen av driftsbalansen fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990 skyldes en klar økning i underskuddet i handelsbalansen for tradisjonelle varer og lavere priser på råolje. I denne perioden har eksportvolumet av tradisjonelle varer gått opp 5,8 prosent, men det blir oppveid av en like stor økning i importvolumet. Den viktigste årsaken til det økte underskuddet på handelsbalansen for tradisjonelle varer er at bytteforholdet overfor utlandet er forverret. Prisene på tradisjonelle eksportprodukter har gått ned med 7,3 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990, mens det i samme periode har vært en svak økning i importprisene. Spesielt synkende priser på metaller fra 2. kvartal 1989 og inn i 1990 har bidratt til den negative utviklingen i bytteforholdet. Fra 1. kvartal til 2. kvartal 1990 fortsatte prisene på metaller å gå ned, men prisfallet var klart mindre enn i de to foregående kvartalene. Til gjengjeld gikk prisene på kjemiske produkter og mineraler markert ned fra 1. til 2. kvartal 1990. Underskuddet på handelsbalansen for tradisjonelle varer har vært jevnt stigende siden 3. kvartal i fjor.

Forverringen av bytteforholdet for tradisjonelle varer betyr omlag like mye for forverringen av driftsbalansen som de reduserte prisene på råolje og naturgass. Prisene for norsk eksport av råolje og naturgass vokste mot slutten av 1989 og inn i 1. kvartal 1990, men falt 2. kvartal. Volumet av olje- og gasseksporten ble også redusert fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Samlet gjorde dette at utviklingen i eksportverdien av råolje og naturgass bidro negativt til utviklingen av driftsbalansen fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990.

I hele 1989 og inn i 1990 har det vært et importoverskudd av skip og oljeplattformer. Dette kan i stor grad forklares med innflagging av skip til det Norske Internasjonale Skipsregisteret (NIS). Sammenliknet med 2. kvartal 1989 var det i 2. kvartal 1990 redusert nettoimport av skip slik at denne

posten bidro til å motvirke den negative utviklingen i driftsregnskapet.

Verdien av norsk eksport av skipfartstjenester har vokst klart sterkere enn skipfartens driftsutgifter i utlandet. Det er den viktigste forklaringen på at tjenestebalansen bidro positivt til utviklingen av driftsbalansen fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. I den samme perioden vokste verdien av nordmenns konsum i utlandet mer enn dobbelt så sterkt som veksten i utlendingers konsum i Norge.

I Revidert Nasjonalbudsjett 1990 anslo Regjeringen et overskuddet på driftsregnskapet i 1990 på 6 milliarder kroner. Utviklingen i første halvår understreker usikkerheten ved et slikt anslag. Oljepri-søkningene som har fulgt etter konflikten i Persiabukta kan bidra til at det blir overskudd i driftsregnskapet for annet halvår 1990. Hvorvidt dette skjer avhenger imidlertid av hvor varig prisoppgangen blir, og om den er sterk nok til å oppveie det som ser ut til å kunne bli et stigende underskudd på handelsbalansen for tradisjonelle varer.

Disponibel inntekt og sparing

Disponibel inntekt for Norge er definert som bruttonasjonalproduktet i løpende priser fratrasket kapitalslit og nettooverføringer til utlandet (renter, aksjeutbytte og stønader). Mens bruttonasjonalproduktet er et uttrykk for den samlede verdiskapningen i landet i løpet av et år, viser disponible inntekt for Norge hva landet har til disposisjon til privat og offentlig konsum og til sparing. Disponibel realinntekt er disponibel inntekt deflatert med nasjonalregnskapets prisindeks for netto innenlandsk bruk av varer og tjenester, d.v.s en prisindeks for samlet konsum og nettorealinvesteringer.

Fra 4. kvartal 1989 til 1. kvartal 1990 gikk disponibel inntekt for Norge ned med 7,3 prosent. Nedgangen fortsatte i 2. kvartal. Fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990 var nedgangen i disponibel inntekt 0,9 prosent. Dermed ser det ut til at veksten i disponibel inntekt som startet opp i 1989 og som tiltok gjennom året, har snudd. Dette må sees i sammenheng med volum- og prisutviklingen for olje og gass. I 1989 var veksten i disponibel inntekt 7,0 prosent, og det var det første året med vekst siden 1985. Disponibel realinntekt for Norge gikk ned 3,3 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Riktignok økte bruttonasjonalproduktet i fastlands-Norge, men hovedsakelig forverringen av bytteforholdet overfor utlandet gjorde at den disponible realinntekten likevel gikk ned.

Sparingen i Norge definert som disponibel inn-

DRIFTSBALANSEN
 Milliarder kroner

	Verdi					Endring fra 89.2 til 90.2		
	89.2	89.3	89.4	90.1	90.2	Verdi	Volum- bidrag	Pris- bidrag
Vare- og tjenestebalansen	8,7	8,2	1,1	8,8	4,0	-4,7	-0,1	-4,6
Skip og oljeplattform. mv. 1)	-3,6	-4,3	-10,7	-2,2	-2,8	0,8	1,0	-0,1
Råolje og naturgass	18,6	18,2	19,2	18,6	15,5	-3,1	-0,7	-2,4
Tradisjonelle varer	-6,7	-6,0	-8,2	-9,2	-9,7	-3,0	-0,5	-2,5
Tjenester	0,4	0,4	0,7	1,5	1,0	0,6	0,2	0,4
Rente- og stønadsbalansen	-6,6	-5,7	-4,9	-7,4	-6,9	-0,3	..	..
Driftsbalansen	2,0	2,6	-3,9	1,3	-2,9	-4,9	..	..

1) Inkl. moduler og direkte eksport/import av varer ved oljevirksomheten.

tekt fratrullet privat og offentlig konsum ble redusert med hele 65,5 prosent fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Reduksjonen skyldes at konsumet har vokst samtidig med at den disponible inntekten har også gått ned. Spareraten i Norge definert som sparing i prosent av disponibel inntekt, er beregnet

til 3,7 prosent i 2. kvartal 1990. Det er en reduksjon på 7,4 prosentpoeng fra samme periode i fjor. Nettoinvesteringene i fast kapital har gått ned fra 2. kvartal 1989 til 2. kvartal 1990. Svekkelsen av driftsbalansen avspeiler derfor den reduserte samlede sparingen i Norge.

Økonomiske konsekvenser av høyere oljepris

Utviklingen i Persiabukta i august har skapt en helt ny situasjon i det internasjonale oljemarkedet. Så lenge spenningen vedvarer vil oljeprisen bli liggende høyere enn OPECs juli-målsetting om 21 dollar pr fat. En oljepris på 21 dollar fra og med august og ut året ville gitt en gjennomsnittspris for 1990 på omlag 19,3 dollar pr fat, en økning på nær 7 prosent fra 1989. Det er nå sansynlig at gjennomsnittsprisen vil bli liggende en del over dette nivået både i 1990 og i 1991.

En økning i oljeprisen vil få konsekvenser for utviklingen i verdensøkonomien både fordi inflasjonen øker og fordi prisøkningen fører til en inntektsomfordeling fra oljekonsumenter til oljeprodusenter. En økning i oljeprisen vil slå direkte ut i prisnivået i alle land med markedsbestemte priser. Størrelsen på denne prisseffekten vil variere med det enkelte lands oljeavhengighet. Fordi oljeprisen noteres i dollar, vil også utviklingen i forholdet mellom dollar og de enkelte landenes valuta ha betydning. En økning i oljeprisen vil også føre til en økning i andre priser og i nominelle lønninger, slik at den samlede virkningen på prisnivået vil bli større enn det oljeprisøkningen isolert sett skulle tilsi.

Virkningen av inntektsomfordelingen fra oljeimporterende til oljeeksporterende land avhenger av de enkelte landenes reaksjonsmønstre. Den samlede etterspørselen etter varer og tjenester vil reduseres i den grad de oljeeksporterende land øker sin etterspørsel langsommere enn de oljeimporterende landene reduserer sin. Dette vil blant annet avhenge av i hvilken grad de oljeeksporterende landene i utgangspunktet har problemer med å finansiere ønsket import, og av i hvilken grad de oljeimporterende landene svarer på oljeprisøkningen med en endring i den økonomiske politikken. Hvis alle oljeeksporterende land plasserer sine økte oljeinntekter i "oljefond", dvs som finansinvesteringer i utlandet, vil samlet etterspørsel trolig reduseres, selv om endringen i sparetilbøyelighet isolert sett vil trekke i retning av et lavere rentenivå. Den positive virkningen dette kan ha på samlet etterspørsel er neppe tilstrekkelig til å hindre et tilbakeslag i verdensøkonomien.

Tabell 1 gjengir tre sett med beregninger av virkningen på BNP og inflasjonstakt (KPI) i de syv store industrilandene av en økning i oljeprisen på omlag 25 prosent på permanent basis. Kolonnene merket GEM gjengir beregninger vi har utført på NIESERs Global Econometric Model (GEM). Kolonnene merket DRI er hentet fra beregninger publisert av DRI/McGraw-Hill European Economic Service 14. august i år. I begge disse beregningene er realprisen på olje økt med vel 25 prosent i forhold til en referansebane fra og med 1.kvartal i år. Den tredje kolonnen er hentet fra en studie av virkningene av et fall i oljeprisen gjengitt i Økonomiske analyser nr. 5-1986 og refererer seg til beregninger utført i 1985. De to første settene med anslag er basert på en antagelse om uendret økonomisk politikk. Bak beregningene fra 1985 ligger det imidlertid en antagelse om at den økonomiske politikken i en viss grad ble tilpasset den endrede situasjonen.

Tabellen viser for det første at anslagene for virkningene for de store industrilandene under ett er relativt like i de to beregningene utført i 1990. En økning i oljeprisen på 25 prosent gir en reduksjon i BNP på henholdsvis 0,2 og 0,1 prosentpoeng i det andre og tredje året etter prishoppet. (DRI har ikke publisert anslag for førsteårs effekten.) Virkningene på inflasjonstakten er også av samme størrelsesorden. Prisreaksjonen kommer imidlertid noe raskere i GEM-beregningene enn i DRI-beregningene.

Det relativt like helhetsbildet som tegnes i de to beregningene kan i utgangspunktet fortone seg som litt overraskende på bakgrunn av at samspillet i verdensøkonomien er håndtert på to forskjellige måter. DRIs beregninger er utført for ett og ett land av gangen. Det betyr at tilbakevirkninger på det enkelte land av effekten av høyere oljepris på resten av verden ikke er ivarettatt. Dette har to effekter som trekker i hver sin retning. Den manglende behandlingen av etterspørselsvirkningen av forbedringen i de oljeeksporterende landenes bytteforhold trekker i retning av at DRI har overvurdert den negative virkningen på BNP. Den manglende behandlingen av samspillet mellom de enkelte industrilandene

TABELL 1. VIRKNINGEN PÅ BNP-NIVÅ (I PROSENT) OG KONSUMPRISVEKST (I PROSENTPOENG) I DE SYV STORE INDUSTRILANDENE AV EN ØKNING I REALPRISEN PÅ OLJE PÅ 25 PROSENT

	GEM			DRI		ØA 5/86		
	1.år	2.år	3.år	2.år	3.år	1.år	2.år	3.år
BNP nivå	0,0	-0,2	-0,1	-0,2	-0,1	-0,3	-1,0	-1,3
Konsumprisvekst	0,5	0,1	-0,0	0,5	0,2	0,8	0,7	-1,0

trekker i motsatt retning. GEM-beregnigene er på sin side utført på en modell som eksplisitt tar vare på begge typer av koplinger. Beregningene antyder blant annet at de antagelser en gjør om valutakursreaksjoner har relativt stor betydning for fordelingen av virkningene på enkeltland. Valutakursendringene har imidlertid ikke nevneverdig betydning for den samlede virkningen av oljeprisøkningen.

Av de siste to kolonnene i tabell 1 ser vi at anslagene fra 1985 skiller seg ut fra de som er omtalt ovenfor ved en markert sterkere effekt på både BNP og inflasjon. Dette henger delvis sammen med at beregningene la til grunnen viss innstramming i den økonomiske politikken i USA, Frankrike, Italia og Cannada mens det ble forutsatt at Tyskland, Japan og Storbritania ville tilstrebe uendrede budsjettunderskudd. Videre har det betydning at utgiftene til olje utgjorde en større andel av de samlede utgifter tidlig på 80-tallet enn de gjør idag. Dette skyldes dels at oljeprisen var høyere i utgangspunktet, dels at den teknologiske tilpasningen til tidligere oljeprisøkninger neppe var fullført i 1985.

Tabell 1 gir et utgangspunkt for grovt å anslå virkningen av en vedvarende høyere oljepris. Som et supplement til dette har vi gjennomført beregninger på GEM for å illustrere utviklingen i verdensøkonomien ved to alternative baner for oljeprisen gjennom 1990 og 1991. I det første scenariet antar vi at boikotten av Irak og Kuwait blir effektiv. Videre antar vi at OPEC-land utenom Irak og Kuwait gradvis øker sin produksjon av olje gjennom 4.kvartal i år og at krisen i Persiabukta finner en fredelig løsning i 1.kvartal neste år. I det andre scenariet forutsetter vi at oljeproduksjonen i Midt-Østen på grunn av krigshandlinger reduseres med nær 10 millioner fat pr dag i 4.kvartal i forhold til nivået i første halvår i år. Etter at krigshandlingene er avsluttet tar produksjonen seg gradvis opp igjen gjennom 1991, til et nivå i 4.kvartal på høyde med OPECs målsetting fra juli i år. Andre oljeproduiserende land antas å øke produksjonen noe fra og med 4.kvartal i år til og med 3.kvartal til neste år. Den økte produksjonen er anslått til å utgjøre 1,5 millioner fat pr dag på det meste.

På bakgrunn av dette har vi antatt at utviklingen i oljeprisen i de to scenariene blir som følger: I det

første scenariet øker prisen fra omlag 18 dollar i 2.kvartal i år til henholdsvis 23 og 25 dollar i 3. og 4.kvartal. I 1.kvartal 1991 faller den til 23 dollar igjen for deretter å bli liggende på 21 dollar pr fat. I det andre scenariet øker oljeprisen til 30 dollar pr fat i 3.kvartal i år og til 48 dollar i 4.kvartal. Gjennom 1991 faller den fra 45 dollar i 1.kvartal via 30 dollar i 2.kvartal og 25 dollar i 3.kvartal til 21 dollar i 4.kvartal. Deretter antas oljeprisen å følge den generelle pristuviklingen, med en realpris på omlag 20,5 dollar i 1990-priser.

Tabell 2 oppsummerer noen viktige forskjeller i den makroøkonomiske utviklingen mellom de to oljepris-scenariene og utviklingen i en referansebane der realprisen på olje ligger på omlag 19 dollar gjennom hele perioden. Også i disse beregningene har vi antatt uendret økonomisk politikk. Dette er ikke ment som en gjetning om hva som faktisk vil skje, men som et utgangspunkt for å vurdere virkningen på verdensøkonomien og norsk økonomi av krisen i Persiabukta.

Tabellen antyder at virkningene på verdensøkonomien av krisen i Persiabukta blir relativt beskjedne, dersom utviklingen blir som i det moderate scenariet. Krigshandlinger og medfølgende ødeleggelse av produksjonskapasitet kan imidlertid for en periode sende oljeprisene opp mot 50 dollar pr fat. Dette vil få tydelige virkninger på verdensøkonomien i form av lavere produksjon, høyere inflasjon og høyere rente. Virkningene må imidlertid antas å bli forbigående dersom oljeprisen vender tilbake til et normalnivå i løpet av 1991 og dersom store land velger å føre en økonomisk politikk som ikke forsterker utslagene av krisen.

Dersom oljeprisen i en lengre periode skulle bli liggende på et høyt nivå, vil konsekvensene for verdensøkonomien imidlertid bli større enn de som er beskrevet i tabell 2. Beregninger antyder at et prisnivå på 40 dollar pr fat fra og med 4.kvartal i år og ut 1991 vil gi en økning i inflasjonstakten hos de syv store industrilandene på over 2 prosentpoeng i 1991 og på 0,3 prosentpoeng i 1992 i forhold til nivået i en referansebane. BNP er anslått til å ligge henholdsvis 0,2 og 0,9 prosent under nivået i referansebanen i 1991 og 1992.

TABELL 2. BEREGNETE VIRKNINGER PÅ BNP (I PROSENT) OG INFLASJON (I PROSENTPOENG) FOR DE SYV STORE INDUSTRIELANDENE OG PÅ NORSK KURVRENTE (I PROSENTPOENG) AV TO ALTERNATIVE FORLØP FOR OLJEPRISEN

	Scenario 1			Scenario 2		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
BNP nivå	-0,1	-0,2	-0,0	-0,3	-0,7	-0,0
Konsumpriser	0,4	-0,0	0,0	1,6	-0,8	-0,5
Kurvrente	0,3	0,2	-0,0	1,4	0,5	-0,6

Utsiktene for 1990 og 1991 - en modellbasert framskriving

I dette vedlegget presenteres anslag for den økonomiske utvikling i Norge de nærmeste seks kvartalene. Beregninger er basert på SSBs kvartalsmodell KVARTS. Hensikten med beregningene er først og fremst å illustrere et mulig konjunkturforløp i tiden framover. Dette gjøres ved hjelp av kurver for vekstrater fra foregående kvartal (omregnet til årlig rate) i noen makroøkonomiske hovedstørrelser. For at leseren skal kunne sammenligne de anslagene som her gis med de som er gitt av andre, oppgir vi også årsvekstrater for makroøkonomiske hovedstørrelser i tabellen under. Anslagene er basert på følgende hovedforutsetninger:

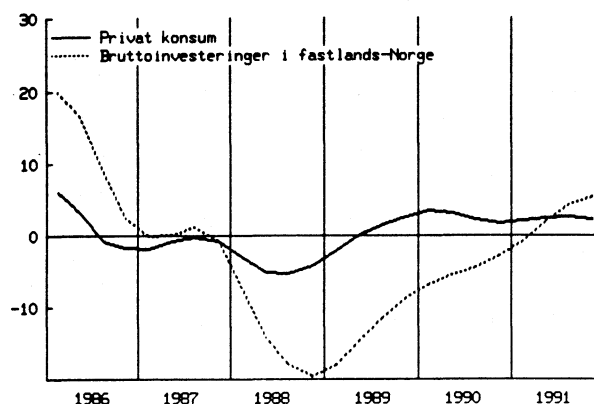
- Avtakende etterspørselsvekst hos Norges viktigste handelspartnere gjennom 1990, men ny oppgang i 1991.
- En tiltakende vekst i norske importpriser.
- En midlertidig oljeprisøkning i resten av 1990 og deretter gradvis reduksjon i oljeprisen til 21 dollar pr. fat (nominelt) i 4. kvartal 1991.
- Lav vekst i offentlig konsum og investeringer gjennom resten av 1990 og i 1991.
- En moderat reduksjon av personskattene i 1991 kombinert med en betydelig økning i avgifter på petroleumprodukter.

Hovedkonklusjonene fra de beregningene vi har utført er at vekstbidraget fra innenlandsk etterspørsel gjennom 1991 etterhvert vil komme fra økte

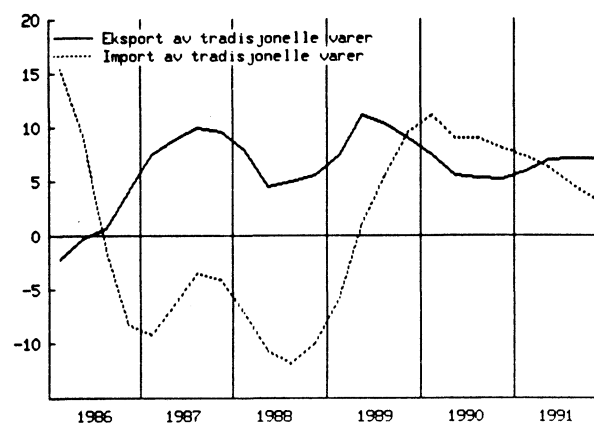
Tabell 1. Anslag for noen makroøkonomiske hovedstørrelser i 1990 og 1991. Prosent

	1990	1991
Privat konsum	3	2
Offentlig konsum	2,5	2
Bruttoinv. i fast kapital	-25,5	6,5
- fastlands-Norge	-6,5	-0,5
Innenlandsk etterspørsel		
fastlands-Norge	1	1,5
Eksport i alt	6,5	6,5
- tradisjonelle varer	8	6
Import i alt	3,5	7,5
- tradisjonelle varer	11	6,5
BNP	2	2
- fastlands-Norge	1	1,5
Utførte timeverk	-1	0,5
Arbeidsledighetsnivå (AKU)	5,5	5
Konsumprisvekst	4	4
Timelønnsvekst	4	4

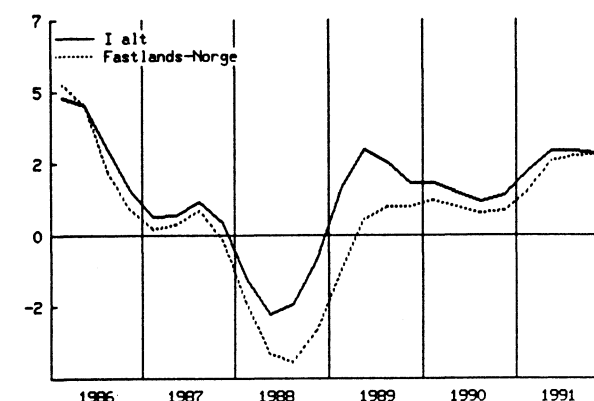
VEKST I KONSUM OG INVESTERINGER
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

VEKST I TRADISJONELL VAREEKSPORT OG -IMPORT
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

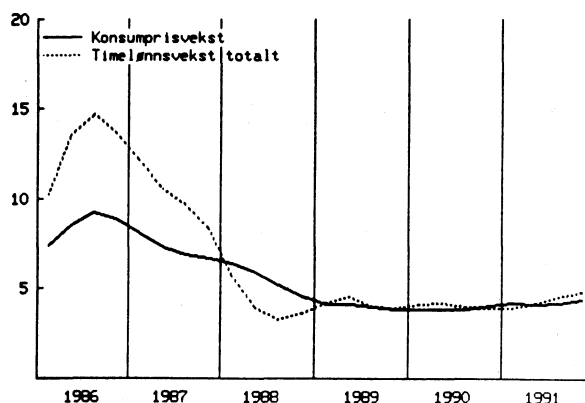
VEKST I BNP
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

investeringer og ikke konsum slik som i 1990. Eksportveksten av tradisjonelle varer vil nå en bunn i slutten av 1990 og deretter ta seg noe opp igjen, men ikke mer enn at årsveksten fra 1990 til 1991 reduseres i forhold til året før. Den sterke importveksten vil bli noe moderert i tiden framover. Bruttonasjonalproduktet ialt og for fastlands-Norge vil derfor gradvis vokse noe raskere enn hittil i 1990. Dette vil øke sysselsettingen igjen, men ikke så mye at samlet arbeidsledighet endres vesentlig fordi vi forventer at nedgangen i yrkesprosentene vil stoppe opp.

Pris- og lønnsveksten er beregnet å ville fortsette i om lag samme takt som i 1990. Antakelsen om økte miljøavgifter, noe høyere importprisvekst og en beregnet lavere produktivitetsvekst i forhold til 1990 trekker isolert sett prisstigningstakten opp. Moderat og til dels lavere vekst i offentlig regulerte priser og i husleie trekker i motsatt retning. Under disse forutsetningene, vil konsumprisveksten øke svakt fra 4. kvartal 1990, men ikke mer enn at

PRIS- OG LØNSVEKST
Regnet fra foregående kvartal, årlig rate

årsveksten fra 1990 til 1991 blir vel 4 prosent.

Med våre forutsetninger om importpriser, råoljepris og dollarkurs sammen med den beregnede import- og eksportutviklingen vil driftsbalansen overfor utlandet endre seg lite fra 1990 til 1991 og vil i begge årene være svakt på plussiden.

Økonomisk-politisk kalender

Juni

3. Staten og Jordbruksorganisasjonene blir enige om jordbruksoppgjøret. Oppgjøret har en ramme på 1 240 milliarder kroner.

6. UNI og Storebrand melder at de vil fusjonere fra nyttår 1990/91. Fusjonen, som er avhengig av regjeringens godkjenning, gjør at UNI og Storebrand vil få en markedsandel i skadeforsikring på 45 prosent og i livmarkedet på 41 prosent.

10. Norsk journalistlag (NJ) bryter forhandlingene med Avisenes arbeidsgiverforening og varsler streik for sine medlemmer i landets åtte største aviser. Avisenes arbeidsgiverforening svarer med å utestenge journalister fra 57 andre aviser. Streiken avblåses 15. juni etter at tariffavtale inngås. Journalistene oppnår blant annet 9 måneders svangerskapspermisjon og lavtlønnsgaranti.

18. Uravstemningen blant LOs medlemmer om lønnsoppgjøret gav nei-flertall. 50,1 prosent stemte nei, 48,1 ja og 1,8 prosent ble forkastet. Det var 58 prosent av de stemmeberettigede som stemte, noe som gjør avstemningen rådgivende. Det er første gang siden 1958 at LO-medlemmene forkaster et forhandlingsresultat. LO-ledelsen bestemte seg for å ta avstemningsresultatet til følge.

19. Journalistene i NRK går i streik. Streiken blir avblåst 13. juli, etter at NRK-journalistene blant annet oppnår garanti for å tilpasse seg lønnsnivået til de 8 største avisene i løpet av 5 år.

29. Statoilstyret går inn for å bygge metanolfabrikk i midt-Norge. Anlegget er kostnadsberegnet til 2,5 milliarder 1990-kroner, og vil kreve årlige gassleveran-

ser på 750 millioner kubikkmeter. Anlegget er tenkt som en mulig mottaker av gassen fra Heidrun-feltet.

Juli

1. Norges Bank avvikler de fleste gjenværende valutareguleringer. Heretter kan innlendinger fritt gjøre valutatransaksjoner med utlandet (bortsett fra å tegne kapitalforsikring i utenlandsk selskap) uten lisens. Det innføres meldingsplikt for innførsel/utførsel av sedler og mynt over NOK 25.000,- og for valutatransaksjoner direkte med utlandet (dvs. utenom norsk valutabank).

2. Regjeringen vedtar tvungen lønnsnemnd i oppgjøret mellom Oljearbeidernes fellessammenslutning (OFS) og Oljeindustriens landsforening (OLF), etter at forhandlingene var helt fastlåst og OFS varslet en lengre streik. Streiken varte mindre enn ett døgn.

3. Ny avtale mellom LO og NHO inngås. De viktigste endringene i forhold til den opprinnelige (jfr. 13.03.90) er at rammen øker med omlag 0,1 prosentpoeng og at lavtlønnsgarantien på 30 øre pr. time betales fra 1. april istedenfor 1. oktober.

3. A/S Norske Shell tildeler Kongsberg Offshore en kontrakt til en verdi av 480 millioner kroner i forbindelse med undervannssystemene på Draugen-feltet i Nordsjøen. Dermed er det i alt tildelt kontrakter til en verdi av 5,5 milliarder kroner. 94 prosent er tildelt norske industribedrifter på Draugen-feltet.

24. Regjeringen beslutter å oppnevne en tverrfaglig nasjonal miljøkommisjon. Utvalgets leder skal være statsminister Jan P. Syse. Ellers deltar miljøvernministeren og representanter for Naturvernforbundet, LO, NHO og Kommunenes Sentralforbund.

Tabell - og diagramvedlegg

Innhold	Side
A. NASJONALREGNSKAP FOR NORGE ¹⁾	
Tabell A1 (1.1): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr	1*
Tabell A2 (1.2): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1988-priser. Mill. kr	2*
Tabell A4 (1.4): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr	3*
Tabell A5 (1.5): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	4*
Tabell A6 (1.6): Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill. kr	5*
Tabell A12 (1.12): Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr	6*
Tabell A15 (4.1): Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent	7*
Tabell A16 (4.2): Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volum- og prisendringer i prosent	8*
Tabell A17 (4.3): Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent	9*
Tabell A19 (4.5): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent	10*
Tabell A20 (4.6): Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent	11*
Tabell A21 (4.7): Import av varer og tjenester. Volum- og prisendring i prosent	12*
Tabell A27 (5.1): Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr	13*
Tabell A28 (5.2): Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	14*
Tabell A29 (5.3): Vareinnsats etter næring. Mill. kr	15*
Tabell A30 (5.4): Vareinnsats etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	16*
Tabell A35 (6.1): Privat konsum. Mill. kr	17*
Tabell A36 (6.2): Privat konsum. Faste 1988-priser. Mill. kr	18*
Tabell A38 (6.9): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr	19*
Tabell A39 (6.10): Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Faste 1988-priser. Mill. kr	20*
Tabell A40 (6.13): Eksport av varer og tjenester. Mill. kr	21*
Tabell A41 (6.14): Eksport av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr	22*
Tabell A42 (6.15): Import av varer og tjenester. Mill. kr	23*
Tabell A43 (6.16): Import av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr	24*
B. KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE	
Tabell B1: Olje- og gassproduksjon	25*
Tabell B2: Produksjonsindeksen etter næring og anvendelse	25*
Tabell B3: Industriproduksjon - produksjonsindeksen	25*
Tabell B4: Ordretilgang - industri	26*
Tabell B5: Ordreserver - industri	26*
Tabell B6: Lagerbeholdning	27*
Tabell B7: Arbeidsmarkedet - arbeidskraftundersøkelsen	27*
Tabell B8: Arbeidsmarkedet - arbeidskontorenes registreringer	27*
Tabell B9: Industriinvesteringer i verdi - investeringsundersøkelsen	28*
Tabell B10: Boligbygging	28*
Tabell B11: Detaljomsetningsvolum - sesongjustert indeks	28*
Tabell B12: Detaljomsetningsvolum mv. - endring fra foregående år	28*
Tabell B13: Timefortjeneste	29*
Tabell B14: Konsumprisindeksen	29*
Tabell B15: Engrospriser	29*
Tabell B16: Utenrikshandel - verditall	30*
Tabell B17: Utenrikshandel - indekser	30*

¹⁾ Tallene i parentes gir henvisning til tabellene i NOS NASJONALREGNSKAPSSTATISTIKK 1987

Diagrammer

Olje- og gassproduksjon	31*
Produksjonsindeksen	31*
Ordreindeksen - industri	32*
Byggearealstatistikk og boliglån, nye boliger	33*
Ordreindeksen - anleggsvirksomhet	33*
Arbeidsledighet og sysselsetting	34*
Antatte og utførte investeringer i industrien	34*
Lager	34*
Detaljomsetning mv.	34*
Lønninger	35*
Konsum- og engrospriser	35*
Utenrikshandel	35*

C. INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

Tabell C1: Produksjon og eksport av råolje fra norsk sokkel	36*
Tabell C2: Produksjon og eksport av naturgass fra norsk sokkel	36*
Tabell C3: Leteaktivitet på norsk sokkel	37*
Tabell C4: Påløpte kostnader til leting etter olje og gass på norsk sokkel	38*
Tabell C5: Påløpte investeringskostnader til feltutbygging på norsk sokkel	38*
Tabell C6: Råoljepriser pr. fat	39*

D. NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

Tabell D1: Bruttonasjonalprodukt	40*
Tabell D2: Privat konsum	40*
Tabell D3: Offentlig konsum	40*
Tabell D4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital	41*
Tabell D5: Eksport av varer og tjenester	41*
Tabell D6: Import av varer og tjenester	41*

E. KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

Tabell E1: Sverige	42*
Tabell E2: Danmark	42*
Tabell E3: Storbritannia	42*
Tabell E4: Forbundsrepublikken Tyskland	42*
Tabell E5: Frankrike	43*
Tabell E6: USA	43*
Tabell E7: Japan	43*

1*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A1. (1.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Mill. kr 1) 2)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582921	627582	147908	155770	159277	164627	157650	156266
Innenlandsk bruk av								
varer og tjenester	587049	601547	139838	147084	151058	163567	148939	152316
Konsum	430938	446952	102877	111068	111566	121442	110017	118504
Privat konsum	308603	316014	73065	77948	79451	85549	78707	83260
Spesifisert innen-								
landsk konsum	295960	306108	71095	75681	76387	82945	76582	80488
Konsum i utlandet,								
netto	12643	9905	1970	2268	3064	2604	2125	2771
Offentlig konsum	122335	130939	29812	33119	32115	35893	31311	35244
Statlig konsum	46632	51645	10688	13235	12105	15618	11273	14714
Sivilt	29017	31417	7064	8125	7856	8373	7602	8951
Forsvar	17614	20228	3624	5110	4249	7246	3671	5763
Kommunalt konsum ...	75703	79294	19124	19884	20011	20275	20038	20531
Bruttoinvestering	156111	154594	36961	36016	39492	42125	38922	33812
Bruttoinvestering i								
fast kapital	169359	170530	30962	48087	41970	49511	29143	31977
Næringsvirksomhet.	146716	147588	25955	42696	36576	42360	24218	26858
Oljevirksomhet ..	32953	42003	2249	18181	11277	10295	3149	4259
Annen nærings-								
virksomhet	113763	105585	23706	24515	25299	32065	21068	22599
Offentlig								
forvaltning	22642	22942	5006	5391	5393	7151	4926	5119
Statlig	7970	9352	1531	2122	2099	3600	1927	2231
Kommunal	14673	13590	3475	3269	3294	3551	2999	2887
Lagerendring	-13247	-15935	6000	-12070	-2478	-7386	9778	1835
Oljeplattformer								
under arbeid	-1197	-7911	4170	-8191	-2137	-1752	3859	3615
Annen lagerendring	-12050	-8025	1830	-3879	-342	-5634	5920	-1779
Eksport	213883	262088	60519	66933	66486	68149	68392	67828
Råolje og naturgass ..	48514	73540	17003	18817	18375	19345	18875	15978
Eksport ellers	165369	188547	43516	48116	48111	48804	49516	51850
-Import	218011	236052	52448	58247	58267	67090	59680	63878

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Tallene i parentes gir henvisning til tabellene i NOS NASJONALREGNSKAPSTATISTIKK 1987.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

REVISJONER AV DE KVARTALSVISE NASJONALREGNSKAPSTALLENE.

De kvartalsvise nasjonalregnskapstallene kan bli endret for hvert nytt kvartal som beregnes og publiseres. Dette skyldes hovedsaklig:

- i) Ny informasjon.
Det tas løpende inn ny informasjon om alle kvartalene i inneværende år. Særlig gjelder dette siste kvartal hvor datagrunnlaget er ufullstendig, og beregningene derfor i større grad er basert på anslag.
- ii) Skifte av basisår.
I det kvartalsvise nasjonalregnskapet skiftes basisåret en gang om året.
- iii) Avstemming mot årlig nasjonalregnskap.
Det kvartalsvise nasjonalregnskapet avstemmes mot de årlige nasjonalregnskapene etterhvert som disse publiseres. Denne avstemmingen medfører revisjoner av både sum 4 kvartaler og kvartalsmønsteret.
- iv) Metodeforbedringer.
Det arbeides kontinuerlig med å forbedre metodene som benyttes i beregningsopplegget.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A2. (1.2) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582922	590026	141808	145342	149567	153310	146050	146585
Innenlandsk bruk av								
varer og tjenester	587050	574180	136389	140415	143809	153567	140342	141821
Konsum	430938	428176	100606	106264	106138	115168	103141	109256
Privat konsum	308603	302798	71205	74758	75660	81175	73541	76810
Spesifisert innen-								
landsk konsum	295960	293473	69315	72597	72786	78774	71636	74450
Konsum i utlandet,								
netto	12643	9325	1890	2161	2874	2401	1905	2360
Offentlig konsum	122335	125377	29400	31506	30478	33993	29600	32446
Statlig konsum	46632	49395	10510	12622	11483	14780	10638	13640
Sivilt	29017	29982	6942	7704	7432	7905	7160	8266
Forsvar	17614	19412	3568	4918	4051	6875	3478	5374
Kommunalt konsum ...	75703	75983	18890	18885	18995	19213	18962	18807
Bruttoinvestering	156112	146005	35784	34151	37671	38400	37200	32565
Bruttoinvestering i								
fast kapital	169358	161231	30096	45708	39664	45764	27766	30398
Næringsvirksomhet.	146716	138954	25144	40484	34440	38885	23008	25462
Oljevirksomhet .	32953	39532	2248	17075	10593	9616	2935	3878
Annen nærings-								
virksomhet	113763	99421	22896	23409	23847	29269	20073	21584
Offentlig								
forvaltning	22643	22277	4951	5224	5223	6878	4757	4936
Statlig	7970	9064	1514	2057	2033	3460	1860	2151
Kommunal	14673	13213	3437	3166	3191	3418	2898	2785
Lagerendring	-13247	-15226	5688	-11557	-1993	-7364	9435	2167
Oljeplattformer								
under arbeid	-1197	-7264	4039	-7664	-1999	-1640	3641	3399
Annen lagerendring	-12049	-7962	1649	-3893	6	-5724	5794	-1232
Eksport	213883	235854	55766	59620	59676	60792	61177	63924
Råolje og naturgass ..	48514	60928	15099	14905	15430	15494	15071	14405
Eksport ellers	165370	174926	40666	44715	44247	45298	46107	49518
-Import	218011	220008	50347	54693	53918	61050	55468	59159

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

3*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A4. (1.4) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv. a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582925	627586	147909	155771	159278	164628	157651	156267
Næringsvirksomhet	449361	491758	116834	121724	125173	128027	123147	119390
Primærnæringer	17602	17310	3595	1242	8614	3859	3820	1854
Jordbruk	9472	9783	1116	-813	7381	2099	1157	-358
Skogbruk	3662	3926	1597	997	320	1012	1692	1036
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	4468	3601	881	1059	913	748	970	1176
Oljevirksomhet	50416	76612	17137	19960	18731	20783	20944	17581
Råolje og naturgass	45055	70812	15697	18560	17355	19200	19441	16200
Rørtransport	5361	5800	1440	1400	1376	1583	1503	1381
Industri og bergverks- drift	90567	95944	24239	24787	22228	24689	24236	23194
Bergverksdrift	1554	1767	424	468	437	438	444	497
Industri	89013	94177	23815	24319	21791	24251	23793	22696
Skjermet industri	24791	25929	6077	6694	6194	6964	6551	7024
Utekonkurrerende industri	21795	25755	6861	6722	6140	6033	5531	5177
Hjemmekonkurrerende industri	42426	42493	10877	10904	9457	11255	11712	10495
Elektrisitetsforsyning	23235	25614	7002	6003	5383	7226	7746	6374
Bygge- og anleggs- virksomhet	36516	31213	7264	7932	7660	8357	6367	6747
Varehandel	61155	62723	14118	16304	15439	16862	14947	16977
Utenriks sjøfart og oljeboring	11269	15496	3555	3425	4133	4383	4637	4602
Utenriks sjøfart ...	9291	13304	3112	2893	3582	3717	4059	3961
Oljeboring	1978	2193	443	532	551	667	577	641
Samferdsel	35763	37552	8565	9850	9876	9261	8724	9846
Boligtjenester	24885	27934	6717	6903	7088	7226	7436	7666
Finansiell tjeneste- yting	27920	29617	7557	7506	7388	7165	6723	6608
Annen næringsvirksomhet	70033	71743	17083	17811	18633	18216	17566	17943
Hotell- og restaurantdrift	9341	9870	2133	2418	3063	2256	2260	2621
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	30733	30634	7489	7610	7735	7800	7456	7411
Tjenesteyting ellers	29960	31239	7462	7783	7834	8160	7850	7910
Offentlig forvaltning ..	91935	97981	23140	25056	24733	25052	24853	26527
Statlig forvaltning ..	27685	29446	6697	7764	7368	7617	7276	8270
Sivilt	20323	21684	4980	5715	5422	5568	5349	6132
Forsvar	7361	7761	1717	2049	1946	2048	1926	2138
Kommunal forvaltning..	64250	68536	16443	17292	17365	17435	17577	18257
Korreksjonsposter	41629	37847	7935	8991	9371	11549	9652	10350
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	57887	13339	14154	14334	16060	13725	14450
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6245	1318	1532	1591	1804	1754	1616
Frie banktjenester ...	-24628	-26285	-6722	-6694	-6554	-6315	-5828	-5716
MEMO:								
Fastlands-Norge	521240	535478	127217	132386	136414	139461	132070	134083
Skjermede næringer .	447335	457936	106577	112237	119147	119976	111723	115701
Utekonkurrerende næringer	23349	27522	7285	7190	6577	6471	5974	5675
Hjemmekonkurrerende næringer	50556	50019	13356	12959	10690	13015	14374	12707

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

4*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A5. (1.5) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582925	590030	141809	145343	149568	153311	146051	146586
Næringsvirksomhet	449361	456525	110332	111776	116165	118252	113018	111445
Primærnæringer	17602	18382	3685	1771	8852	4075	4224	2554
Jordbruk	9472	9788	1144	-521	7229	1937	1215	-50
Skogbruk	3662	3653	1510	944	291	909	1538	940
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	4468	4941	1031	1348	1333	1229	1471	1664
Oljevirksomhet	50416	62829	15224	15547	15668	16391	16558	15993
Råolje og naturgass	45055	56643	13660	14042	14179	14763	14916	14498
Rørtransport	5361	6186	1564	1505	1489	1628	1642	1495
Industri og bergverks- drift	90567	90921	22756	23442	21016	23707	23441	22664
Bergverksdrift	1554	1662	383	445	410	424	409	433
Industri	89013	89259	22373	22998	20606	23283	23031	22231
Skjermet industri	24791	24914	5984	6529	5952	6449	5996	6232
Utekonkurrerende industri	21796	22524	5736	5649	5400	5738	5965	5804
Hjemmekonkurrerende industri	42426	41821	10653	10819	9253	11096	11071	10194
Elektrisitetforsyning	23235	25217	6857	5866	5366	7128	7165	5927
Bygge- og anleggs- virksomhet	36517	30925	7380	7743	7559	8243	6444	6794
Varehandel	61155	59755	13557	15089	14641	16468	14229	15504
Utenriks sjøfart og oljeboring	11268	12294	2925	3035	3101	3234	3360	3385
Utenriks sjøfart ...	9291	10358	2505	2567	2615	2672	2902	2876
Oljeboring	1977	1936	419	469	486	562	458	509
Samferdsel	35763	35716	8136	9324	9406	8851	8360	9255
Boligtjenester	24885	25737	6375	6415	6454	6493	6527	6556
Finansiell tjeneste- yting	27920	26371	6690	6565	6565	6552	6309	6191
Annen nærings- virksomhet	70033	68376	16748	16979	17538	17111	16402	16623
Hotell- og restaurantdrift	9341	9177	2019	2277	2801	2080	2087	2382
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	30733	29622	7423	7343	7397	7459	7131	7053
Tjenesteyting ellers	29960	29577	7306	7359	7340	7572	7184	7188
Offentlig forvaltning ..	91935	93692	22868	23717	23408	23700	23511	24213
Statlig forvaltning ..	27684	28092	6600	7346	6956	7189	6866	7588
Sivilt	20323	20639	4894	5395	5107	5243	5035	5615
Forsvar	7361	7453	1706	1951	1849	1947	1831	1973
Kommunal forvaltning..	64250	65600	16267	16371	16452	16511	16646	16625
Korreksjonsposter	41629	39813	8609	9850	9995	11359	9522	10928
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	56416	13191	13858	13882	15486	13223	13957
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6481	1289	1734	1856	1603	1791	2343
Frie banktjenester ...	-24628	-23084	-5870	-5742	-5742	-5730	-5492	-5372
MEMO:								
Fastlands-Norge	521241	514906	123661	126761	130799	133686	126133	127209
Skjermede næringer .	447335	440306	104347	107556	114113	114290	105679	108173
Utekonkurrerende næringer	23350	24185	6120	6094	5810	6162	6374	6237
Hjemmekonkurrerende næringer	50557	50415	13194	13111	10876	13234	14080	12799

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

5*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A6. (1.6) Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttonasjonalprodukt ..	582922	627583	147909	155770	159277	164627	157651	156266
-Renter, aksjeutbytte								
m.v. til utlandet,								
netto	13553	17740	5811	5082	4332	2515	6210	..
Bruttonasjonalinntekt ..	569369	609843	142098	150688	154945	162112	151441	..
-kapitalslit	93122	100577	24505	24936	25357	25779	25991	26341
Nasjonalinntekt	476247	509266	117593	125752	129588	136333	125449	..
Stønader til								
utlandet, netto	6400	6590	1289	1567	1336	2398	1220	..
Disponibel inntekt for								
Norge	469847	502676	116304	124185	128252	133935	124229	123025
-konsum i alt	430938	446952	102877	111068	111566	121442	110017	118504
Sparing	38909	55723	13427	13118	16686	12492	14212	4521
Disponibel realinntekt								
for Norge 2)	469849	479172	113464	118277	121954	125477	116826	114408

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Deflatert med prisindeks (1988=100) for innenlandsk anvendelse ekskl. kapitalslit.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

6*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A12. (1.12) Utenriksregnskap. Sammendrag. Mill. kr

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Driftsregnskap								
Varer og tjenester								
Eksport	213883	262088	60519	66933	66486	68150	68392	67828
Varer	152305	189987	44186	49128	46999	49674	49423	48259
Tjenester	61578	72101	16333	17804	19488	18476	18968	19569
Import	218012	236051	52448	58247	58267	67089	59681	63878
Varer	154600	166339	36985	40859	39179	49316	42262	45243
Tjenester	63413	69712	15464	17388	19088	17772	17419	18635
Eksportoverskudd	-4129	26037	8071	8685	8219	1062	8711	3950
Renter og stønader								
Fra utlandet	23540	26120	5850	6486	6506	7278	7500	..
Renter	19413	22283	4974	5597	5516	6196	6368	..
Aksjeutbytte mv.	2339	2001	489	421	460	631	685	..
Stønader	1787	1836	388	467	531	450	448	..
Til utlandet	43490	50449	12951	13134	12174	12190	14931	..
Renter	29908	35680	8835	8454	9649	8742	9989	..
Aksjeutbytte	5396	6344	2438	2647	659	600	3274	..
Stønader	8186	8425	1678	2034	1866	2847	1668	..
Rente- og stønadsoverskudd	-19950	-24329	-7101	-6648	-5668	-4912	-7430	-6900
Overskudd på driftsregnskapet	-24079	1708	970	2037	2551	-3850	1281	-2950
Netto endringer i fordringer og gjeld ikke forårsaket av transaksjoner mv.	-2860	-2953	-4748	-6663	1369	7089	2887	..
Tildelte spesielle trekkrettigheter i IMF	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto omvurderinger av fordringer og gjeld pga. valutakursendringer	-2333	-1705	-4620	-6464	1439	7940	3508	..
Norges Banks fordringer på utlandet	380	-806	22	234	-96	-966	-1501	..
Andre bankinnskudd og kortsiktig lånegjeld	-1277	-2425	-1712	-2962	115	2134	695	..
Langsiktig lånegjeld	-1803	679	-4542	-6423	1778	9866	5332	..
Lån til utlandet	367	847	1610	2689	-358	-3094	-1019	..
Fordringer og gjeld ellers	..	..	..	..	..	..	..	..
Andre omvurderinger ...	-527	-1248	-126	-201	-70	-851	-620	..
Nedgang i Norges nettogjeld.....	-26940	-1246	-3778	-4626	3920	3238	4168	..
Kapitalregnskap								
Netto inngang, langsiktige kapitaltransaksjoner.....	34224	25570	10074	4320	9584	1592	-5860	..
Netto inngang, kjente kortsiktige kapitaltransaksjoner.....	1942	-20728	-6683	-4397	-8689	-959	8939	..
Netto inngang, andre kortsiktige kapitaltransaksjoner og statistiske feil.....	-12087	-6550	-4361	-1960	-3446	3217	-4360	..
Netto kapitaltransaksjoner i alt.....	24079	-1708	-970	-2037	-2551	3850	-1281	2950
Netto endringer i fordringer og gjeld forårsaket av valutakursendringer mv.....	2860	2953	4748	6663	-1369	-7089	-2887	..
Oppgang i Norges nettogjeld.....	26940	1246	3778	4626	-3920	-3238	-4168	..

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

7*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A15. (4.1) Bruttonasjonalprodukt etter anvendelse. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttonasjonalprodukt ..	2.0	2.8	2.5	3.0	0.9	6.8	5.9	7.1	3.5	-0.5
Innenlandsk bruk av										
varer og tjenester	-3.6	-1.2	2.4	2.9	1.0	5.0	4.4	4.8	3.5	2.5
Konsum	-0.2	-0.2	2.2	2.5	2.8	4.7	4.4	4.1	4.3	3.8
Privat konsum	-1.5	-0.3	0.1	3.3	2.7	4.6	4.4	3.9	4.3	4.0
Spesifisert innen-										
landsk konsum	-0.0	1.0	0.5	3.3	2.6	4.5	4.3	3.9	4.2	3.7
Konsum i utlandet,										
netto	-34.2	-25.5	-12.6	0.8	9.2	8.3	6.2	4.4	7.0	11.9
Offentlig konsum	3.0	0.2	7.4	0.7	3.0	5.0	4.6	4.6	4.3	3.3
Statlig konsum	9.3	1.0	15.4	1.2	8.1	4.9	5.0	4.7	4.2	2.9
Sivilt	-0.6	4.4	8.1	3.1	7.3	5.4	5.1	5.2	4.3	2.7
Forsvar	29.3	-4.7	25.1	-2.5	9.3	4.1	4.6	4.1	3.9	3.2
Kommunalt konsum ...	-0.8	-0.2	2.0	0.4	-0.4	5.1	4.4	4.4	4.4	3.7
Bruttoinvestering	-12.8	-4.2	3.0	4.0	-4.6	5.7	4.3	6.9	1.3	-1.5
Bruttoinvestering i										
fast kapital	-14.4	3.5	10.6	-7.7	-33.5	5.8	5.6	5.3	2.0	-0.0
Næringsvirksomhet.	-15.7	5.0	10.5	-8.5	-37.1	6.1	6.0	5.9	2.0	0.0
Oljevirkksomhet .	-12.2	76.7	119.2	30.6	-77.3	6.7	5.3	5.3	7.2	3.2
Annen nærings-										
virksomhet	-18.1	-11.0	-5.0	-12.3	-7.8	5.7	6.1	6.3	1.4	-0.0
Offentlig										
forvaltning	-2.1	-5.5	11.1	-3.9	-5.5	3.1	3.3	2.3	2.4	0.5
Statlig	17.4	5.5	38.6	22.8	4.6	3.2	3.5	2.5	2.5	0.5
Kommunal	-11.7	-11.4	-7.5	-15.7	-12.1	3.1	3.2	2.2	2.4	0.4
Lagerendring	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Oljeplattformer										
under arbeid	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Annen lagerendring	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Eksport	15.4	14.1	7.0	9.7	7.2	12.9	10.6	11.6	3.0	-5.5
Råolje og naturgass ..	32.5	35.1	13.6	-0.2	-3.4	20.5	19.3	39.1	11.2	-12.1
Eksport ellers	10.6	8.3	4.9	13.4	10.7	9.8	7.6	3.8	0.4	-2.7
-Import	-0.3	2.9	6.7	10.2	8.2	8.6	7.1	5.8	3.3	1.4

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

8*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A16. (4.2) Bruttonasjonalprodukt etter næring. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttonasjonalprodukt ..	2.0	2.8	2.5	3.0	0.9	6.8	5.9	7.1	3.5	-0.5
Næringsvirksomhet	2.5	2.9	2.6	2.4	-0.3	8.6	7.3	8.1	2.9	-1.6
Primærnæringer	2.9	8.0	-0.2	14.6	44.2	-27.7	-2.8	-6.2	-7.3	3.5
Jordbruk	-147.1	6.9	5.3	6.2	-90.4	13.6	1.9	0.4	-2.4	359.5
Skogbruk	-5.5	5.2	3.3	1.9	-0.4	7.4	5.8	7.2	4.0	4.4
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	44.5	15.1	-9.8	42.6	23.5	-25.0	-30.8	-32.2	-22.9	-10.0
Oljevirksomhet	32.1	29.7	20.4	8.8	2.9	22.1	19.9	43.2	12.4	-14.4
Råolje og naturgass	33.7	30.7	21.1	9.2	3.2	25.2	21.9	49.9	13.4	-15.5
Rørtransport	19.1	20.8	14.6	5.0	-0.7	-9.0	-1.1	-6.3	-0.6	-0.7
Industri og bergverksdrift	1.0	2.3	1.1	3.0	-3.3	7.5	5.6	0.6	-2.9	-3.2
Bergverksdrift	5.6	6.5	11.3	6.8	-2.7	6.1	6.1	3.3	-2.0	9.2
Industri	0.9	2.2	0.9	2.9	-3.3	7.5	5.5	0.6	-3.0	-3.5
Skjermet industri	1.8	3.8	-0.7	0.2	-4.5	2.3	6.4	7.8	7.6	9.9
Utekonkurrerende industri	3.1	4.2	3.0	4.0	2.7	27.1	12.6	-8.6	-22.5	-25.0
Hjemmekonkurrerende industri	-0.8	0.0	0.8	3.9	-5.8	1.2	0.9	1.7	3.6	2.2
Elektrisitetstilførsel	17.4	8.8	6.1	4.5	1.0	-0.9	-0.1	2.5	5.9	5.1
Bygge- og anleggs- virksomhet	-16.4	-17.3	-8.9	-12.7	-12.3	1.3	2.4	0.3	0.4	-3.1
Varehandel	-1.0	-0.2	2.7	5.0	2.7	7.5	2.6	2.9	0.9	1.3
Utenriks sjøfart og oljeboring	10.1	7.8	9.9	14.9	11.5	18.5	37.0	27.7	13.5	20.5
Utenriks sjøfart	11.5	9.2	11.3	15.9	12.0	19.0	43.5	31.1	12.6	22.2
Oljeboring	3.0	0.8	3.6	9.2	8.7	16.3	6.6	11.8	19.4	10.8
Samferdsel	-0.2	3.3	-0.7	2.7	-0.7	5.4	4.7	3.7	-0.9	0.7
Boligtjenester	3.6	3.3	3.0	2.4	2.2	7.2	7.7	8.0	8.1	8.7
Finansiell tjenesteyting	-6.0	-6.5	-5.1	-5.7	-5.7	15.9	12.7	6.3	-5.7	-6.7
Annen nærings- virksomhet	-3.6	-2.8	-0.8	-2.1	-2.1	5.3	5.6	5.0	5.0	2.9
Hotell- og restaurantdrift	-3.8	1.2	2.5	3.4	4.6	7.0	8.4	5.6	2.5	3.6
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet	-5.4	-5.6	-2.3	-3.9	-3.9	4.1	3.7	3.7	3.7	1.4
Tjenesteyting ellers	-1.5	-1.4	-0.2	-1.7	-2.3	5.9	6.4	6.2	7.0	4.1
Offentlig forvaltning ..	1.6	2.1	2.5	2.8	2.1	5.4	4.9	4.9	4.5	3.7
Statlig forvaltning ..	0.9	2.1	2.6	4.0	3.3	5.4	5.6	5.5	4.4	3.1
Sivilt	-0.1	3.7	2.3	2.9	4.1	5.6	5.8	5.8	4.4	3.1
Forsvar	3.7	-2.1	3.2	7.3	1.1	4.7	4.9	4.8	4.6	3.2
Kommunal forvaltning ..	1.9	2.1	2.5	2.3	1.6	5.4	4.6	4.6	4.5	4.0
Korreksjonsposter	-2.3	2.7	1.3	10.6	10.9	-10.2	-7.3	0.5	10.0	3.7
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ..	-4.7	-3.7	-1.5	0.2	0.7	2.7	2.5	2.1	2.6	1.4
Avgiftskorreksjoner ..	1.6	22.6	1.7	39.0	35.1	-19.0	-13.8	10.1	-4.2	-21.9
Frie banktjenester ..	-6.8	-7.4	-5.7	-6.4	-6.4	18.2	14.3	7.4	-7.3	-8.7
MEMO:										
Fastlands-Norge	-1.0	0.2	0.5	2.0	0.4	4.4	3.6	2.9	1.8	0.9
Skjermede næringer ..	-1.6	-0.2	0.4	1.3	0.6	4.0	3.7	4.0	3.5	2.5
Utekonkurrerende næringer	3.3	4.4	3.5	4.2	2.3	25.5	12.2	-7.9	-21.3	-22.9
Hjemmekonkurrerende næringer	2.2	1.8	-0.2	6.7	-2.4	-1.0	-2.8	-0.7	0.8	0.5

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A17. (4.3) Privat konsum. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Privat konsum	-1.5	-0.3	0.1	3.3	2.7	4.6	4.4	3.9	4.3	4.0
Spesifisert innen-										
landsk konsum	-0.0	1.0	0.5	3.3	2.6	4.5	4.3	3.9	4.2	3.7
Matvarer	1.7	0.6	-1.2	1.2	1.8	3.2	3.1	2.4	3.3	2.9
Drikkevarer og										
tobakk	1.9	-1.5	2.4	-4.2	0.7	5.8	4.9	4.5	6.5	6.8
Klær og skotøy	-4.9	1.4	-1.2	11.5	10.4	3.6	3.2	3.1	2.5	1.8
Bolig, lys og bren-										
sel	2.5	3.9	0.7	2.7	2.0	5.5	5.9	6.0	6.9	6.4
Møbler og hushold-										
ningsartikler	-6.3	-2.9	-0.7	3.9	0.9	3.7	3.1	2.2	1.9	2.4
Helsepleie	0.7	1.5	1.7	1.2	-0.0	4.2	4.3	4.1	4.8	3.1
Transport, post- og										
teletjenester	-4.2	-3.7	0.6	5.4	-0.5	5.8	5.5	4.6	3.3	1.8
Fritidssysler og ut-										
danning	6.8	5.6	1.5	3.6	3.2	3.6	3.6	4.1	3.7	4.6
Andre varer og tje-										
nester	-1.1	3.0	3.0	5.5	6.0	4.4	4.1	3.6	3.4	2.7
Korreksjonsposter	-34.2	-25.5	-12.6	0.8	9.2	8.3	6.2	4.4	7.0	11.9
Nordmenns konsum i										
utlandet	-20.8	-16.7	-12.7	-2.9	5.6	7.0	5.6	4.4	5.6	7.5
Utlendingers konsum										
i Norge	-3.7	-7.3	-12.9	-6.3	2.3	5.3	5.1	4.5	4.2	3.4

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

10*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A19. (4.5) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Bruttoinvestering i fast kapital	-14.4	3.5	10.6	-7.7	-33.5	5.8	5.6	5.3	2.0	-0.0
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 1)	-17.6	-19.6	-12.8	-16.1	-15.4	3.0	3.1	1.7	1.6	-0.2
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gassrørledning	66.6	32.5	10.2	29.0	-31.9	7.0	5.2	6.1	9.9	5.6
Skip og båter	-10.9	76.0	43.9	-32.9	-17.6	26.4	20.3	15.9	3.9	4.4
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	22.1	17.5	3.7	93.6	74.3	-3.5	8.1	4.8	7.3	0.1
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	-22.4	121.5	314.2	258.6	-90.4	7.1	5.4	6.2	62.5	1.1
Maskiner, redskap og inventar ellers	-16.3	-12.3	-8.1	-3.5	-6.1	2.6	2.5	0.8	0.9	0.2
Næringsvirksomhet	-15.7	5.0	10.5	-8.5	-37.1	6.1	6.0	5.9	2.0	0.0
Primærnæringer	-23.5	-19.2	-19.8	9.3	-15.5	4.8	3.9	1.1	3.4	-3.8
Jordbruk	-17.8	-17.1	-12.7	1.7	1.6	2.7	2.9	0.9	1.0	-0.2
Skogbruk	6.3	5.0	3.0	1.5	3.6	3.3	3.2	1.2	0.7	0.1
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	-47.5	-35.0	-42.3	27.9	-86.7	12.0	8.0	3.4	7.3	-80.5
Oljevirkomhet	-12.2	76.7	119.2	30.6	-77.3	6.7	5.3	5.3	7.2	3.2
Råolje og naturgass	-12.0	76.4	121.7	27.3	-78.1	6.7	5.3	5.3	7.0	3.1
Rørtransport	-36.8	91.1	-0.4	315.9	72.0	7.0	5.1	6.0	9.9	5.6
Industri og bergverksdrift	-21.5	-14.8	-15.1	-12.8	-8.0	2.7	3.0	1.5	1.6	0.3
Bergverksdrift	15.3	106.9	35.7	-12.4	-3.1	2.8	3.4	1.4	1.6	-0.0
Industri	-22.4	-17.1	-16.7	-12.8	-8.2	2.7	3.0	1.5	1.6	0.3
Skjermet industri	-15.8	-21.6	-7.9	-21.8	-22.6	2.8	3.1	1.6	1.7	0.1
Utekonkurrerende industri	-42.3	-32.9	-35.9	-14.4	18.5	2.7	2.8	1.4	1.4	0.3
Hjemmekonkurrerende industri	-4.0	3.7	0.7	-5.6	-17.9	2.7	2.9	1.5	1.7	0.4
Elektrisitetsforsyning	-26.4	-26.5	-25.0	-27.8	-15.4	2.6	2.4	0.1	-0.4	-1.5
Bygge- og anleggsvirksomhet	-40.3	-30.9	-25.9	-6.8	-10.6	1.9	2.7	0.4	0.4	-1.8
Varehandel	-30.0	-10.9	8.2	34.9	25.0	0.1	5.0	2.3	3.4	0.1
Utenriks sjøfart og oljeboring	-13.8	105.3	49.6	-36.8	-2.0	28.7	21.2	16.0	3.3	3.2
Utenriks sjøfart ...	-5.6	88.0	47.3	-37.4	-10.0	27.1	20.9	16.2	3.6	4.6
Oljeboring	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Samferdsel	43.0	-9.0	-2.9	33.7	26.9	0.4	4.5	1.2	3.0	-1.5
Boligtjenester	-19.3	-20.1	-19.7	-17.1	-19.3	3.2	3.3	2.2	2.3	0.3
Finansiell tjenesteyting	-21.1	-16.9	-12.5	-6.4	-7.0	2.9	3.2	2.1	2.4	0.7
Annen næringsvirksomhet	-23.6	-22.5	-20.3	-20.6	-19.6	2.4	2.5	0.5	0.2	-1.3
Hotell- og restaurantdrift	-22.5	0.3	24.6	29.9	24.5	0.2	4.0	1.7	3.1	0.3
Utleie av forretningsbygg	-29.6	-29.6	-27.8	-29.4	-29.6	2.6	2.4	0.3	-0.2	-1.7
Vannforsyning	0.8	0.9	1.8	1.5	0.6	2.6	2.3	0.1	-0.5	-1.8
Tjenesteyting ellers	-8.5	-5.1	-1.1	1.0	-0.2	1.9	2.8	0.7	0.9	-0.1
Offentlig forvaltning ..	-2.1	-5.5	11.1	-3.9	-5.5	3.1	3.3	2.3	2.4	0.5
Statlig forvaltning ..	17.4	5.5	38.6	22.8	4.6	3.2	3.5	2.5	2.5	0.5
Kommunal forvaltning..	-11.7	-11.4	-7.5	-15.7	-12.1	3.1	3.2	2.2	2.4	0.4
MEMO:										
Fastlands-Norge	-15.8	-16.3	-11.3	-7.6	-8.0	2.7	3.3	1.6	2.0	-0.5
Skjermede næringer ..	-14.3	-16.6	-10.0	-7.7	-7.7	2.6	3.3	1.7	1.9	-0.4
Utekonkurrerende næringer	-38.8	-26.8	-30.9	-14.1	16.0	2.7	2.9	1.4	1.4	0.3
Hjemmekonkurrerende næringer	-13.4	-4.0	-7.8	0.1	-25.2	4.3	3.4	1.4	3.0	-2.6

1) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

11*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A20. (4.6) Eksport av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Eksport i alt	15.4	14.1	7.0	9.7	7.2	12.9	10.6	11.6	3.0	-5.5
Varer	18.6	16.5	6.5	9.9	7.2	13.5	10.8	12.7	1.8	-8.4
Råolje og naturgass										
fra Nordsjøen	32.5	35.1	13.6	-0.2	-3.4	20.5	19.3	39.1	11.2	-12.1
Skip, nybygde	-77.4	-32.1	-31.1	-6.4	513.2	5.8	4.6	3.5	1.4	-1.2
Skip, eldre	199.1	127.1	-57.0	186.1	222.8	40.1	28.9	21.5	4.9	3.6
Oljeplattformer og										
moduler, nybygde	-99.5	199.5	102.4	123.4	1865.7	7.6	7.0	4.4	2.7	-0.8
Oljeplattformer,										
eldre	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Direkte eksport ved										
oljevirkksomhet	-56.3	-44.6	291.0	-12.6	-5.4	7.2	5.9	7.4	22.5	4.2
Andre varer	12.0	6.1	8.4	14.7	5.8	8.8	5.0	0.4	-4.0	-7.3
Produkter fra										
jordbruk, skog-										
bruk og fiske	29.7	19.8	13.4	11.8	4.4	-15.1	-18.3	-16.9	-13.3	-6.0
Bergverksprodukter	4.9	15.3	-6.3	21.0	-1.6	11.8	7.8	6.8	-2.8	8.3
Industriprodukter .	10.1	4.7	7.7	14.6	6.0	10.8	6.8	1.7	-3.7	-7.7
Nærings- og										
nytelsesmidler ..	16.5	9.3	3.8	8.8	1.7	-4.3	-4.4	-5.6	-0.4	1.0
Grafiske pro-										
dukter	17.3	-1.1	20.2	33.1	19.6	4.2	3.7	3.8	3.7	1.4
Treforedlings-										
produkter	10.8	0.6	1.2	2.5	-4.8	11.4	12.9	7.2	3.6	-0.6
Kjemiske råvarer	-6.0	9.5	33.6	19.8	12.7	5.6	-5.0	-5.2	-9.8	-10.5
Raffinerte olje-										
produkter	-3.8	3.0	55.6	158.5	83.3	27.7	29.3	39.7	24.9	-9.4
Metaller	8.8	-4.8	-3.5	8.3	1.7	27.2	16.0	-0.1	-19.8	-22.2
Tekstil- og										
bekleddingsvarer	3.3	4.0	5.5	23.9	7.4	0.7	-0.4	-2.9	-0.8	-2.7
Trevarer, møbler										
og innredninger .	110.9	72.8	67.0	51.7	0.9	0.7	1.4	3.3	6.7	16.0
Kjemiske og										
mineralske pro-										
dukter	4.4	6.8	11.2	19.0	13.3	4.8	4.5	2.9	5.3	-0.7
Andre verksted-										
produkter	15.9	11.5	3.9	0.1	-1.9	1.9	-0.1	0.5	1.2	-0.1
Elektrisk kraft ...	398.2	75.9	84.2	51.4	8.7	-39.3	-46.6	-16.4	17.8	3.3
Tjenester	7.5	8.8	8.2	9.1	7.3	10.9	10.0	8.7	6.4	2.5
Brutto frakter ved										
skipsfart	16.4	12.8	13.0	11.4	9.0	18.0	16.1	13.0	8.1	2.4
Brutto inntekter ved										
oljeboring	-1.8	-36.3	-19.5	11.5	23.1	13.2	6.3	10.0	14.9	8.3
Direkte eksport ved										
annen oljevirkso-										
mhet	66.5	49.0	53.8	-14.9	-15.2	5.1	6.0	4.1	4.0	1.5
Eksport av rør-										
tjenester	-1.8	4.5	4.5	-1.8	-8.3	-26.4	-23.0	-15.3	-3.0	-5.0
Utlendingers konsum										
i Norge	-3.7	-7.3	-12.9	-6.3	2.3	5.3	5.1	4.5	4.2	3.4
Andre tjenester	-3.8	15.2	7.4	16.2	9.8	5.0	4.4	4.1	3.5	1.8

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

12*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A21. (4.7) Import av varer og tjenester. Volum- og prisendringer i prosent

	-----1989-----			-----1990-----		-----1989-----			-----1990-----	
	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
	A. Prosentvis volumendring fra samme periode året før					B. Prosentvis prisendring fra samme periode året før				
Import i alt	-0.3	2.9	6.7	10.2	8.2	8.6	7.1	5.8	3.3	1.4
Varer	-0.9	5.2	6.3	11.7	9.0	7.6	7.5	5.9	2.3	1.6
Skip, nybygde og eldre	13.7	105.8	21.3	-19.9	30.3	34.6	25.9	18.5	6.7	3.6
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-97.3	-53.9	-73.0	-91.9	1536.8	-0.4	-7.5	0.6	17.1	21.3
Direkte import ved oljevirkksomhet	176.8	208.2	348.5	96.0	-7.6	5.4	6.2	4.4	4.0	1.5
Andre varer	-2.6	-3.0	0.9	14.8	6.8	5.2	4.6	2.5	2.4	0.9
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	1.2	0.8	-5.9	-10.5	-19.9	7.9	4.2	0.9	7.3	0.9
Råolje	-2.9	-42.2	-51.9	48.9	168.2	12.4	30.0	40.7	36.0	-2.7
Bergverksprodukter	-0.9	-12.1	10.1	17.5	6.6	18.6	19.0	21.7	10.9	10.1
Industriprodukter	-2.7	-2.6	1.3	15.9	7.1	4.9	4.3	2.2	1.8	0.7
Nærings- og nytelsesmidler	9.4	14.6	-2.3	2.8	3.3	2.2	1.1	0.4	2.7	3.4
Grafiske produkter	-8.3	-3.8	0.5	-2.7	-5.7	7.6	9.4	-1.1	10.8	9.1
Treforedlingsprodukter	11.0	1.4	-3.4	10.4	-3.6	3.4	6.7	5.9	2.4	2.8
Kjemiske råvarer	3.7	5.9	-7.4	22.0	-2.4	17.5	17.6	7.2	-4.1	-7.5
Raffinerte olje- produkter	30.7	4.1	-40.1	-19.3	-28.6	33.5	5.1	28.0	11.8	-5.8
Metaller	10.9	-15.8	5.9	15.7	2.4	19.7	12.4	6.5	-1.9	-9.1
Tekstil- og be- kledningsvarer	0.1	-4.9	6.8	12.5	6.3	-7.1	-2.9	-3.0	2.3	3.8
Trevarer	-22.8	-18.2	-8.6	8.7	-8.3	0.8	1.2	0.7	7.0	8.7
Kjemiske og mineralske pro- dukter	0.6	-2.5	4.9	13.6	-1.3	2.5	4.0	0.8	2.3	5.6
Andre verksted- produkter	-16.9	-7.6	4.1	18.4	11.1	1.7	1.4	0.1	1.3	-0.4
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	48.2	51.5	1.6	73.8	55.1	6.9	10.3	9.3	7.8	6.5
Elektrisk kraft	-89.1	-59.4	-25.0	17.8	37.7	18.9	14.8	29.7	17.6	-1.7
Tjenester	1.4	-1.5	7.6	6.6	6.1	11.1	6.3	5.5	5.7	1.0
Brutto utgifter ved skipsfart	18.5	14.4	13.7	9.8	8.0	18.0	6.2	5.8	5.3	-6.0
Brutto utgifter ved oljeboring	118.5	222.4	287.8	76.9	15.8	5.0	5.9	4.0	4.0	1.5
Direkte import ved annen oljevirkso- mhet	41.6	-3.0	99.7	56.3	16.5	12.1	9.3	5.5	8.9	7.7
Nordmenns konsum i utlandet	-20.1	-16.7	-11.6	-3.0	5.6	7.0	5.6	4.4	5.6	7.5
Andre tjenester	2.4	2.0	3.8	0.2	0.8	5.8	6.3	6.0	4.9	3.8

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

13*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A27. (5.1) Bruttoproduksjon etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttoproduksjon	1149130	1226238	288783	308159	305171	324125	306323	309572
Næringsvirksomhet	945766	1015013	240754	255703	252984	265572	255127	253849
Primærnæringer	39520	40158	7930	8988	14661	8578	8847	10190
Jordbruk	25379	26030	3956	5123	11771	5180	4114	5773
Skogbruk	4273	4560	1856	1162	370	1172	1965	1202
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	9868	9568	2118	2704	2519	2226	2768	3215
Oljevirksomhet	72349	105507	23987	27135	26009	28376	28714	25096
Råolje og naturgass	66472	99077	22389	25582	24480	26626	27037	23560
Rørtransport	5877	6430	1598	1553	1529	1750	1677	1536
Industri og bergverks- drift	297538	316688	77933	81583	74462	82710	81891	79152
Bergverksdrift	3856	4359	1009	1164	1081	1106	1096	1189
Industri	293682	312329	76925	80419	73381	81604	80795	77963
Skjermet industri	87986	91259	21334	23625	22315	23985	22100	23493
Utekonkurrerende industri	71814	83307	20403	21240	20302	21362	21493	20469
Hjemmekonkurrerende industri	133882	137763	35187	35555	30765	36256	37203	34000
Elektrisitetsforsyning	48441	54426	14870	12611	11545	15400	16487	13448
Bygge- og anleggs- virksomhet	102087	88948	20835	22379	21829	23905	18608	19688
Varehandel	98102	100441	22490	25847	24742	27362	24083	27016
Utenriks sjøfart og oljeboring	36933	47321	10696	11698	12165	12762	12899	13099
Utenriks sjøfart ...	33992	44141	10044	10927	11365	11806	12085	12194
Oljeboring	2941	3180	652	772	800	956	814	905
Samferdsel	63576	66882	14967	16939	17474	17501	15910	17583
Boligtjenester	35323	39076	9422	9696	9896	10063	10280	10543
Finansiell tjeneste- yting	41433	42905	10857	10831	10719	10497	9934	9804
Annen næringsvirksomhet	110463	112662	26766	27994	29483	28419	27474	28230
Hotell- og restaurantdrift	19496	20180	4361	4967	6226	4625	4671	5374
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	49638	49613	12143	12336	12504	12630	12095	12043
Tjenesteyting ellers	41329	42869	10261	10691	10753	11164	10708	10813
Offentlig forvaltning ..	137107	147094	33371	36771	36262	40690	35716	39657
Statlig forvaltning ..	51291	56161	11587	14138	13297	17138	12499	15932
Sivilt	32216	35080	7833	8891	8712	9644	8408	9884
Forsvar	19075	21081	3754	5248	4585	7494	4091	6048
Kommunal forvaltning..	85816	90932	21784	22633	22964	23551	23217	23724
Korreksjonsposter	66257	64132	14658	15685	15925	17864	15479	16066
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	57887	13339	14154	14334	16060	13725	14450
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6245	1318	1532	1591	1804	1754	1616
Frie banktjenester ...	.	.	.	.	.	.	.	.
MEMO:								
Fastlands-Norge	1039849	1073410	254100	269326	266997	282987	264710	271377
Skjermede næringer .	816155	833853	193527	207501	211960	220865	200186	211302
Utekonkurrerende næringer	75671	87666	21412	22403	21383	22468	22588	21659
Hjemmekonkurrerende næringer	148023	151891	39161	39421	33654	39654	41936	38417

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

14*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A28. (5.2) Bruttoproduksjon etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttoproduksjon	1149129	1157825	277975	289449	287081	303321	285168	290553
Næringsvirksomhet	945765	954072	230581	238873	236925	247693	236383	237735
Primærnæringer	39520	40571	7936	9251	14702	8682	9079	10513
Jordbruk	25379	25396	3896	5172	11420	4908	4035	5740
Skogbruk	4273	4262	1761	1101	339	1060	1794	1097
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	9868	10913	2278	2977	2944	2714	3249	3676
Oljevirksomhet	72349	90351	21868	22367	22551	23566	23806	23028
Råolje og naturgass	66471	83569	20153	20717	20919	21780	22006	21389
Rørtransport	5877	6782	1714	1650	1633	1785	1800	1639
Industri og bergverks- drift	297538	299670	74698	77091	69965	77916	77350	75378
Bergverksdrift	3857	4123	952	1103	1017	1051	1016	1074
Industri	293681	295547	73747	75988	68948	76865	76334	74304
Skjermet industri	87986	88683	21083	23151	21531	22918	21048	22118
Utekonkurrerende industri	71814	74643	18483	18661	18121	19377	20188	19839
Hjemmekonkurrerende industri	133881	132221	34180	34176	29295	34570	35098	32347
Elektrisitetforsyning	48441	52574	14296	12229	11188	14861	14938	12356
Bygge- og anleggs- virksomhet	102087	86456	20632	21646	21133	23044	18015	18994
Varehandel	98102	95857	21747	24206	23487	26417	22826	24871
Utenriks sjøfart og oljeboring	36932	41511	9776	10432	10483	10821	10883	11379
Utenriks sjøfart ...	33992	38632	9152	9735	9760	9985	10202	10622
Oljeboring	2941	2879	624	697	723	836	681	757
Samferdsel	63576	63632	14385	16039	16592	16616	15090	16444
Boligtjenester	35323	36532	9048	9106	9162	9217	9265	9306
Finansiell tjeneste- yting	41433	39134	9928	9742	9742	9723	9362	9188
Annen næringsvirksomhet	110463	107783	26268	26764	27921	26830	25769	26278
Hotell- og restaurantdrift	19496	19155	4215	4754	5846	4341	4356	4971
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	49638	47844	11990	11860	11947	12048	11517	11392
Tjenesteyting ellers	41329	40784	10063	10151	10128	10441	9895	9915
Offentlig forvaltning ..	137106	140857	32915	34984	34419	38539	33771	36517
Statlig forvaltning ..	51291	53705	11394	13480	12614	16216	11795	14768
Sivilt	32216	33475	7690	8430	8242	9105	7919	9127
Forsvar	19075	20230	3695	5051	4372	7111	3875	5640
Kommunal forvaltning..	85815	87152	21521	21503	21805	22323	21977	21750
Korreksjonsposter	66258	62897	14479	15592	15737	17088	15014	16301
Påløpt merverdi- og investeringsavgift ...	59335	56416	13191	13858	13882	15486	13223	13957
Avgiftskorreksjoner ..	6922	6481	1289	1734	1856	1603	1791	2343
Frie banktjenester ...	.	.	.	.	.	.	.	.
MEMO:								
Fastlands-Norge	1039848	1025963	246332	256650	254047	268934	210479	256145
Skjermede næringer .	816155	799801	188678	198632	202330	210162	189133	198113
Utekonkurrerende næringer	75671	78766	19435	19765	19139	20428	21204	20913
Hjemmekonkurrerende næringer	148022	147396	38219	38254	32578	38345	40142	37119

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

15*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A29. (5.3) Vareinnsats etter næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Vareinnsats	566206	598652	140874	152388	145894	159498	148671	153305
Næringsvirksomhet	496406	523255	123920	133979	127811	137545	131981	134459
Primærnæringer	21918	22848	4335	7747	6047	4719	5027	8336
Jordbruk	15907	16247	2840	5936	4390	3081	2957	6132
Skogbruk	611	634	258	165	51	160	272	166
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	5400	5966	1237	1645	1606	1478	1798	2039
Oljevirksomhet	21933	28895	6850	7175	7278	7593	7770	7515
Råolje og naturgass	21417	28265	6692	7022	7125	7425	7596	7360
Rørtransport	517	630	157	153	152	167	174	155
Industri og bergverks- drift	206972	220745	53694	56796	52234	58021	57655	55958
Bergverksdrift	2302	2592	585	696	643	668	652	692
Industri	204669	218152	53110	56100	51590	57352	57003	55266
Skjermet industri	63195	65330	15257	16931	16120	17021	15549	16469
Utekonkurrerende industri	50019	57552	13543	14518	14162	15329	15962	15292
Hjemmekonkurrerende industri	91455	95271	24310	24651	21308	25002	25492	23505
Elektrisitetforsyning	25206	28812	7868	6608	6162	8174	8741	7075
Bygge- og anleggs- virksomhet	65571	57735	13571	14447	14169	15548	12241	12941
Varehandel	36948	37718	8372	9543	9302	10500	9136	10039
Utenriks sjøfart og oljeboring	25664	31825	7141	8273	8032	8379	8262	8497
Utenriks sjøfart ...	24701	30838	6932	8034	7782	8089	8026	8232
Oljeboring	963	987	209	239	249	289	237	264
Samferdsel	27813	29329	6402	7089	7598	8240	7186	7737
Boligtjenester	10438	11142	2704	2793	2808	2836	2844	2877
Finansiell tjeneste- yting	13513	13288	3300	3325	3331	3332	3212	3197
Annen nærings- virksomhet	40430	40919	9682	10183	10850	10203	9908	10287
Hotell- og restaurantdrift	10156	10310	2229	2549	3163	2369	2411	2753
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	18905	18978	4655	4726	4769	4829	4639	4631
Tjenesteyting ellers	11369	11630	2799	2908	2918	3005	2858	2903
Offentlig forvaltning ..	45172	49112	10231	11715	11529	15638	10863	13130
Statlig forvaltning ..	23607	26716	4890	6374	5930	9521	5223	7663
Sivilt	11893	13396	2854	3176	3291	4075	3059	3752
Forsvar	11713	13320	2037	3198	2639	5446	2164	3910
Kommunal forvaltning..	21565	22397	5341	5341	5599	6116	5640	5467
Korreksjonsposter	24628	26285	6722	6694	6554	6315	5828	5716
Frie banktjenester ...	24628	26285	6722	6694	6554	6315	5828	5716
MEMO:								
Fastlands-Norge	518608	537932	126883	136940	130584	143526	132639	137294
Skjermede næringer .	368821	375917	86950	95264	92814	100889	88463	95600
Utekonkurrerende næringer	52321	60144	14127	15213	14806	15997	16614	15984
Hjemmekonkurrerende næringer	97466	101871	25805	26462	22965	26640	27562	25710

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

16*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A30. (5.4) Vareinnsats etter næring. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Vareinnsats	566206	567796	136167	144106	137513	150010	139116	143966
Næringsvirksomhet	496406	497547	120249	127097	120760	129442	123365	126290
Primærnæringer	21918	22189	4251	7480	5850	4608	4855	7959
Jordbruk	15907	15608	2753	5693	4191	2971	2820	5790
Skogbruk	611	609	252	157	48	152	256	157
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	5400	5972	1247	1629	1611	1485	1778	2011
Oljevirksomhet	21933	27522	6644	6820	6883	7174	7248	7036
Råolje og naturgass	21417	26925	6493	6675	6740	7017	7090	6891
Rørtransport	517	596	151	145	144	157	158	144
Industri og bergverks- drift	206972	208749	51942	53649	48949	54209	53909	52714
Bergverksdrift	2302	2462	568	659	607	627	607	641
Industri	204669	206288	51374	52990	48342	53582	53303	52073
Skjermet industri	63195	63769	15100	16621	15579	16469	15052	15886
Utekonkurrerende industri	50019	52119	12747	13012	12721	13639	14224	14034
Hjemmekonkurrerende industri	91455	90400	23527	23357	20042	23474	24027	22153
Elektrisitetsforsyning	25206	27357	7439	6363	5822	7733	7773	6429
Bygge- og anleggs- virksomhet	65571	55531	13252	13903	13574	14801	11571	12200
Varehandel	36948	36102	8191	9117	8846	9949	8597	9367
Utenriks sjøfart og oljeboring	25664	29217	6851	7397	7382	7587	7523	7994
Utenriks sjøfart ...	24701	28274	6647	7168	7145	7313	7300	7746
Oljeboring	963	943	204	228	237	274	223	248
Samferdsel	27813	27916	6249	6716	7186	7765	6730	7189
Boligtjenester	10438	10795	2674	2691	2707	2723	2738	2750
Finansiell tjeneste- yting	13513	12763	3238	3177	3177	3171	3053	2997
Annen næringsvirksomhet	40430	39407	9519	9785	10383	9720	9367	9655
Hotell- og restaurantdrift	10156	9978	2195	2476	3045	2261	2269	2590
Forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet ...	18905	18222	4567	4517	4550	4589	4386	4339
Tjenesteyting ellers	11369	11207	2757	2792	2788	2870	2711	2727
Offentlig forvaltning ..	45172	47164	10048	11267	11011	14839	10260	12304
Statlig forvaltning ..	23606	25612	4793	6134	5658	9027	4929	7180
Sivilt	11893	12836	2804	3034	3135	3862	2884	3512
Forsvar	11713	12776	1989	3100	2523	5165	2045	3668
Kommunal forvaltning..	21565	21552	5254	5133	5353	5812	5331	5125
Korreksjonsposter	24628	23084	5870	5742	5742	5730	5492	5372
Frie banktjenester ...	24628	23084	5870	5742	5742	5730	5492	5372
MEMO:								
Fastlands-Norge	518608	511057	122672	129890	123247	135249	124345	128936
Skjermede næringer .	368821	359495	84331	91076	88217	95871	83453	89940
Utekonkurrerende næringer	52321	54580	13316	13671	13328	14266	14830	14675
Hjemmekonkurrerende næringer	97466	96981	25025	25143	21702	25111	26062	24321

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

17*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A35. (6.1) Privat konsum. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Privat konsum	308604	316015	73065	77949	79451	85550	78707	83260
Spesifisert innen-								
landsk konsum	295961	306109	71095	75681	76388	82945	76582	80489
Matvarer	57628	59071	13630	14836	14683	15922	14255	15545
Drikkevarer og								
tobakk	20746	21667	4684	5610	5256	6116	4777	6032
Klær og skotøy	22532	22601	4688	5596	5423	6894	5357	6293
Bolig, lys og bren-								
sel	55129	59191	15309	13981	13600	16301	16810	15167
Møbler og hushold-								
ningsartikler	22324	21990	5051	5058	5403	6478	5353	5225
Helsepleie.....	12682	13342	3320	3299	3245	3477	3524	3401
Transport, post- og								
teletjenester	41186	40955	9394	10848	10479	10233	10234	10979
Fritidssysler og ut-								
danning	27513	29430	6659	7150	7397	8224	7152	7721
Andre varer og tje-								
nester	36221	37862	8359	9303	10901	9300	9121	10126
Korreksjonsposter.....	12643	9905	1970	2268	3064	2604	2125	2771
Nordmenns konsum i								
utlandet	22771	19945	4066	4843	6561	4475	4170	5497
Utlendingers konsum								
i Norge	-10128	-10040	-2096	-2576	-3498	-1871	-2045	-2726

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A36. (6.2) Privat konsum. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Privat konsum	308604	302799	71206	74758	75660	81175	73542	76810
Spesifisert innen-								
landsk konsum	295961	293473	69316	72597	72787	78774	71637	74450
Matvarer	57628	57403	13438	14450	14120	15395	13601	14709
Drikkevarer og								
tobakk	20746	20605	4475	5346	4992	5792	4285	5383
Klær og skotøy	22532	21853	4716	5344	5310	6483	5258	5901
Bolig, lys og bren-								
sel	55129	55862	14754	13224	12709	15176	15151	13481
Møbler og hushold-								
ningsartikler	22324	21276	4926	4896	5204	6250	5120	4938
Helsepleie	12681	12868	3289	3177	3099	3303	3330	3176
Transport, post- og								
teletjenester	41186	38896	9047	10288	9887	9673	9537	10231
Fritidssysler og ut-								
danning	27513	28341	6489	6920	7090	7843	6721	7143
Andre varer og tje-								
nester	36221	36368	8181	8953	10376	8859	8634	9488
Korreksjonsposter	12643	9325	1890	2161	2874	2401	1905	2360
Nordmenns konsum i								
utlandet	22771	18887	3925	4621	6178	4162	3811	4878
Utlendingers konsum								
i Norge	-10128	-9561	-2035	-2461	-3305	-1761	-1906	-2518

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

19*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A38. (6.9) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989-				1990-	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttoinvestering i fast kapital	169359	170530	30962	48087	41970	49511	29143	31977
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 2)	86340	73204	17767	18200	17824	19412	15141	15363
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljeleting, olje- og gasserledning	8013	10508	1373	3479	2921	2735	1947	2503
Skip og båter	13684	23147	4297	4016	4488	10346	2995	3454
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	6981	6450	1152	1518	2058	1722	2392	2648
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	22502	28658	96	13780	7692	7091	560	1334
Maskiner, redskap og inventar ellers	31838	28563	6276	7095	6986	8206	6108	6675
Næringsvirksomhet	146716	147588	25955	42696	36576	42360	24218	26858
Primærnæringer	6735	5363	909	1636	1511	1308	1026	1329
Jordbruk	3970	3387	558	1025	972	831	573	1040
Skogbruk	691	744	82	270	210	182	83	280
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2074	1232	269	340	329	294	370	9
Oljevirkksomhet	32953	42003	2249	18181	11277	10295	3149	4259
Råolje og naturgass	32551	41575	2223	18085	11071	10197	3028	4084
Rørtransport	402	428	27	96	206	99	122	175
Industri og bergverksdrift	19134	15787	3430	3931	3970	4456	3040	3625
Bergverksdrift	465	724	184	148	175	217	164	143
Industri	18669	15063	3246	3783	3795	4239	2877	3481
Skjermet industri	4488	3900	853	1027	862	1159	679	795
Utekonkurrerende industri	7811	4826	1092	1136	1234	1364	948	1351
Hjemmekonkurrerende industri	6370	6337	1302	1620	1699	1716	1250	1336
Elektrisitetsforsyning	9204	7146	1641	1720	1656	2128	1181	1434
Bygge- og anleggsvirksomhet	3355	2355	640	520	584	610	599	457
Varehandel	4967	3937	814	911	1034	1179	1136	1139
Utenriks sjøfart og oljeboring	12204	21695	3699	3534	4194	10269	2412	3573
Utenriks sjøfart ...	12480	22457	4170	3786	4307	10195	2706	3566
Oljeboring	-276	-763	-471	-252	-113	74	-294	7
Samferdsel	8847	8597	1975	2306	2293	2022	2720	2883
Boligtjenester	29603	24468	6223	6015	6135	6096	5274	4864
Finansiell tjenesteyting	5603	4783	1226	1170	1180	1206	1175	1096
Annen næringsvirksomhet	14111	11455	3148	2772	2743	2792	2504	2200
Hotell- og restaurantdrift	188	168	33	38	52	45	44	48
Utleie av forretningsbygg	10335	7812	2269	1874	1816	1852	1600	1297
Vannforsyning	799	821	199	207	204	211	202	204
Tjenesteyting ellers	2789	2655	647	653	670	684	660	651
Offentlig forvaltning ..	22642	22942	5006	5391	5393	7151	4926	5119
Statlig forvaltning ..	7970	9352	1531	2122	2099	3600	1927	2231
Kommunal forvaltning..	14673	13590	3475	3269	3294	3551	2999	2887
MEMO:								
Fastlands-Norge	124202	106832	25014	26372	26499	28947	23582	24145
Skjermede næringer .	106791	92969	22085	22858	22852	25174	20767	21026
Utekonkurrerende næringer	8276	5551	1276	1284	1409	1581	1112	1494
Hjemmekonkurrerende næringer	9135	8313	1652	2230	2238	2192	1703	1625

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

20*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A39. (6.10) Bruttoinvestering i fast kapital etter art og næring.
Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Bruttoinvestering i fast kapital	169359	161231	30096	45708	39664	45764	27766	30398
Beboelseshus, driftsbygg og andre anlegg 2)	86340	71330	17594	17630	17294	18812	14756	14919
Aktiverte utgifter til oljeboring og oljleting, olje- og gasserledning	8013	9841	1312	3282	2737	2511	1693	2236
Skip og båter	13684	19031	3682	3443	3641	8265	2470	2837
Fly, biler mv. og rullende materiell ...	6981	6219	1170	1524	1954	1571	2266	2657
Oljeborerigger og -skip, oljeutvinningsplattformer mv.	22502	26933	178	12886	7217	6652	638	1234
Maskiner, redskap og inventar ellers	31838	27876	6159	6942	6821	7954	5943	6515
Næringsvirksomhet	146716	138954	25144	40484	34441	38885	23008	25462
Primærnæringer	6735	5157	887	1574	1445	1252	969	1330
Jordbruk	3970	3303	550	1000	946	807	559	1017
Skogbruk	691	724	80	262	204	177	82	271
Fiske og fangst, fiskeoppdrett	2074	1130	256	312	295	267	328	41
Oljevirkksomhet	32953	39532	2248	17075	10593	9616	2935	3878
Råolje og naturgass	32551	39132	2223	16984	10400	9526	2830	3721
Rørtransport	402	400	25	91	193	90	106	156
Industri og bergverksdrift	19134	15377	3382	3831	3861	4303	2950	3524
Bergverksdrift	465	706	182	144	170	210	159	140
Industri	18668	14671	3200	3687	3691	4093	2790	3384
Skjermet industri	4488	3797	841	1000	838	1118	658	774
Utekonkurrerende industri	7811	4703	1075	1108	1201	1319	921	1313
Hjemmekonkurrerende industri	6369	6171	1283	1579	1653	1656	1211	1297
Elektrisitetstilførsel	9204	7012	1621	1679	1621	2092	1171	1421
Bygge- og anleggsvirksomhet	3355	2305	632	510	569	594	589	456
Varehandel	4967	3823	813	903	996	1112	1096	1128
Utenriks sjøfart og oljeboring	12204	17707	3117	2989	3389	8212	1969	2928
Utenriks sjøfart ...	12480	18453	3569	3246	3495	8143	2235	2922
Oljeboring	-276	-746	-452	-257	-106	69	-267	6
Samferdsel	8847	8374	1959	2267	2207	1941	2619	2876
Boligtjenester	29603	23795	6162	5818	5939	5876	5106	4693
Finansiell tjenesteyting	5603	4649	1211	1136	1144	1158	1133	1056
Annen næringsvirksomhet	14111	11222	3113	2702	2676	2730	2472	2172
Hotell- og restaurantdrift	188	163	32	38	50	43	42	47
Utleie av forretningsbygg	10335	7660	2247	1822	1772	1819	1586	1283
Vannforsyning	799	806	197	201	200	207	201	202
Tjenesteyting ellers	2789	2593	637	641	654	662	643	639
Offentlig forvaltning ..	22643	22277	4951	5224	5223	6878	4757	4936
Statlig forvaltning ..	7970	9064	1514	2057	2033	3460	1860	2151
Kommunal forvaltning..	14673	13213	3437	3166	3191	3418	2898	2785
MEMO:								
Fastlands-Norge	124202	103992	24730	25644	25682	27936	22862	23592
Skjermte næringer .	106791	90558	21853	22239	22159	24307	20161	20529
Utekonkurrerende næringer	8276	5409	1257	1252	1371	1529	1080	1453
Hjemmekonkurrerende næringer	9135	8024	1620	2153	2152	2100	1621	1610

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

2) Inkl. endring i husdyrbestand.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

21*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A40. (6.13) Eksport av varer og tjenester. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	1989-----				1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Eksport i alt	213884	262088	60519	66933	66486	68149	68392	67828
Varer	152306	189987	44186	49129	46998	49673	49423	48259
Råolje og naturgass								
fra Nordsjøen	48514	73540	17003	18817	18375	19345	18875	15978
Skip, nybygde	2214	1472	545	150	308	469	518	908
Skip, eldre	3023	4068	472	862	1744	991	1416	2881
Oljeplattformer og								
moduler, nybygde	26	25	2	0	14	9	4	2
Oljeplattformer,								
eldre	467	883	475	267	141	0	316	0
Direkte eksport ved								
oljevirksomhet	163	224	10	20	35	159	11	20
Andre varer	97899	109774	25679	29013	26382	28700	28283	28470
Produkter fra								
jordbruk, skog-								
bruk og fiske	4773	4760	1173	1282	944	1330	1137	1258
Bergverksprodukter	1646	1920	443	493	487	498	521	525
Industriprodukter .	90986	102306	23967	27036	24772	26530	26454	26461
Nærings- og								
nyttelsesmidler ..	10189	10116	2260	2543	2473	2839	2447	2612
Grafiske pro-								
dukter	183	211	47	51	51	63	64	61
Treforedlings-								
produkter	8667	9854	2326	2586	2450	2491	2473	2447
Kjemiske råvarer	8543	9249	2257	2439	2239	2314	2440	2460
Raffinerte olje-								
produkter	4558	5961	884	1426	1728	1923	2853	2369
Metaller	26651	31336	7893	8570	7562	7311	6852	6786
Tekstil- og								
bekleddingsvarer	1604	1570	345	397	373	455	424	415
Trevarer, møbler								
og innredninger .	1378	2410	479	659	528	743	776	771
Kjemiske og								
mineralske pro-								
dukter	8900	9649	2309	2341	2290	2709	2893	2634
Andre verksted-								
produkter	20313	21950	5167	6023	5078	5682	5231	5904
Elektrisk kraft ...	494	788	96	201	178	311	172	226
Tjenester	61578	72101	16333	17804	19488	18476	18968	19569
Brutto frakter ved								
skipsfart	32283	42026	9551	10394	10833	11249	11508	11600
Brutto inntekter ved								
oljeboring	275	262	69	77	51	64	89	102
Direkte eksport ved								
annen oljevirksom-								
het	710	1194	326	290	267	311	288	250
Eksport av rør-								
tjenester	2340	1830	488	413	378	551	465	360
Utlendingers konsum								
i Norge	10128	10040	2096	2576	3498	1871	2045	2726
Andre tjenester	15842	16748	3803	4054	4461	4430	4573	4531

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

22*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A41. (6.14) Eksport av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Eksport i alt	213883	235854	55766	59620	59676	60793	61177	63924
Varer	152306	169880	40302	43153	42045	44380	44300	46259
Råolje og naturgass								
fra Nordsjøen	48514	60928	15099	14905	15430	15494	15071	14405
Skip, nybygde	2214	1409	529	142	293	445	495	870
Skip, eldre	3023	3228	388	707	1364	769	1111	2281
Oljeplattformer og								
moduler, nybygde	26	24	2	0	13	9	4	2
Oljeplattformer,								
eldre	467	861	457	272	132	0	288	0
Direkte eksport ved								
oljevirksomhet	163	210	11	19	33	147	9	18
Andre varer	97899	103220	23816	27108	24779	27517	27322	28682
Produkter fra								
jordbruk, skog-								
bruk og fiske	4773	5654	1255	1500	1156	1743	1403	1567
Bergverksprodukter	1646	1738	389	451	439	459	471	443
Industriprodukter .	90986	94673	22063	24822	22851	24936	25283	26308
Nærings- og								
nyttelsesmidler ..	10189	10552	2292	2643	2632	2985	2492	2690
Grafiske pro-								
dukter	183	204	46	49	49	60	61	59
Treforedlings-								
produkter	8667	8935	2198	2362	2170	2205	2254	2248
Kjemiske råvarer	8543	9162	2157	2318	2287	2400	2585	2612
Raffinerte olje-								
produkter	4558	4653	773	1082	1394	1404	2000	1982
Metaller	26651	26493	6538	7026	6338	6591	7080	7147
Tekstil- og								
bekledningsvarer	1603	1546	337	390	364	454	418	419
Trevarer, møbler								
og innredninger .	1378	2357	469	672	511	705	712	678
Kjemiske og								
mineralske pro-								
dukter	8900	9338	2232	2288	2226	2593	2656	2593
Andre verksted-								
produkter	20313	21433	5021	5994	4879	5540	5025	5880
Elektrisk kraft ...	494	1156	109	335	333	379	165	364
Tjenester	61578	65975	15464	16467	17632	16413	16877	17665
Brutto frakter ved								
skipsfart	32283	36652	8678	9236	9266	9471	9669	10067
Brutto inntekter ved								
oljeboring	275	238	66	69	46	56	74	85
Direkte eksport ved								
annen oljevirksom-								
het	710	1138	316	276	252	294	269	234
Eksport av rør-								
tjenester	2340	2345	643	550	523	629	632	505
Utlendingers konsum								
i Norge	10128	9561	2035	2461	3305	1761	1906	2518
Andre tjenester	15841	16041	3725	3874	4240	4201	4327	4256

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A42. (6.15) Import av varer og tjenester. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Import i alt	218011	236052	52448	58247	58267	67090	59680	63878
Varer	154598	166340	36985	40858	39179	49317	42261	45243
Skip, nybygde og eldre	14366	25813	4420	4333	5973	11087	3778	5847
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	808	173	111	7	29	25	11	135
Direkte import ved oljevirksomhet	785	2784	367	608	587	1221	748	570
Andre varer	138638	137570	32087	35911	32589	36983	37724	38691
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5461	5463	1481	1518	1122	1342	1423	1227
Råolje	823	588	118	191	173	107	238	497
Bergverksprodukter	1987	2276	499	570	560	646	651	669
Industriprodukter	130279	129209	29981	33627	30727	34873	35402	36290
Nærings- og nytelsesmidler	5823	6332	1425	1586	1642	1679	1506	1694
Grafiske produkter	1923	1935	458	452	506	519	493	465
Treforedlingsprodukter	4048	4317	1062	1113	1010	1131	1200	1104
Kjemiske råvarer	7109	8221	1912	2333	2017	1958	2237	2107
Raffinerte olje- produkter	2641	3215	840	902	682	791	758	606
Metaller	12248	14181	3381	3776	3071	3953	3839	3511
Tekstil- og be- kledningsvarer	13264	12300	3105	2656	3286	3252	3575	2928
Trevarer	5661	4551	1076	1176	1001	1298	1251	1172
Kjemiske og mineralske pro- dukter	24507	24809	5689	6354	5852	6913	6609	6623
Andre verksted- produkter	46205	41934	9987	10733	9416	11797	11976	11874
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	6849	7413	1044	2545	2242	1581	1957	4206
Elektrisk kraft ..	89	33	7	5	7	14	10	7
Tjenester	63413	69712	15463	17388	19088	17772	17419	18635
Brutto utgifter ved skipsfart	21925	27467	6158	7174	6930	7206	7117	7283
Brutto utgifter ved oljeboring	276	732	92	151	225	264	168	178
Direkte import ved annen oljevirksom- het	2713	4174	859	976	977	1362	1462	1225
Nordmenns konsum i utlandet	23295	20555	4189	4984	6701	4681	4292	5658
Andre tjenester	15203	16784	4167	4103	4255	4260	4380	4291

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

24*
NASJONALREGNSKAP FOR NORGE

Tabell A43. (6.16) Import av varer og tjenester. Faste 1988-priser. Mill. kr 1)

	1988*	1989*	-----1989-----				-----1990-----	
			1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.a)
Import i alt	218011	220008	50347	54693	53918	61050	55469	59159
Varer	154599	155013	35458	38629	36180	44745	39598	42118
Skip, nybygde og eldre	14366	20628	3698	3582	4676	8672	2962	4667
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	808	168	105	7	31	25	9	112
Direkte import ved oljevirkksomhet	785	2644	356	578	556	1154	698	534
Andre varer	138638	131573	31299	34463	30918	34894	35929	36805
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5461	5308	1514	1415	1073	1306	1355	1134
Råolje	823	482	105	165	131	82	156	441
Bergverksprodukter	1987	1879	434	491	447	508	510	523
Industriprodukter	130279	123876	29240	32388	29262	32986	33900	34701
Nærings- og nytelsesmidler .	5823	6266	1434	1565	1623	1644	1474	1616
Grafiske produkter	1923	1853	453	423	472	505	441	399
Treforedlingsprodukter	4048	4122	1025	1073	963	1062	1131	1034
Kjemiske råvarer	7109	7145	1681	2024	1693	1747	2050	1976
Raffinerte olje- produkter	2642	2667	745	720	573	629	601	514
Metaller	12248	12342	3031	3270	2623	3418	3508	3348
Tekstil- og be- kledningsvarer .	13264	12858	3316	2906	3350	3286	3730	3088
Trevarer	5661	4478	1069	1171	995	1243	1163	1074
Kjemiske og mineralske pro- dukter	24507	24130	5617	6277	5668	6568	6379	6196
Andre verksted- produkter	46205	41155	9867	10549	9280	11460	11682	11717
Transportmidler mv. uten til- svarende norsk produksjon	6849	6861	1002	2411	2023	1425	1741	3740
Elektrisk kraft ..	89	28	6	4	6	11	7	6
Tjenester	63412	64995	14889	16063	17738	16305	15871	17041
Brutto utgifter ved skipsfart	21925	25098	5895	6362	6347	6494	6470	6874
Brutto utgifter ved oljeboring	276	695	89	144	213	249	157	167
Direkte import ved annen oljevirkso- mhet	2713	3819	800	894	889	1236	1250	1041
Nordmenns konsum i utlandet	23295	19463	4043	4756	6310	4355	3923	5021
Andre tjenester	15203	15920	4062	3908	3979	3971	4071	3938

1) Uoverensstemmelsene i tabellene skyldes maskinell avrunding.

a) Anslag tildels basert på framskrivninger.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B1: OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Produksjon av råolje i millioner tonn og naturgass i milliarder standard kubikkmeter. Tallene for årene viser gjennomsnittlig månedsproduksjon.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni
Råolje	3.2	3.5	4.1	4.7	6.2	6.7	6.1	6.9	6.7	7.0	6.6
Naturgass	2.2	2.3	2.4	2.5	2.7	3.0	2.7	2.9	2.1	2.1	2.0

TABELL B2: PRODUKSJONSINDEKS ETTER NÆRING OG ANVENDELSE

Sesongjusterte indekser. 1980=100.

Årsindeksene er et gjennomsnitt av månedsindeksene for året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni
Produksjon etter næring:											
Bergv.dr., industri og kraftf. 1)	107	108	110	111	113	111	111	112	113	115	114
Bergverksdrift 1)	115	124	116	112	120	119	126	121	118	126	117
Industri	105	107	108	107	108	106	107	105	110	107	107
Kraftforsyning	118	111	119	125	136	130	125	136	145	143	141
Produksjon etter anvendelse:											
Eksport 1)	118	119	123	125	128	128	127	128	129	129	129
Konsum	104	104	106	107	109	108	108	106	112	113	111
Investering 2)	174	175	175	166	166	159	165	162	173	162	168
Vareinnsats i bygg og anlegg	104	109	110	105	102	99	99	98	102	100	97
Vareinnsats ellers	94	94	96	97	100	98	99	98	101	102	101

1)Utenom utvinning av olje og naturgass.

2)Se merknad etter tabell 17.

TABELL B3: INDUSTRIPRODUKSJON - PRODUKSJONSINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt 1).

	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
				Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai
Industri ialt	1.7	-1.1	0.5	1.6	1.2	4.8	1.1	1.7	-2.9
Næringsmidler, drikkev. og tobakk	1.3	-1.7	0.2	-5.2	-3.3	0.6	-2.1	-3.1	-9.6
Tekstilvarer, bekledn.v., lær mv.	-7.4	-15.2	-11.8	-1.1	2.0	9.1	-0.4	1.0	-5.2
Trevarer	-1.7	-4.4	-3.0	-1.4	-2.5	4.1	-2.4	-1.8	-9.4
Treforedling	-1.0	1.3	6.5	4.1	3.3	5.4	-1.1	0.2	-4.7
Grafisk produksjon og forlagsv.	2.0	1.2	0.2	-2.0	-2.5	0.7	-0.8	0.3	-5.9
Kjemiske prod., mineraloljep. mv.	5.2	-1.1	4.4	18.3	15.5	15.8	14.8	14.3	12.4
Mineralske produkter	3.0	-5.7	-9.4	-8.4	-7.8	-0.4	-4.1	0.0	-6.2
Jern, stål og ferrolegeringer	-4.7	6.2	-1.4	-5.1	-5.6	-5.0	-8.1	-2.3	-2.3
Ikke-jernholdige metaller	11.7	9.4	3.5	-1.5	-1.6	0.5	-1.9	-1.7	-3.3
Metallvarer	0.0	-3.2	-2.3	-1.0	-1.6	3.8	-1.4	-0.5	-6.5
Maskiner	1.0	-5.3	-0.7	-1.3	-1.2	2.8	0.1	0.3	-3.9
Elektriske apparater og materiell	6.3	2.8	3.4	2.3	1.0	5.1	-1.4	-1.6	-5.9
Transportmidler	-2.8	-2.9	1.6	1.5	1.9	7.0	2.3	2.6	-4.0
Tekn. og vitensk. instr. mv.	-1.0	-1.6	2.0	3.8	4.7	8.7	4.3	3.6	2.1
Industriproduksjon ellers	-7.5	-2.8	-6.7	-4.6	-3.5	7.8	1.7	3.1	-6.1

1)Tallene i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av produksjonen for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B4: ORDREILGANG - INDUSTRI

Ordretilgang til utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Sesongjusterte verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----			-----1989-----				--1990--	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Ordretilgang i alt	210	221	227	231	222	224	230	237	212	233	241	222	207
For eksport	219	240	251	273	227	241	275	273	255	268	295	254	260
Fra hjemmemarkedet	199	196	194	173	219	189	191	170	155	175	190	161	137
Produksjon av metaller:													
Ordretilgang i alt	220	253	350	394	333	342	424	443	442	357	333	326	339
For eksport	227	274	380	436	361	366	465	482	494	398	369	362	376
Fra hjemmemarkedet	193	181	250	253	244	259	293	308	273	217	214	201	220
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Ordretilgang i alt	203	216	220	215	218	216	228	230	203	228	196	220	208
For eksport	224	263	283	337	309	250	318	407	298	332	312	362	338
Fra hjemmemarkedet	194	197	194	165	189	188	194	163	173	171	152	166	164

TABELL B5: ORDERRESERVER - INDUSTRI

Orderreserver i utvalgte industrigrupper, fordelt på eksport- og hjemmemarkedet. Verdiindekser. 1976=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----			-----1989-----				--1990--	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv

Produksjon av kjemiske råvarer:													
Orderreserver i alt	228	207	189	187	177	157	214	207	175	173	194	184	147
For eksport	186	177	183	194	158	134	238	215	177	179	207	188	147
Fra hjemmemarkedet	282	245	197	179	201	186	185	197	174	165	179	178	146
Produksjon av metaller:													
Orderreserver i alt	116	137	212	283	188	206	269	315	284	271	262	267	252
For eksport	127	164	251	334	221	238	316	372	337	320	307	316	291
Fra hjemmemarkedet	85	65	109	150	103	121	144	167	147	144	144	140	151
Produksjon av verkstedprodukter ekskl. transportmidler og oljerigger mv.:													
Orderreserver i alt	249	257	255	253	270	251	246	262	258	256	236	250	240
For eksport	305	335	363	443	359	363	366	449	443	442	437	483	478
Fra hjemmemarkedet	225	224	209	172	233	204	195	181	178	177	150	151	137

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B6: LAGERBEHOLDNING

Lagerbeholdning i industri og engroshandel. Volumindekser. 1982=100.

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----				-----1989-----				1990
					1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Industri og engroshandel:													
Lager i alt:	86	83	77	75	79	79	76	74	74	74	78	74	76
Importerte varer:													
Lager i alt	89	81	75	59	76	81	72	70	65	59	56	57	62
Norskproduserte varer:													
For innenlandsk bruk	95	96	90	95	93	91	90	87	93	95	102	92	95
For eksport	67	64	56	59	59	55	56	56	54	56	61	63	59
Industri:													
Lager i alt	80	77	72	74	74	75	69	70	72	75	74	74	75
Lager av egne produkter	79	78	72	75	76	75	67	69	71	76	75	77	76
Lager av råstoffer	84	77	72	72	70	77	71	71	75	74	71	66	73
Lager etter vare:													
Jern og stål	79	71	66	65	66	68	66	64	65	68	64	61	59
Andre uedle metaller	60	54	43	46	39	47	41	45	38	43	48	54	44
Tre- og treforedl.prod.	75	74	83	76	82	92	81	77	80	81	74	67	78

TABELL B7: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN

Tallet på arbeidssøkere uten arbeidsinntekt og tallet på sysselsatte.

1000 personer. 2)

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----			-----1989-----				--1990--	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Arbeidssøkere uten arbeidsinntekt:													
Kvinner	24	25	33	45	28	38	40	47	45	44	42	50	44
Menn	18	21	36	61	37	37	44	61	58	65	60	74	68
Totalt	42	45	70	106	65	75	84	108	104	109	101	124	112

Tallet på sysselsatte 1) 2086 2126 2114 2049 2126 2124 2080 2051 2068 2054 2022 2008 2039

1)F.o.m. 1986 inkluderes også familiemedarbeidere med ukentlig arbeidstid under 10 timer.

2)Omlagging av AKU f.o.m. 2.kvartal 1988.

TABELL B8: ARBEIDSMARKEDET - ARBEIDSKONTORENES REGISTRERINGER

Tallet på registrerte arbeidsløse og ledige plasser. Arbeidsløshetsprosenten.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Sesongjusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	32.4	49.3	82.9	90.8	90.7	91.1	89.8	98.8	108.3
Ujusterte tall:									
Registrerte arbeidsløse 1000 pers.	32.4	49.3	82.9	97.6	93.8	91.5	84.8	94.5	104.9
Herav: Permitterte 1000 pers.	4.6	9.4	17.4	22.2	20.6	19.2	15.4	13.2	8.5
Ledige plasser 1000 pers.	12.4	8.7	6.9	8.0	9.1	7.7	8.5	6.6	5.1
Arbeidsløshetsprosenten 1)	1.5	2.3	3.8	4.5	4.4	4.2	3.9	4.4	4.9
Arb.løse/led.plasser	2.7	7.0	14.5	12.3	10.3	11.9	10.0	14.3	20.4

1)Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken ifølge AKU.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B9: INDUSTRIINVESTERINGER I VERDI - INVESTERINGSUNDERSØKELSEN

Antatte og utførte industriinvesteringer. Mill.kr. Sesongjustert.

Tallene for årene viser gjennomsnittet av kvartalstallene for det samme året.

	1987	1988	1989	----1988----		-----1989-----				---1990---	
				3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Utførte	4045	3620	2713	3530	3397	2883	2806	2703	2461	2534	..
Antatte	4076	3762	3219	3774	3898	3446	3516	2988	2926	2950	2770

TABELL B10: BOLIGBYGGING

Antall boliger i 1000. Sesongjustert. 1). Tallene for årene

viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1987	1988	1989	-----1990-----						
				Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli	
Boliger satt igang		2.4	2.3	2.1	2.4	2.0	2.1	1.5	1.5	1.3
Boliger under arbeid		31.8	32.1	28.9	27.6	27.2	27.4	26.9	26.2	25.1
Boliger fullført		2.4	2.5	2.3	2.4	2.3	2.3	1.8	2.1	2.5

1) Seriene er sesongjustert uavhengig av hverandre.

TABELL B11: DETALJOMSETNINGSVOLUM

Sesongjustert indeks.1) 1988=100. Tallene for årene viser gjennomsnittet av

månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1989/90-----					
						Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni
Omsetning ialt	110	116	110	100	98	102	100	103	97	103	98

1) Basert på en foreløpig beregning av sesongfaktorene, spesielt for desember 1988

TABELL B12: DETALJOMSETNINGSVOLUM MV.

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode året før i et tremåneders glidende gjennomsnitt. 1)

	1987	1988	1989	-----1989/90-----						
				Des.	Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	
Omsetning i alt	-5.5	-9.0	-1.7	2.3	2.1	3.0	1.1	2.1	-0.0	
Detaljomsætning etter næring:										
Nærings- og nytelsesmidler	-2.6	-3.1	0.4	0.7	0.0	-0.3	-0.7	0.9	1.2	
Bekledning og tekstilvarer	-12.1	-12.5	-0.2	2.0	3.8	11.7	13.7	14.6	9.8	
Møbler og innbo	-5.0	-8.6	-1.0	5.6	4.5	5.7	5.2	6.7	1.2	
Jern, farge, glass, stent. og sport	2.6	-0.4	-4.2	-0.3	0.2	-1.2	-4.4	-2.1	-5.7	
Ur, opt., musikk, gull og sølv	-9.5	0.6	-6.0	-6.1	2.1	14.4	16.2	14.0	11.0	
Motorkjøretøyer og bensin	-8.8	-17.5	-4.7	4.7	2.9	2.9	-2.0	-1.4	-4.5	
Reg. nye personbiler	-32.5	-40.8	-19.1	20.8	26.3	30.5	18.7	20.6	11.1	

1) Tallet i kolonnene for månedene viser endring i prosent fra samme periode året før for summen av omsetningsvolumet for den aktuelle måneden, måneden før og måneden etter.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B13: TIMEFORTJENESTE

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og i bygge- og anleggsvirksomhet.

Kroner.

	1987	1988	1989	-----1988-----			-----1989-----				1990
				2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv
Industri, kvinner	67.8	72.0	76.4	72.0	72.3	73.0	73.5	76.9	77.2	78.2	78.2
Industri, menn	81.0	85.4	89.5	86.2	85.6	85.8	86.5	91.0	90.0	90.4	90.7
Bygge- og anl., menn	94.8	100.0	100.9	101.1	99.0	101.0	98.4	102.4	101.5	101.2	98.6

TABELL B14: KONSUMPRISINDEKSEN

Endring i prosent fra foregående år og fra samme måned ett år tidligere.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Ialt	8.7	6.7	4.6	4.3	4.5	4.0	3.9	3.6	3.6
Varer og tjenester etter konsumgruppe:									
Matvarer ialt	7.6	6.3	2.7	3.8	4.0	3.1	2.9	3.5	3.3
Drikkevarer og tobakk	10.5	6.8	5.1	6.7	6.8	6.8	6.7	7.2	7.3
Klær og skotøy	8.9	5.8	3.1	1.8	2.4	2.0	2.0	1.7	1.9
Bolig, lys og brensel	7.4	8.3	6.1	6.8	6.9	6.8	6.5	6.0	5.8
Møbler og husholdningsartikler	8.4	5.9	3.6	2.5	2.8	2.9	2.7	2.6	2.3
Helsepleie	5.5	3.6	4.3	4.1	4.7	5.0	4.2	4.1	13.9
Reiser og transport	11.4	6.7	5.3	3.5	3.5	2.0	2.1	1.7	1.1
Fritidssysler og utdanning	8.1	6.4	4.5	4.5	5.0	5.1	5.0	5.0	4.9
Andre varer og tjenester	8.2	6.2	4.4	3.3	3.4	3.6	3.6	2.1	2.5
Varer og tjenester etter leveringssektor:									
Jordbruksvarer	9.1	6.0	2.1	6.1	5.9	5.5	4.9	5.5	5.1
Andre norskproduserte konsumvarer	8.5	6.9	4.7	5.4	5.8	4.5	4.2	3.9	3.9
Importerte konsumvarer	9.2	5.6	2.9	1.8	1.8	1.3	1.5	1.5	1.4
Husleie	6.0	7.9	7.6	7.3	7.1	7.1	7.1	6.4	6.4
Andre tjenester	9.4	7.1	5.7	3.5	3.9	4.0	3.8	3.1	3.6

TABELL B15: ENGROSPRISER

Endring i prosent fra foregående år og fra samme periode ett år tidligere.

	1987	1988	1989	-----1990-----					
				Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Ialt	6.0	5.3	5.5	4.5	3.5	2.7	2.0	1.9	2.2
Matvarer og levende dyr	4.2	3.7	3.4	4.8	4.7	4.8	4.7	4.5	5.0
Drikkevarer og tobakk	9.9	5.3	4.1	4.3	4.2	4.5	4.7	5.2	5.2
Råvarer, ikke spis., u. brenselst.	4.8	12.9	10.8	5.2	1.9	0.8	-2.2	-1.8	-2.2
Brenselstoffer, -olje og el.kraft	6.9	1.9	8.9	11.6	8.7	4.7	1.2	1.3	2.3
Dyre- og plantefett, voks	-0.7	10.1	3.1	3.3	2.4	2.6	2.5	1.1	1.2
Kjemikalier	4.6	7.7	6.5	-1.4	-1.9	-2.6	-2.6	-2.8	-2.4
Bearbeidde varer etter materiale	6.5	6.8	5.2	1.9	1.7	1.4	1.1	1.0	1.0
Maskiner og transportmidler	6.8	4.7	3.7	2.9	2.7	2.6	2.5	2.7	2.6
Forskjellige ferdigvarer	7.5	6.5	3.9	2.8	2.2	1.9	2.6	2.7	2.5

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

TABELL B16: UTENRIKSHANDEL - VERDITALL

Verditall for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. Milliarder kroner. Sesongjustert. Tallene for årene viser gjennomsnittet av månedstallene for det samme året.

	1985	1986	1987	1988	1989	-----1990-----					
						Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Eksport 1)	6.2	5.8	6.5	7.8	8.9	9.0	8.6	9.8	8.9	9.6	8.8
Import 2)	10.7	12.2	12.1	11.5	11.5	11.7	12.3	12.5	14.8	11.3	12.6
Import 3)	10.5	12.0	11.8	11.4	11.4	11.6	12.1	12.2	14.7	11.2	..

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

3)Uten skip, oljeplattformer og råolje.

TABELL B17: UTENRIKSHANDEL - INDEKSER

Volum- og prisindekser for tradisjonell vareeksport og vareimport iflg. handelsstatistikken. 1988=100. Årene viser gjennomsnittet av kvartals-tallene for det samme året.

	1986	1987	1988	1989	-----1988-----				-----1989-----				--1990--	
					2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	
Sesongjusterte tall:														
Eksportvolum 1)	89	96	103	110	100	103	103	102	110	111	115	115	124	
Importvolum 2)	114	110	102	95	104	98	92	92	98	96	95	102	108	
Ujusterte tall:														
Eksportpriser 1)	85	89	99	106	98	102	104	108	107	107	104	102	99	
Importpriser 2)	94	97	100	106	98	102	104	103	105	107	108	107	106	

1)Uten skip, oljeplattformer, råolje og naturgass.

2)Uten skip og oljeplattformer.

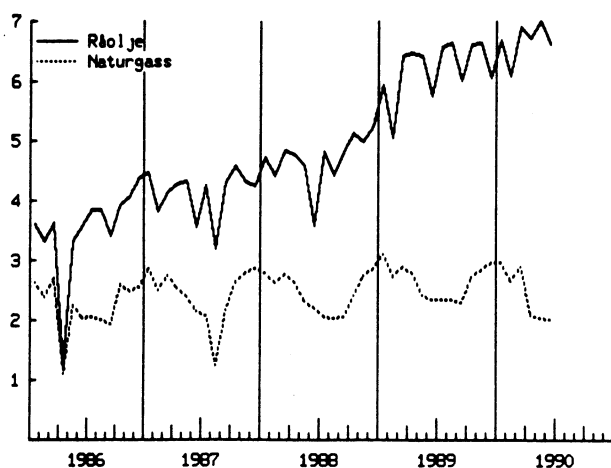
MERKNAD TIL TABELL B2.

2)For tilbakegående år er produksjonsindeksen etter anvendelse avstemt mot de endelige, årlige nasjonalregnskapene, der verdien av skip og oljeplattformer først regnes som investert når skipet er ferdigbygd eller plattformer er slept ut på feltet. I byggeperioden regnes produksjonen som levert til lager av varer under arbeid og ikke investeringer, noe som vil gi store variasjoner i indeksen mellom de berørte årene.

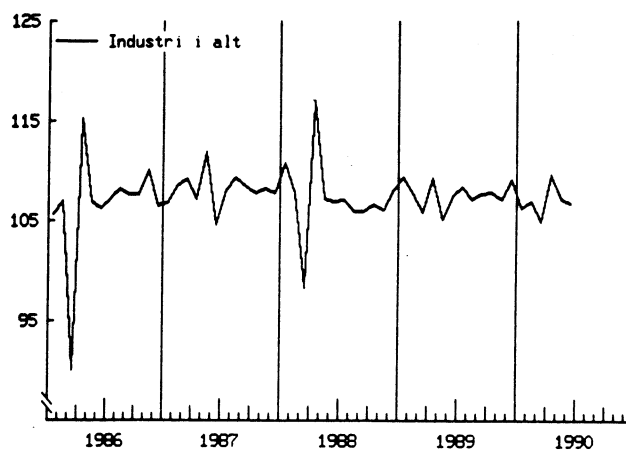
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

OLJE- OG GASSPRODUKSJON

Råolje (mill. tonn) og naturgass (milliarder S m³ (kubikkmeter)).
Ujusterte tall

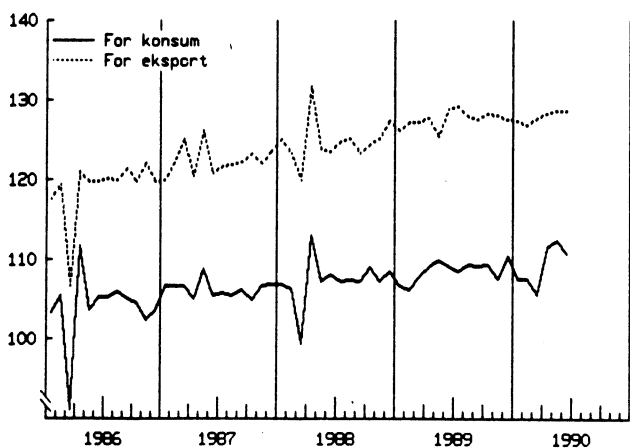

PRODUKSJONSINDEKS
Sesongjustert. 1980=100

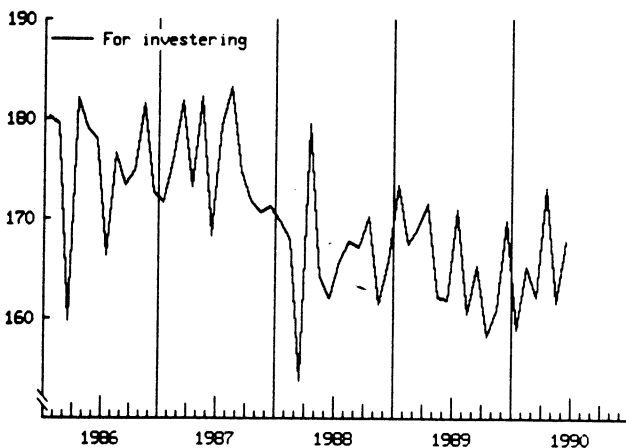
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

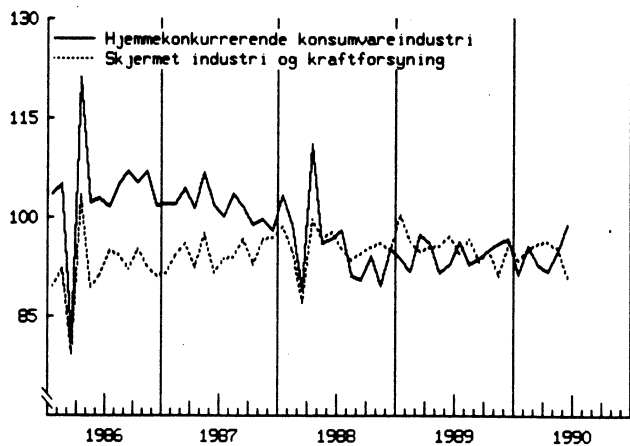
PRODUKSJONSINDEKS ETTER ANVENDELSE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

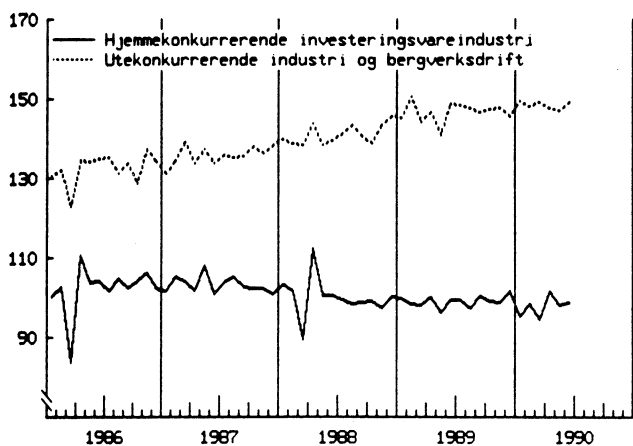
PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

PRODUKSJONSINDEKS ETTER KONKURRANSETYPE

Bergverksdrift, industri og kraftforsyning uten
oljeutvinning. Sesongjustert. 1980=100

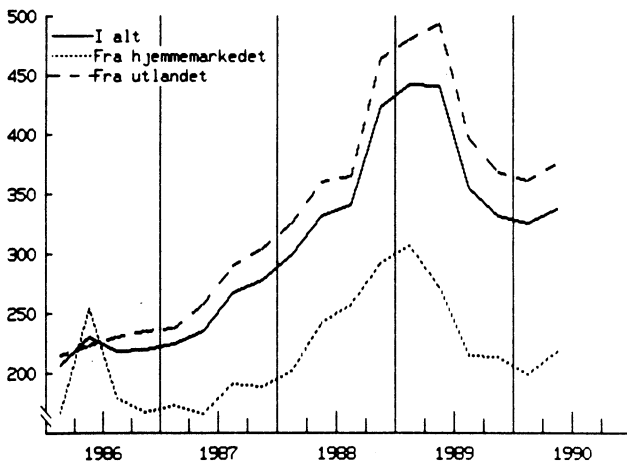

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

ORDRETILGANG

Metaller.

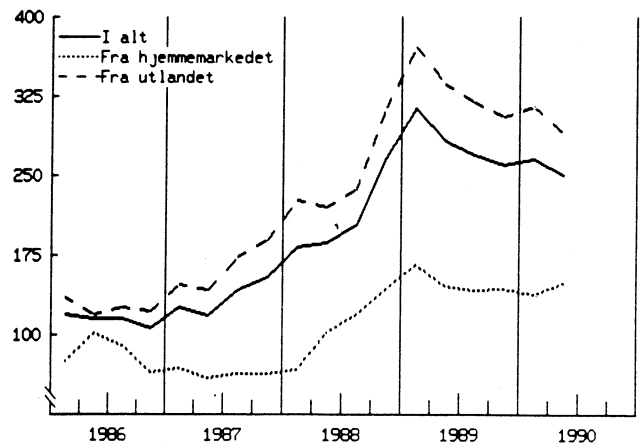
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

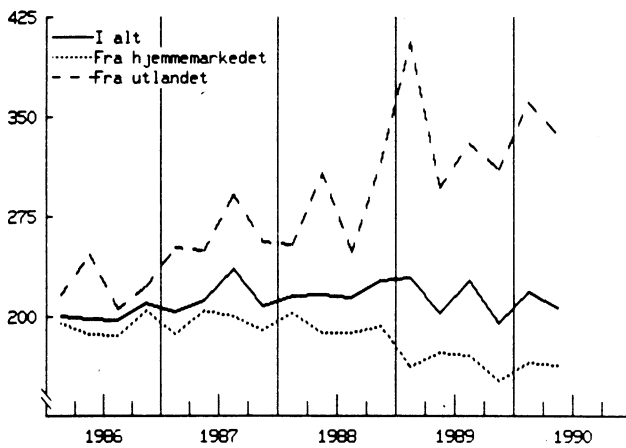
ORDRERESERVER

Metaller

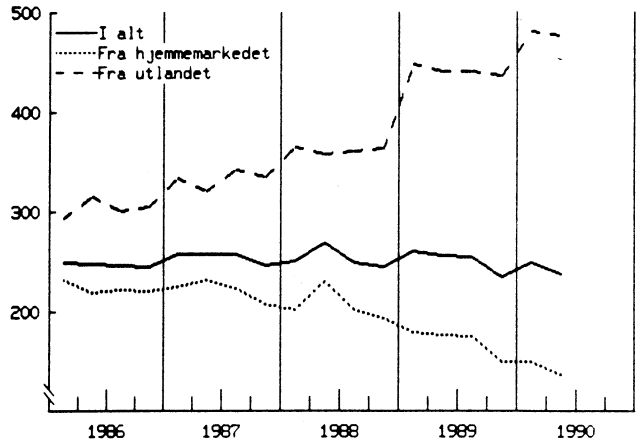
Ujustert verdiindeks. 1976=100

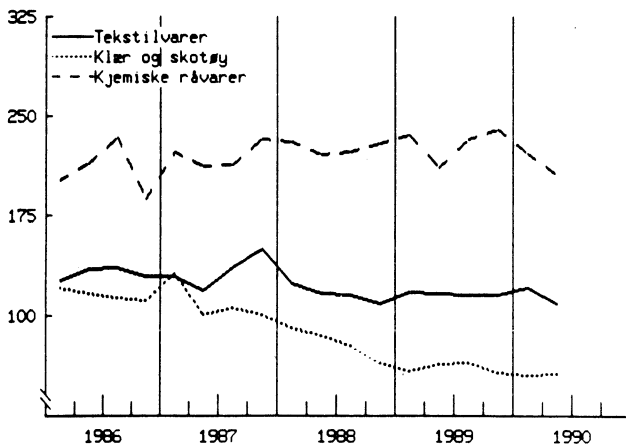
ORDRETILGANG

Verkstedsprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

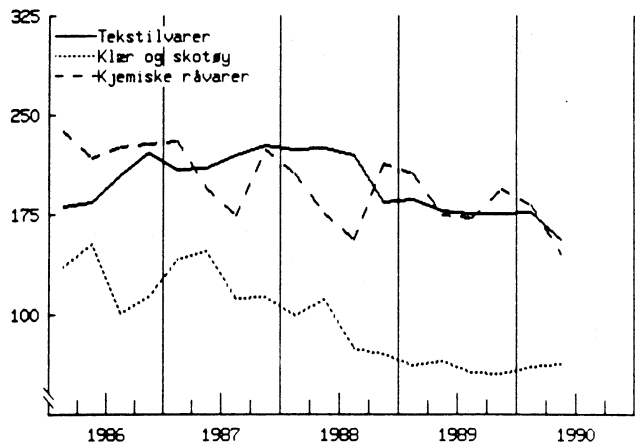
ORDRERESERVER

Verkstedsprodukter uten transportmidler og oljeplattformer m.v.
Ujustert verdiindeks. 1976=100

ORDRETILGANG

Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer.
Sesongjustert verdiindeks. 1976=100

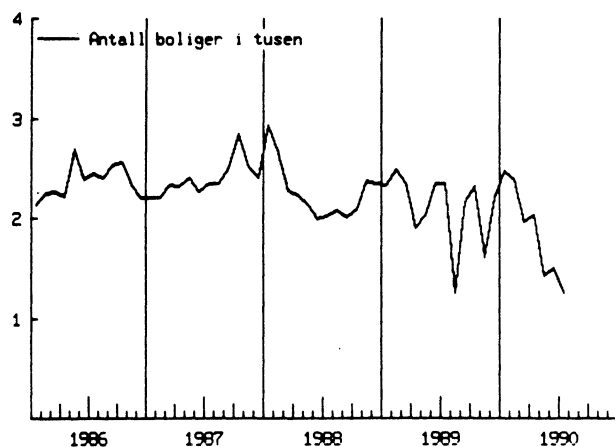
ORDRERESERVER

Tekstilvarer klær og skotøy og kjemiske råvarer
Ujustert verdiindeks. 1976=100

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

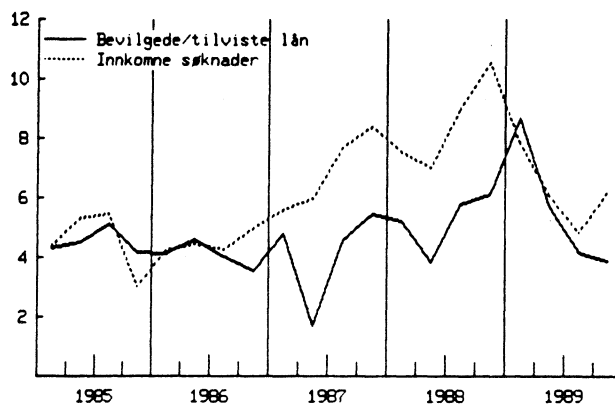
BYGG

Boliger satt i gang. Sesongjustert.

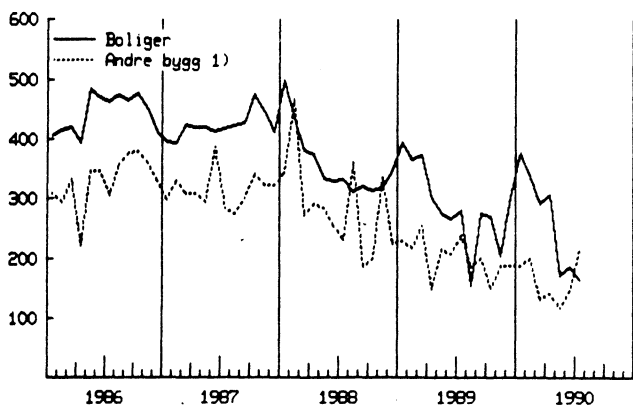
BOLIGLÅN NYE BOLIGER

Antall Husbanklån og PSV-tilvisninger i 1000. Sesongjustert.

BYGG SATT I GANG

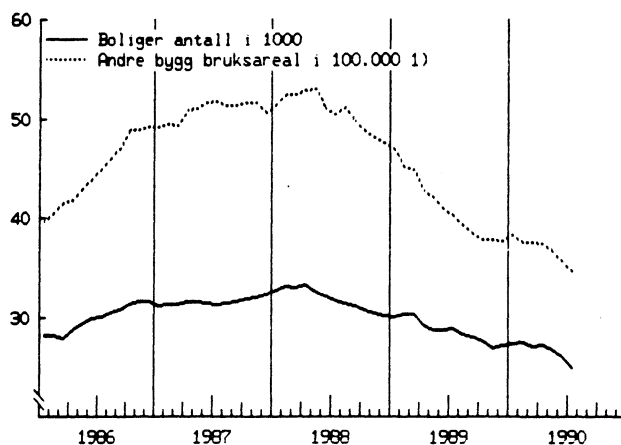
Bruksareal i 1000 kvm. Sesongjustert.

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

BYGG UNDER ARBEID

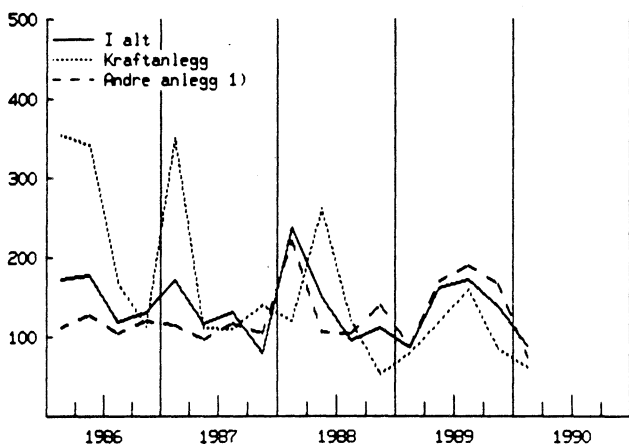
Sesongjustert

1) Utenom jordbruk, skogbruk og fiske. Over 60 kvm. bruksareal.

ANLEGGSVIRKSOMHET

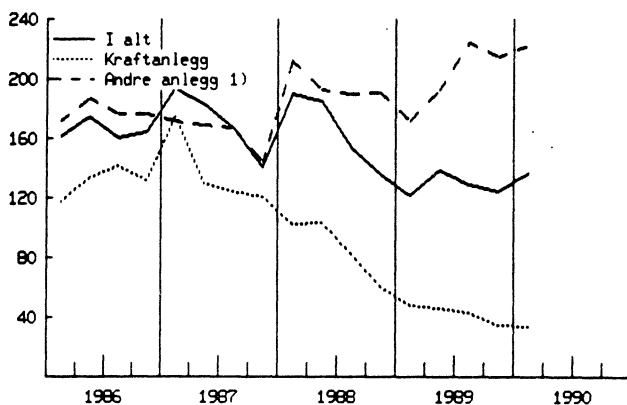
Ordretilgang. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

1) Sesongjustert.

ANLEGGSVIRKSOMHET

Ordreservice. Verdiindeks 1. kv. 1985 = 100.

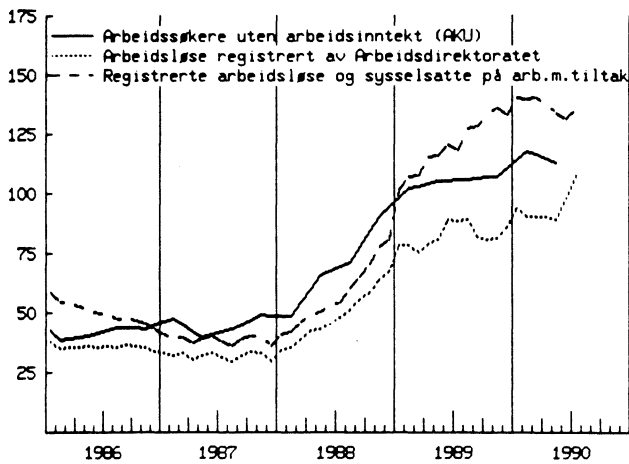

1) Sesongjustert.

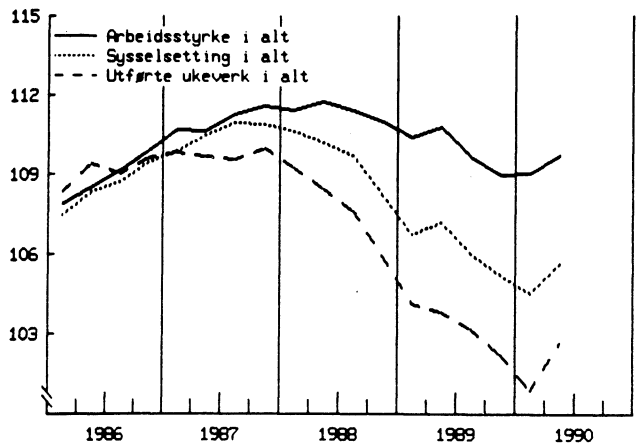
KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

ARBEIDSLLEDIGE

Arbeidssøkere uten arbeidsinnt., reg. arbeidsløse ved arbeidskontorene og syssels. på arb.m.tiltak. Sesongjusterte tall i tusen.

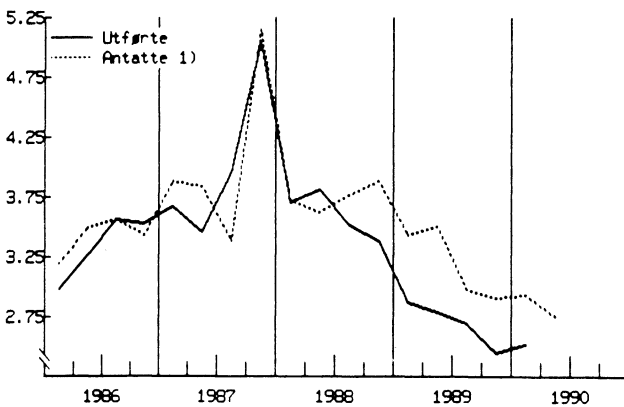
ARBEIDSSYRKE, SYSSELSETTING OG UTFØRTE UKEVERK I ALT IFØLGE ARBEIDSKRAFTUNDERSØKELSEN. 1) 1980=100. Sesongjustert.

1) Justert for omlegging av AKU f.o.m. 2. kv. 1988.

ANTATTE OG UTFØRTE INVESTERINGER I INDUSTRIEN

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner pr. kvartal.

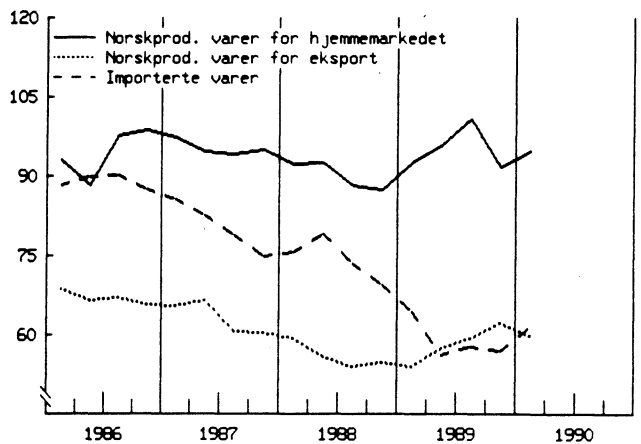

1) Anslag gitt i samme kvartal. Tallet for 4. kvartal 1987 inneholder korreksjoner for foregående kvartaler.

LAGER

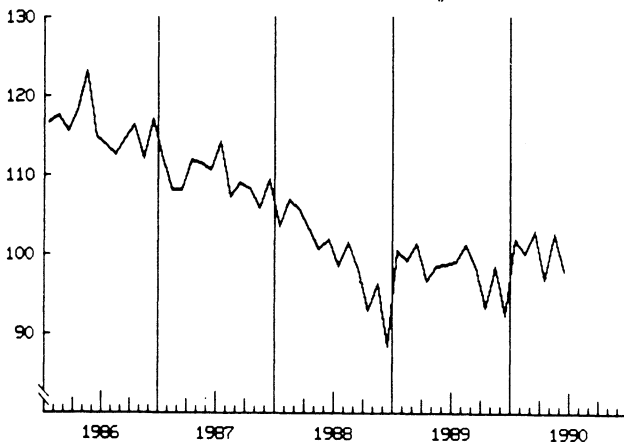
Industri og engrosshandel.

Sesongjustert volumindeks. 1982=100

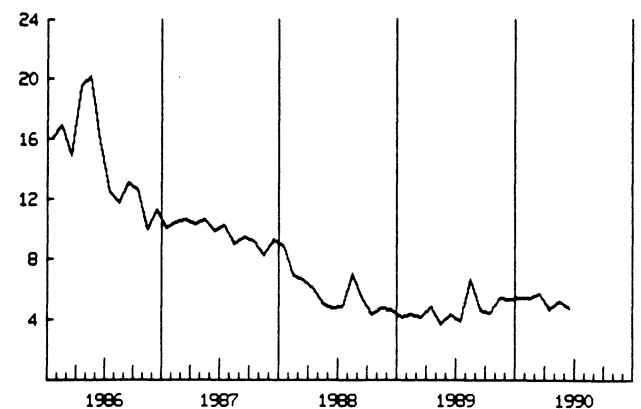
DETALJOMSETNING

Sesongjustert volumindeks. 1988=100

REGISTRERTE NYE PERSONBILER

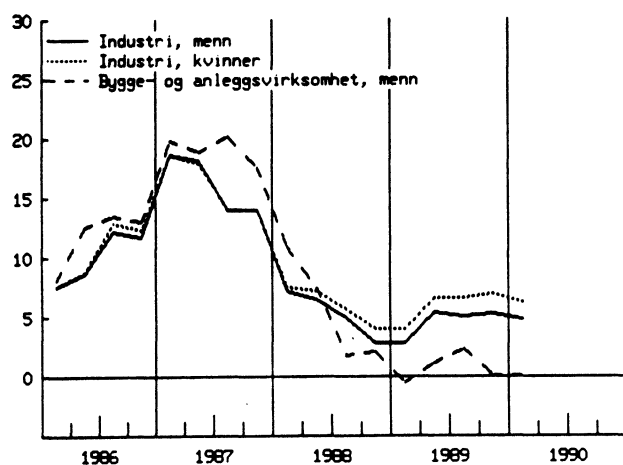
1000 stk. Sesongjustert.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR NORGE

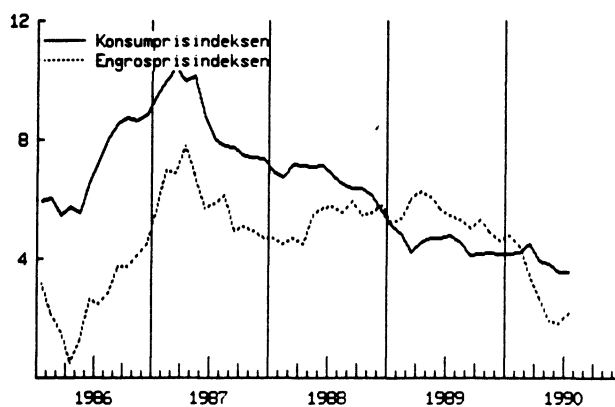
LØNNINGER

Gjennomsnittlig timefortjeneste i industri og bygge- og anleggsvirksomhet, prosentvis endring fra ett år tidligere.

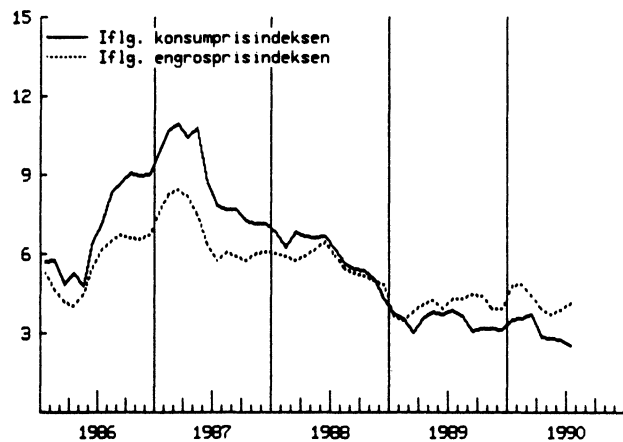
INNENLANDSKE PRISER

Prosent endring fra ett år tidligere.

PRISSTIGNING FOR KONSUMVARER 1)

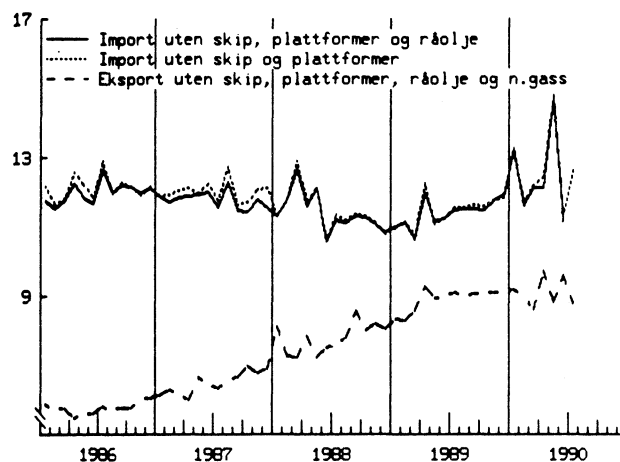
Prosent endring fra ett år tidligere.

1) Konsumprisindeksen for varer omsatt gjennom detaljhandelen og engrosprisindeksen for varer levert til konsum.

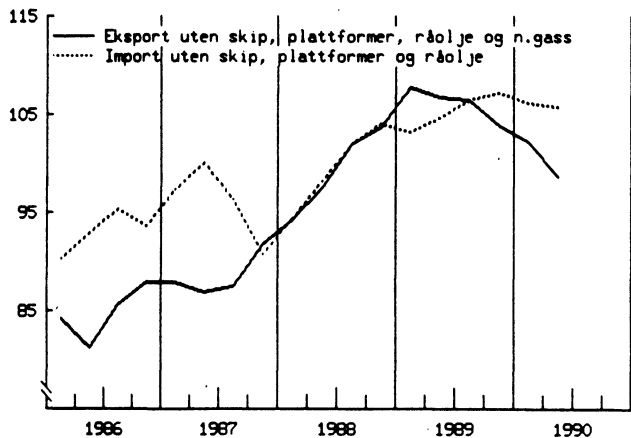
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjusterte verditall. Milliarder kroner.

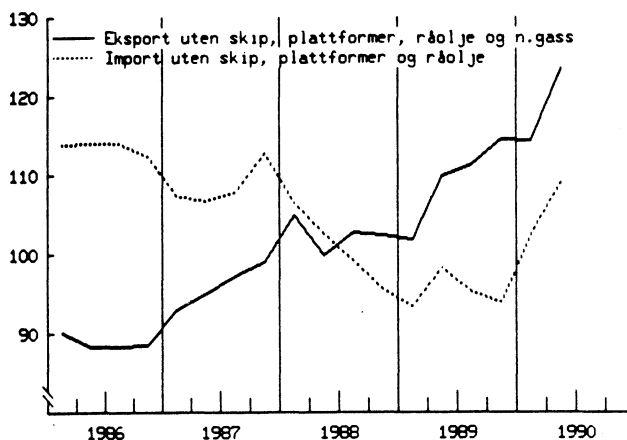
UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Prisindekser (enhetspriser). 1988=100.

UTENRIKSHANDEL MED TRADISJONELLE VARER

Sesongjustert volumindeks. 1988=100.

TABELL C1: PRODUKSJON OG EKSPORT AV RÅOLJE ¹ FRA NORSK SOKKEL. 1000 TONN.²

	Produksjon								Eksport
	Total ³	Eko-fisk	Stat-fjord	Val-hall	Ula	Gull-faks	Ose-berg	Andre	Total
1981	23 450	16 273	6 575					602	20 453
1982	24 515	14 150	9 441	67				857	20 666
1983	30 482	13 031	15 803	769				880	25 623
1984	34 682	11 172	18 610	2 419				2 481	30 064
1985	38 410	10 417	24 036	2 452				2 512	32 602
1986	42 424	8 658	29 402	2 254	734	34	241	1 128	35 376
1987	49 516	7 515	30 100	3 009	3 925	3 549	676	741	41 757
1988*	56 650	9 533	29 628	3 289	4 398	7 723	986	1 092	47 697
1989*	74 882	10 754	28 950	3 747	4 370	13 922	11 582	1 557	65 221
Januar-juni									
1989	36 215	5 362	14 209	1 744	2 164	6 725	5 288	723	31 693
1990	40 155	5 345	14 772	1 824	2 246	6 599	7 212	2 157	32 284
1988*									
Januar	4 748	741	2 682	282	397	477	105	62	3 871
Februar	4 431	694	2 503	264	364	479	70	57	3 515
Mars	4 865	770	2 635	278	395	657	70	60	3 887
April	4 802	770	2 567	270	385	644	106	60	3 952
Mai	4 615	781	2 572	275	371	484	70	60	3 691
Juni	3 608	666	2 027	248	276	325	10	56	3 261
Juli	4 858	865	2 502	273	401	735	-	82	3 900
August	4 440	824	2 057	280	385	801	-	93	3 762
September	4 853	840	2 457	269	371	828	-	88	4 113
Oktober	5 148	857	2 568	279	366	937	-	141	4 474
November	5 011	850	2 436	276	379	911	-	159	4 614
Desember	5 272	874	2 624	295	310	444	555	170	4 657
1989									
Januar	5 969	922	2 475	303	399	1 090	620	160	5 591
Februar	5 094	829	1 753	275	320	961	804	152	4 658
Mars	6 439	879	2 669	304	390	1 250	798	149	5 405
April	6 494	885	2 575	303	357	1 253	1 023	98	5 902
Mai	6 444	921	2 526	313	296	1 226	997	65	5 369
Juni	5 775	926	2 211	246	302	945	1 046	99	4 768
Juli	6 594	966	2 479	332	385	1 211	1 089	132	5 326
August	6 663	945	2 527	343	380	1 232	1 095	141	6 104
September	6 034	764	2 055	328	386	1 251	1 105	145	5 660
Oktober	6 635	825	2 628	340	382	1 213	1 099	148	5 766
November	6 647	926	2 535	315	351	1 230	1 156	134	5 318
Desember	6 094	966	2 517	345	322	1 060	750	134	5 252
1990*									
Januar	6 766	925	2 474	347	401	1 081	1 262	275	5 418
Februar	6 112	833	2 254	276	361	964	1 136	287	4 424
Mars	6 917	907	2 545	322	396	1 089	1 294	366	5 924
April	6 715	885	2 415	277	388	1 103	1 287	360	5 397
Mai	7 014	908	2 592	310	285	1 176	1 341	402	5 792
Juni	6 631	887	2 492	292	276	1 186	892	607	5 329

¹ Inkluderer NGL og kondensat.² Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.³ Årstillene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

TABELL C2: PRODUKSJON OG EKSPORT AV NATURGASS FRA NORSK SOKKEL. MILLIONER SM³. ¹

	Produksjon							Eksport	
	Total ²	Eko-fisk	Frigg	Stat-fjord	Heim-dal	Gull-faks	Tomme-liten	Andre	Total
1981	26 162	14 760	11 312	86				4	25 197
1982	25 534	14 583	10 810	109				31	24 457
1983	25 831	13 690	11 797	234				110	24 528
1984	27 375	12 800	13 670	291				614	26 240
1985	26 668	11 653	13 691	827				496	25 429
1986	27 802	8 115	12 850	3 464	2 131	-	-	465	25 653
1987	29 689	8 471	12 104	4 333	3 641	225	-	859	27 942
1988*	29 853	9 411	10 767	3 802	3 771	727	272	1 103	27 858
1989*	31 964	10 380	10 608	3 756	3 458	1 281	1 186	1 295	28 595
Januar-juni									
1989	16 344	5 035	5 822	1 909	1 858	637	484	599	14 384
1990	14 795	5 058	4 165	1 934	1 612	592	697	737	12 825
1988*									
Januar	2 861	781	1 175	437	324	49	-	95	2 643
Februar	2 657	786	1 109	357	276	39	-	91	2 607
Mars	2 795	843	1 182	319	295	59	-	95	2 699
April	2 647	760	1 146	300	299	51	-	91	2 538
Mai	2 342	736	883	304	285	41	-	93	2 197
Juni	2 218	710	798	302	302	31	-	75	2 052
Juli	2 088	743	571	296	322	66	-	90	2 012
August	2 060	777	546	265	306	72	-	94	1 967
September	2 090	767	573	280	292	87	-	91	1 910
Oktober	2 438	832	734	304	316	94	65	94	2 153
November	2 756	800	1 019	313	337	92	97	98	2 473
Desember	2 902	876	1 031	324	418	46	112	96	2 607
1989									
Januar	3 015	916	1 094	361	328	109	99	105	2 741
Februar	2 746	878	1 012	271	297	90	104	94	2 472
Mars	2 919	799	1 109	353	320	122	109	107	2 524
April	2 803	872	1 089	258	301	117	63	103	2 420
Mai	2 450	745	837	323	284	113	39	109	2 218
Juni	2 361	825	681	343	276	85	70	81	2 009
Juli	2 372	847	638	302	242	111	119	113	1 999
August	2 364	857	606	295	247	117	121	121	2 070
September	2 330	907	639	173	277	100	118	116	2 025
Oktober	2 744	879	937	316	261	107	124	120	2 476
November	2 862	894	967	364	305	115	106	111	2 501
Desember	3 000	960	999	397	320	93	115	115	2 658
1990*									
Januar	2 987	936	1 000	393	314	92	124	128	2 603
Februar	2 681	871	904	314	286	89	110	108	2 350
Mars	2 899	920	991	348	299	97	128	116	2 573
April	2 119	787	432	309	251	100	122	119	1 822
Mai	2 070	837	417	252	235	99	97	133	1 806
Juni	2 037	707	421	318	227	115	116	133	1 671

¹ Uoverensstemmelser i tabellen skyldes maskinell avrunding.² Årstallene kan avvike noe fra summen av månedsoppgavene som bygger på foreløpige tall fra den månedlige produksjonsstatistikken.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C3: LETEAKTIVITET PÅ NORSK SOKKEL.¹

	Antall hull påbegynt			Bore- meter	Borefartøydøgn			Gjen- nom- snitt vann- dyp (m)	Gjen- nom- snitt vann- dyp (m)
	Totalt	Under- søkel- sesshull	Avgrens- nings- hull		Totalt	Norske	Uten- landske		
1981	39	26	13	135 054	4 131			181	3 235
1982	49	36	13	155 299	4 376			162	3 314
1983	40	33	7	135 801	3 900			201	3 155
1984	47	35	12	149 034	4 235	3 803	432	213	3 116
1985	50	30	20	143 473	4 037	3 544	493	235	3 208
1986	36	26	10	123 771	3 283	2 937	346	236	3 353
1987	36	25	11	109 882	2 468	2 266	202	246	3 349
1988	29	18	11	118 717	2 408	2 047	361	202	3 335
1989	27	20	7	85 830	2 731	2 004	727	173	3 316
Januar-juli									
1989	16	11	5	46 652	1 377	1 107	270		
1990	17	14	3	64 267	1 774	1 225	549		
1988*									
Januar	-	-	-	6 262	186	155	31		
Februar	2	1	1	7 785	194	169	25		
Mars	1	1	-	6 757	222	191	31		
April	5	5	-	7 705	182	152	30		
Mai	1	-	1	10 781	222	192	30		
Juni	3	1	2	9 202	157	127	30		
Juli	3	2	1	10 622	194	163	31		
August	-	-	-	3 419	186	155	31		
September	6	3	3	21 439	212	181	31		
Oktober	3	2	1	14 604	247	216	31		
November	4	3	1	13 502	205	176	29		
Desember	1	-	1	6 639	201	170	31		
1989									
Januar	2	1	1	5 745	174	143	31		
Februar	1	1	-	4 249	149	121	28		
Mars	2	2	-	6 375	201	170	31		
April	4	2	2	10 426	192	162	30		
Mai	-	-	-	6 643	223	191	32		
Juni	3	2	1	5 876	188	132	56		
Juli	4	3	1	7 338	250	188	62		
August	1	1	-	7 252	220	158	62		
September	6	4	2	8 635	224	157	67		
Oktober	1	1	-	10 872	318	217	101		
November	-	-	-	5 642	306	186	120		
Desember	3	3		6 777	286	179	107		
1990*									
Januar	1	1	-	4 775	265	180	85		
Februar	2	2	-	6 626	220	146	74		
Mars	1	-	1	5 491	241	148	93		
April	2	1	1	7 596	223	157	66		
Mai	5	4	1	15 415	238	176	62		
Juni	3	3	-	12 123	258	194	64		
Juli	3	3	-	12 241	329	224	105		

¹ Kilde: Oljedirektoratet.

TABELL C4: PÅLØPTE KOSTNADER TIL LETING ETTER OLJE OG GASS PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	1988				1989				1990
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.
Letekostnader i alt	1055	879	952	1 275	708	1 178	1 435	1 686	1 016
Undersøkellesboringer..	562	606	570	842	454	828	941	1 232	718
Borefartøyer	196	176	162	234	134	243	243	354	202
Transportkostnader	74	81	51	110	54	98	117	163	87
Varer	94	101	105	159	100	176	158	178	165
Tekniske tjenester	198	247	251	340	167	311	423	537	264
Generelle undersøkelser.	58	137	158	184	77	99	91	189	35
Feltevaluering og feltutvikling	264	-10	104	101	17	74	261	62	49
Administrasjon og andre kostnader	172	146	120	148	160	177	143	204	213

¹ Tabellen dekker letefasen, dvs. kostnader som påløper etter at letetillatelse er gitt og fram til en eventuell utbygging er godkjent av myndighetene.

TABELL C5: PÅLØPTE INVESTERINGSKOSTNADER TIL FELTUTBYGGING PÅ NORSK SOKKEL.¹
MILLIONER KRONER.

	1988				1989				1990
	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.	2.kv.	3.kv.	4.kv.	1.kv.
Feltutbygging i alt	3 405	5 047	4 788	6 445	4 651	4 809	5 217	7 982	4 919
Varer	784	1 918	2 128	3 225	2 329	2 461	1 902	3 052	2 258
Bærestruktur inkl. utrustning av skaft	244	701	509	637	188	324	279	772	474
Dekk/dekkramme	358	418	523	1 175	392	695	330	490	583
Moduler	-84	482	493	931	540	573	878	1 101	713
Andre varer	267	317	603	482	1 209	860	415	688	488
Tjenester	2 380	2 876	2 257	2 864	2 021	2 206	3 072	4 508	2 310
Prosjektering og prosjekttjenester	427	835	813	1 185	892	1 246	1 223	1 306	890
Maritime tjenester	753	1 011	619	627	235	315	988	1 189	316
Andre tjenester ²	266	234	166	227	431	154	323	562	199
Egne arbeider ²	934	795	658	825	465	491	539	1 453	906
Produksjonsboring	241	253	402	355	300	143	243	422	351

¹ Omfatter Ekofisk betongkappe, Gullfaks C, Oseberg C, Oseberg M10, Oseberg Gamma Nord, Troll Øst, Sleipner Øst, Veslefrikk, Gyda, Snorre, Hod, Draugen og Ekofisk utvidete vanninjeksjon.

² Driftsforberedelseskostnader er inkludert.

INDIKATORER FOR OLJEVIRKSOMHET

TABELL C6: RÅOLJEPISER PR. FAT.¹

	Normpriser i US\$			Offisielle salgspriser i US\$			Spotpriser i US\$			Ekofisk	Eksportpris for verden ²		Spotpris i Nkr
	Ekofisk	Stat- fjord	Brent- blend	Arabian light	Arabien heavy	Bonny light	Arabien light	Arabien heavy	Bonny light		US\$	Nkr	Ekofisk
1988													
Januar	16.75	16.70	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.90	16.80	16.35	103.66	106.51
Februar	16.20	16.15	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.15	15.85	15.55	99.68	101.60
Mars	14.65	14.55	14.80	17.52	16.27	18.92	..	..	14.80	14.70	13.90	88.13	93.20
April	15.60	15.45	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.80	16.60	14.90	92.53	103.09
Mai	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	..	..	16.45	16.35	15.25	94.25	101.04
Juni	16.55	16.30	16.50	17.52	16.27	18.92	..	..	15.65	15.54	14.67	93.59	99.15
Juli	14.95	14.65	..	17.52	16.27	18.92	..	..	15.15	14.95	13.81	92.67	100.31
August	15.35	15.05	..	17.52	16.27	18.92	..	..	15.20	15.00	13.62	93.84	103.35
September	14.35	14.10	14.30	17.52	16.27	18.92	..	..	13.30	13.25	12.32	85.13	91.56
Oktober	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	..	..	12.55	12.45	11.04	74.52	84.04
November	12.75	12.55	12.70	17.52	16.27	18.92	..	..	13.30	13.10	11.12	73.06	86.07
Desember	14.05	13.90	14.00	17.52	16.27	18.92	..	..	15.55	15.25	13.07	85.09	99.28
1989													
Januar	16.25	16.15	16.20	17.52	16.27	18.92	..	..	17.40	17.05	15.04	100.17	113.55
Februar	17.05	16.95	17.00	17.52	16.27	18.92	..	..	17.10	16.60	15.29	102.75	111.55
Mars	17.65	17.50	17.55	17.52	16.27	18.92	..	..	18.95	18.60	16.75	113.73	126.29
April	19.75	19.60	..	17.52	16.27	18.92	..	..	20.55	19.75	18.24	123.85	134.10
Mai	19.90	19.70	..	17.52	16.27	18.92	..	..	19.05	18.40	17.15	120.91	129.72
Juni	18.20	18.00	18.05	17.52	16.27	18.92	..	..	17.95	17.60	16.54	112.28	126.54
Juli	17.80	17.60	17.65	17.52	16.27	18.92	..	..	17.95	17.75	16.72	116.20	123.36
August	16.95	16.80	..	17.52	16.27	18.92	..	..	16.90	16.75	15.65	110.18	117.92
September	17.50	17.45	17.45	17.52	16.27	18.92	..	..	17.95	17.80	16.35	116.41	126.74
Oktober	18.45	18.35	18.35	17.52	16.27	18.92	..	..	19.15	18.90	17.14	118.95	131.17
November	18.95	18.95	..	17.52	16.27	18.92	..	..	19.15	18.75	17.23	118.89	129.38
Desember	19.00	19.10	19.05	17.52	16.27	18.92	..	..	20.40	20.00	17.97	120.40	134.00
1990													
Januar	21.25	21.35	21.25	17.52	16.27	18.92	..	..	21.65	21.25	19.27	126.03	138.98
Februar	20.55	20.60	..	17.52	16.27	18.92	..	..	20.05	19.65	18.33	118.60	127.14
Mars	19.10	19.10	..	17.52	16.27	18.92	..	..	18.65	18.30	17.08	112.56	120.60
April				17.52	16.27	18.92	..	..	16.80	16.50	14.82	97.07	108.08
Mai				17.52	16.27	18.92	..	..	16.65	16.30	14.92	96.08	104.97
Juni				17.52	16.27	18.92	..	..	15.35	15.10	13.59	87.93	97.70
Juli				17.52	16.27	18.92	..	..	17.30	17.00	14.37	90.53	107.10

¹ Kilder: Normpriser: Olje- og energidepartementet.
Offisielle salgspriser: IEA Oil Market Report.
Spotpriser: Petroleum Intelligence Weekly.
Eksportpris for verden: Oil and Gas Journal.
Valutakurser: Statistisk Månedshefte.

² Offisielle salgspriser veid sammen med eksportvolum.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D1: BRUTTONASJONALPRODUKT
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	3,5	3,7	3,1	-0,6	-0,2	1,1	1,1	2,0
Frankrike	1,5	1,7	2,3	2,4	3,8	3,7	3,1	2,9
Italia	2,8	2,9	2,5	3,0	4,2	3,2	3,1	3,2
Japan	5,1	4,9	2,5	4,6	5,7	4,9	4,7	4,0
USA	6,4	3,0	2,8	3,7	4,4	3,0	2,3	2,5
Storbritannia	3,0	3,6	3,2	4,7	4,5	2,3	0,9	1,9
Sverige	4,0	2,1	1,1	2,9	2,3	2,1	0,7	0,1
Forbundsrepublikken Tyskland	3,0	2,0	2,3	1,7	3,6	4,0	3,9	3,4
Norge	5,7	5,3	4,2	2,0	0,1	1,2	2,7	3,9

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D2: PRIVAT KONSUM
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	2,8	5,5	4,1	-1,7	-1,7	-0,5	1,1	2,0
Frankrike	1,1	2,4	3,7	3,0	3,2	3,3	3,1	2,9
Italia	1,9	3,0	3,8	4,2	4,1	3,8	3,4	3,3
Japan	2,7	2,7	3,1	4,3	5,1	3,5	4,1	3,6
USA	4,7	4,6	4,3	2,8	3,4	2,7	2,2	2,0
Storbritannia	2,1	3,9	5,7	6,0	7,0	3,8	1,0	1,5
Sverige	1,4	3,0	4,8	4,6	2,5	0,7	1,0	1,8
Forbundsrepublikken Tyskland ...	1,5	1,7	3,4	3,5	2,7	1,7	3,9	3,5
Norge	2,7	9,9	5,6	-1,0	-2,5	-1,9	1,7	1,8

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D3: OFFENTLIG KONSUM
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	-1,0	2,4	1,5	2,5	-0,9	-0,5	-0,8	-0,4
Frankrike	1,1	3,2	1,7	2,8	2,9	1,6	1,9	2,3
Italia	2,4	3,5	2,9	3,7	2,8	0,5	1,7	1,9
Japan	2,8	1,7	6,2	-0,6	2,2	2,1	1,6	1,6
USA	4,0	7,3	4,0	2,6	0,4	2,7	2,1	1,9
Storbritannia	0,7	0,0	2,0	1,1	0,4	0,5	0,7	1,0
Sverige	2,4	2,1	1,2	1,3	1,0	1,9	1,8	1,8
Forbundsrepublikken Tyskland ...	2,5	2,1	2,5	1,5	2,2	-0,8	1,4	1,7
Norge	2,4	3,3	2,2	4,0	0,5	2,5	2,5	1,8

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

NASJONALREGNSKAPSTALL FOR UTVALGTE OECD-LAND

TABELL D4: BRUTTOINVESTERINGER I FAST REALKAPITAL
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	10,5	10,8	16,2	-7,4	-4,8	-1,4	0,2	4,5
Frankrike	-1,3	1,1	3,3	5,2	8,6	5,6	4,2	3,8
Italia	6,2	2,5	1,6	5,8	6,7	5,1	4,6	4,7
Japan	4,9	5,8	5,8	10,4	12,6	10,9	7,2	4,1
USA ¹	16,1	5,5	0,0	2,6	5,8	1,6	2,4	3,4
Storbritannia	9,1	3,0	1,7	8,6	13,7	4,8	-0,5	1,2
Sverige	5,1	6,0	-0,6	7,6	6,4	9,5	1,0	-4,8
Forbundsrepublikken Tyskland ...	0,8	0,0	3,2	2,2	5,9	7,2	6,8	5,3
Norge	10,9	-13,9	23,9	-2,1	0,7	-4,8	-23,1	18,2

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

¹ Private bruttoinvesteringer.TABELL D5: EKSPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	3,4	4,1	-0,3	4,8	6,7	6,4	4,0	4,3
Frankrike	7,2	2,1	-1,1	2,7	8,3	11,0	5,9	6,2
Italia	6,5	3,8	3,8	3,3	4,8	10,1	6,3	5,9
Japan	17,5	5,6	-5,2	3,9	8,6	15,4	13,4	9,6
USA	6,2	-1,7	3,0	13,5	17,6	11,2	6,3	8,1
Storbritannia	6,9	5,9	3,7	5,1	0,7	4,1	7,5	6,8
Sverige	6,7	2,2	3,3	3,9	3,3	3,4	2,6	3,1
Forbundsrepublikken Tyskland ...	8,5	6,7	0,0	0,8	5,8	10,4	7,2	8,4
Norge	8,2	6,9	1,6	1,2	5,4	10,3	5,7	7,3

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

TABELL D6: IMPORT AV VARER OG TJENESTER
Prosentvis volumendring fra foregående år.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990 anslag	1991 prog- nose
Danmark	5,1	8,6	6,4	-2,2	1,2	4,3	3,1	4,3
Frankrike	3,6	4,7	7,0	7,9	8,6	8,3	6,2	6,4
Italia	9,2	4,7	4,6	10,1	6,9	9,6	6,0	6,3
Japan	11,1	-0,1	2,8	8,7	20,7	21,4	14,4	7,8
USA	23,2	3,9	9,4	7,5	6,8	6,1	3,8	7,1
Storbritannia	9,2	2,7	6,4	7,6	12,6	7,1	2,1	3,9
Sverige	4,5	8,0	5,5	7,2	5,8	6,8	3,8	3,6
Forbundsrepublikken Tyskland ...	5,5	3,7	3,6	4,8	6,3	7,3	8,0	9,0
Norge	9,5	5,9	9,9	-7,3	-1,7	0,9	1,5	5,0

Kilde: Regnskapstall for Norge: Statistisk sentralbyrå. Forøvrig OECD.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E1: SVERIGE

		1987	1988	1989	1990					
					Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	102	104	107	106	106	104	103	104	..
Arbeidsløshetsprosent		1,9	1,6	1,4	1,4	1,3	1,1	1,3	1,1	..
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	112	126	137	133	157	133	147	..	..
Konsumpriser	1985=100	108,6	114,9	122,3	130,0	133,6	133,5	134,2	134,1	135,4

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer til industrien.

TABELL E2. DANMARK

		1987	1988	1989	1990					
					Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
Sesongjusterte tall:										
Salgsvolum, industrien	1985=100	104	106	109	110	112	113	111	106	..
Detaljomsætningsvolum	1985=100	101	100	100	100	100	98	103	100	98
Arbeidsløshetsprosent		7,8	8,5	9,3	9,1	9,1	9,1	9,2	9,4	9,5
Ujusterte tall:										
Ordretilgang ¹	1985=100	102	110	124	129	131	162	116	127	..
Konsumprisindeks	1985=100	107,8	112,7	118,1	119,5	119,7	120,2	120,2	121,1	120,8

¹ Tilgang på nye ordrer i investeringsvareindustrien.

TABELL E3: STORBRITANNIA

		1987	1988	1989	1990					
					Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon	1985=100	106,6	114,0	119,1	119,8	118,9	121,1	121,0	..	..
Ordretilgang ¹	1985=100	105	115	121	126	124	103	151	127	..
Detaljomsætningsvolum	1985=100	111,5	119,2	121,7	122,1	124,8	122,6	124,0	125,7	..
Arbeidsløshetsprosent		10,1	8,1	6,3	5,7	5,6	5,6	5,6	5,7	5,7
Ujusterte tall:										
Konsumprisindeks	1985=100	107,6	112,9	121,9	126,3	127,0	128,2	132,1	133,3	134,0

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til verstedindustrien fra innenlandske kunder.

TABELL E4: FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND

		1987	1988	1989	1990					
					Jan.	Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	102	106	111	115	114	115	113	115	..
Ordretilgang ¹	1985=100	101	107	120	121	119	118	120	..	..
Detaljomsætningsvolum	1985=100	108	111	114	116	119	120	117	119	..
Arbeidsløshetsprosent		8,9	8,7	7,9	7,5	7,4	7,3	7,3	7,3	7,3
Konsumpriser	1985=100	100,0	101,2	104,2	105,6	105,9	106,2	106,3	106,5	..

¹ Volumet av tilgangen på nye ordrer til investeringsvareindustrien fra innenlandske kunder.

KONJUNKTURINDIKATORER FOR UTLANDET

TABELL E5: FRANKRIKE

		1987	1988	1989	1990					
					Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	103	107	111	112	110	111	112	113	..
Arbeidsløshetsprosent		10,5	10,2	9,6	9,4	9,4	9,4	9,3	9,3	..
Ujusterte tall:										
Konsumpriser	1985=100	105,8	108,7	112,5	114,4	114,6	115,0	115,4	115,7	115,9

TABELL E6: USA

		1987	1988	1989	1990					
					Feb.	Mars	Apr.	Mai	Juni	Juli
Sesongjusterte tall:										
Total industriproduksjon	1985=100	104,9	110,9	114,6	114,9	115,5	115,5	116,2	..	..
Ordretilgang ¹	1985=100	107,7	119,5	126,3	120,8	128,9	123,6	128,7	125,1	..
Detaljomsetningsvolum ²	1985=100	116,4	120,7	123,0	124,1	123,1	122,0	120,9	..	..
Arbeidsløshetsprosent		6,2	5,5	5,3	5,3	5,2	5,4	5,3	5,2	5,5
Konsumprisindeks	1985=100	105,2	110,1	115,3	119,3	119,8	120,0	120,2	..	..

¹ Verdi av tilgang på nye ordrer på varige varer.² Mrd. dollar i 1982-priser.

TABELL E7: JAPAN

		1987	1988	1989	1990					
					Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni
Sesongjusterte tall:										
Industriproduksjon ¹	1985=100	103,2	113,1	120,2	120,8	121,3	123,3	122,2	125,3	124,8
Ordretilgang ²	1985=100	990	1113	1281	1304	1425	1230	1457	1336	..
Arbeidsløshetsprosent		2,5	2,5	2,3	2,2	2,1	2,0	2,1	..	..
Konsumpriser	1985=100	101,4	100,7	103,5	105,3	105,8	105,9	106,0	..	..

¹ Industriproduksjon og gruvedrift.² Verdien av tilgangen på nye ordrer til maskinindustrien fra innenlandske kunder.

Nye forskningsrapporter

RAPPORTER

Lars Østby:

International migration to Norway 1988. Report for the continuous reporting system of migration of OECD (SOPEMI)

Rapporter 90/8, sidetall 66, 1990. ISBN 82-537-2928-6. Pris kr. 70,-

Norge har nå tiltrådt OECDs samarbeid om internasjonale flyttinger, og SSB publiserer med dette den første rapporten til SOPEMI, som dekker året 1988. Rapporten beskriver inn- og utvandringen gjennom hele 1980-tallet, og legger vekt på å få fram de endringene som er skjedd. Fram til 1985 var det år om annet et stabilt antall utenlandske statsborgere som flyttet til og fra Norge, omlag 13 000 flyttet hit mens om lag 7 500 flyttet ut. Fra 1985 er antallet utlendinger som flyttet hit økt vesentlig som følge av at også Norge får asylsøkere, mens antallet utflyttere er lite endret. Det har gjennom hele 10-året vært et lite utflyttingsoverskudd av norske statsborgere.

Det samlede antall utenlandske statsborgere utgjorde 3,2 prosent av folkemengden 136 000 ved utgangen av 1988. Antallet har økt fra 2 prosent i 1981. Økningen har vært like stor (22 000) for europeiske og asiatiske statsborgere. Relativt sett har økningen vært størst av afrikanske statsborgere, fra 2 600 til 7 000 innbyggere.

Norge har mindre informasjon enn andre om utenlandske statsborgeres arbeidsforhold, men vi vet at de har en meget høy arbeidsløshet.

Erling Joar Fløttum:

Informasjon om nasjonalregnskapet. Dokumentasjonsnotater, publikasjoner og andre viktige referanser.

Rapporter 90/9, sidetall 41, 1990. ISBN 82-537-2932-4. Pris kr. 60,-

Dette er en referansepublikasjon om nasjonalregnskapet. Den kan oppfattes som et tillegg til den årlige nasjonalregnskapspublikasjonen NASJONALREGNSKAPSSTATISTIKK som kom i ny utforming første gang i 1989.

Referansepublikasjonen gir i første del informasjon om innholdet i de ulike deler av nasjonalregnskapet basert på en emnegruppering for nasjonalregnskapet. I andre del er listet opp en rekke referanser i henhold til denne emnegrupperingen. Hver av disse referansene er gitt en kortfattet innholdsbeskrivelse. Med denne informasjonen har vi kunnet dekke svært mye av publiserte skriftlige arbeider om nasjonalregnskapet som kan være av interesse for norske brukere av nasjonalregnskapsstatistikk.

Lasse Sigbjørn Stambøl:

Flytting og arbeidsmarked i fylkene 1972-1986.

Rapporten 90/10, sidetall 111, 1990. ISBN 82-537-2935-9. Pris kr. 75,-

Denne rapporten er en beskrivelse av empiriske flytteanalyser som er utført som en del av SSBs modellprosjekt DRØM (Demografisk Regional-Økonomisk Modellsystem). Et av målene med DRØM-prosjektet er å lage fremskrivninger av folketallet i fylkene, der flyttingene bl.a. avhenger av utviklingen i de regionale arbeidsmarkedene. Hovedformålet med denne rapporten har vært å tallfeste sammenhengen mellom flytting over fylkesgrensene og utviklingen i fylkenes arbeidsmarkeder. Datagrunnlaget er hentet fra tidsperioden 1972-1986. Analysen er en kombinert tverrsnitt- og tidsseriestudie av både netto- og bruttoflytting. Estimatenes som er fremkommet i analysen brukes til å oppdatere flyttemodellen i DRØM.

DISCUSSION PAPERS

Vidar Christiansen:

A Note On The Short Run Versus Long Run Welfare Gain From A Tax Reform

Discussion paper no. 47, 1990.

This note discusses the welfare implications of the phenomenon that the long-term response to a tax reform is often much stronger than the impact in the short run. As a polar case a beneficial revenue-neutral reform is considered whereby the tax is increased on the consumption of a commodity that is fixed in the short run, but flexible in the long run. The message of this note is that the welfare gain may be greater in the short run. The reason is that the larger long-term response can be socially undesirable because it represents a distortionary effect.

Solveig Glomsrød, Haakon Vennemo and Torgeir Johnsen:

Stabilization of emission of CO₂: A computable general equilibrium assessment

Discussion Paper no. 48, 1990.

Using a multisector applied general equilibrium model, the paper studies economic development perspectives in Norway under limits to emissions of carbon dioxide (CO₂). A wide range of effects are discussed, including impacts on main macroeconomic indicators and economic growth, sectoral allocation of production, labour and capital, and effects on the market for energy. We also assess the impact on emissions of other pollutants than CO₂, and finally the related impact on health, nature and materials.

The results indicate that CO₂ emissions might be stabilized in Norway without dramatically reducing economic growth. Sectoral allocation effects are much larger. A substantial reduction is found in other emissions to air than CO₂, yielding considerable benefits.

Økonomiske analyser

Utkommer med omlag 9 nummer pr. år.
Prisen for et årsabonnement er kr. 200,-,
løssalgpris kr. 30,-. Forespørsler om
abonnement kan rettes til opplysnings-
kontoret i Statistisk sentralbyrå.
Publikasjonen utgis i kommisjon hos
H. Aschehoug & Co. og Universitets-
forlaget, Oslo, og er til salgs
hos alle bokhandlere.

Statistisk sentralbyrå

Postboks 8131 Dep. N-0033 Oslo 1
Tlf. (02) 86 45 00